

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ – ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

[ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΦΩΤΕΙΝΗ]

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ – ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

[ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΦΩΤΕΙΝΗ]

Επιβλέπων καθηγητής:
[κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ]

Μεσολόγγι2014

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων/Μεσολογγίου του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή αποτελεί μια προσπάθεια για την καταγραφή των διοικητικών μηχανισμών για την άσκηση και τον έλεγχο της περιβαλλοντικής πολιτικής στην Ελλάδα. Η αρχική πολιτική συζήτηση στη χώρα μας στο ζήτημα «περιβάλλον» γινόταν με έμμεσο, αποσπασματικό και κατακερματισμένο τρόπο, χωρίς να δηλώνει την ύπαρξη μιας ολοκληρωμένης πολιτικής προσέγγισης στο θέμα. Οι συνθήκες και οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες το περιβάλλον αναδείχθηκε ως αυτοτελές αντικείμενο της πολιτικο-διοικητικής ενασχόλησης έχουν άμεση σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο κυρίως της κοινοτικής πολιτικής περιβάλλοντος, αλλά και των διεθνών συμβάσεων για το περιβάλλον διαμόρφωσαν ουσιαστικά την εθνική περιβαλλοντική πολιτική και το θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση και την υλοποίησή της. Ωστόσο, παρά τις οργανωτικές ανακατατάξεις που συντελέστηκαν στο εσωτερικό της δημόσιας διοίκησης για την υποστήριξη του θεσμικού κεκτημένου της πολιτικής προστασίας του περιβάλλοντος, ο τρόπος διάρθρωσης του σύγχρονου συστήματος διοικητικής δομής του περιβάλλοντος σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο χαρακτηρίζεται από κατακερματισμό και αλληλοκάλυψη αρμοδιοτήτων, διάχυση ευθυνών, έλλειψη συντονισμού των συναρμόδιων φορέων, ανεπαρκείς οικονομικούς πόρους (και με άνιση διανομή στα διάφορα επίπεδα ευθύνης), ελλείψεις κατάλληλου προσωπικού και τεχνολογικού εξοπλισμού, αδυναμία στελέχωσης και υποστήριξης ενός αποτελεσματικού δικτύου υπηρεσιών περιβαλλοντικού ελέγχου. Η σχετικά πρόσφατη ίδρυση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής είναι μια προσπάθεια στην κατεύθυνση της εφαρμογής μιας ενιαίας και ολοκληρωμένης αντιμετώπισης του ζητήματος της προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και της επίλυσης των προβλημάτων της διοικητικής κρατικής δομής στον τομέα αυτό.

Με την εργασία αυτή, πέρα από την προσπάθεια καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης, πραγματοποιήθηκε μια παρουσίαση των κυριότερων προβλημάτων και ανεπαρειών που εντοπίστηκαν στη δημόσια περιβαλλοντική πολιτική και διοίκηση, δίνοντας έτσι την ευκαιρία στον αναγνώστη να προβληματιστεί για τις κατευθύνσεις μιας απόπειρας επίλυσης των προβλημάτων που προαναφέρθηκαν, καθώς η ύπαρξη ενός κατάλληλου διοικητικού συστήματος και η εύρυθμη λειτουργία του καθορίζουν την αποτελεσματικότητα και το επίπεδο υλοποίησης των εφαρμοζόμενων δημόσιων πολιτικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	v
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	vi
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ix
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	x
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	xiv
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ.....	xiv
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	xvi
1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	1
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	1
1.2 ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ	3
2 Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	7
2.1 Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	7
2.1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ: Ε.Σ.Χ.Π., Υ.ΧΟ.Π., Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.....	7
2.1.2 ΣΥΣΤΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Υ.Π.Ε.Κ.Α.).....	9
2.1.3 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	13
2.1.4 ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	17
2.1.5 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ.....	18
2.1.6 ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	18
2.1.7 ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΩΣΙΜΗΣ & ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (πρώην ΕΚΠΑΑ & πρώην ΙΓΜΕ)	19

2.1.8	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Ε.Π. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»	20
2.1.9	ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	21
2.2	ΤΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΟΥΜΕΝΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ (Δ.Ν.Π.)	22
2.2.1	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΘΗΝΑΣ (Ο.Ρ.Σ.Α.)	22
2.2.2	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΟΡ.ΘΕ.)	23
2.2.3	ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (Κ.Α.Π.Ε.)	23
2.2.4	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ-ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ (Ε.Κ.Β.Υ.)	24
2.2.5	ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (ΚΕ.ΠΕ.ΜΕ.Π.- MEDREGIO)	25
2.2.6	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.)	26
2.3	ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	26
3	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	31
3.1	Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	31
3.2	Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ (Τ.Α.)	33
3.3	ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ (ΜΚ-ΠΟ)	34
4	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΑΣΚΗΣΗΣ, ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	37
4.1	ΙΣΧΥΟΝ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ	37
4.2	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ	38
4.3	ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	39
4.3.1	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	39
4.3.2	ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Ε.Υ.Ε.Π.)	39

4.3.3	ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΛΛΩΝ ΣΥΝΑΡΜΟΔΙΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ.....	44
4.4	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ & ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	45
4.5	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΑΡΧΕΣ.....	46
4.5.1	ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ (ΣτΠ).....	46
4.5.2	ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ - ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	47
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ / ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	48
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	52
	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	52
	ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	53
	ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	53
	ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.....	55
	ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ	55
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	58
	ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ Υ.Π.Ε.Κ.Α.....	58
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	66
	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	66
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	71
	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	71

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Οργανωτική Διάρθρωση Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος & Υποδομών Περιφέρειας.....	32
Διάγραμμα 2: Οργανόγραμμα της Ε.Γ.Ε.Π.Ε.	41
Διάγραμμα 3: Γενική Κατηγορία Ελεγχόμενης Δραστηριότητας 2011 Ε.Υ.Ε.Π.	43
Διάγραμμα 4: Αριθμός Ετήσιων Αυτοψιών της Ε.Υ.Ε.Π.	44

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΙ	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΓΓΕΚΑ	Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
ΓΕΔΕ	Γραφείο Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών
ΓΕΩΤΕΕ	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
ΓΣΕΒΕΕ	Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
ΓΣΕΕ	Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας
ΓΧΠ	Γραμματεία Χωροταξίας και Περιβάλλοντος
ΔΕΑΡΘ	Διεύθυνση Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου
ΔΕΚ/ΔΕΕ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων/Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης)
ΔΕΠ	Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό ΑΕΙ
ΔΝΠ	(Αυτοδιοικούμενα) Δημόσια Νομικά Πρόσωπα
ΕΑΠΕΖ	Επιτροπή Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών
ΕΓΕΠΕ	Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος & Ενέργειας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση/Επιτροπή
ΕΚΒΑΑ	Εθνικό Κέντρο Βιώσιμης και Αειφόρου Ανάπτυξης
ΕΚΒΥ	Ελληνικό Κέντρο Βιότοπων - Υγροτόπων
ΕΚΘΕ	Εθνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών
ΕΚΠΑΑ	Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης
ΕΛΚΕΘΕ	Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών
ΕΜΒΕ	Επιθεώρηση Μεταλλείων Βορείου Ελλάδος
ΕΜΝΕ	Επιθεώρηση Μεταλλείων Νοτίου Ελλάδος
ΕΝΠΕ	Ένωση Περιφερειών Ελλάδος
ΕΞΕ	Εξοικονόμηση Ενέργειας
ΕΟΕΔΣΑΠ	Εθνικός Οργανισμός Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων
ΕΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
ΕΟΧ	Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος

ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΑΕ	Επιτροπή Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου
ΕΠΠΕΡΑΑ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007 – 2013
ΕΣΧΠ	Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος
ΕΣΧΣΑΑ	Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης
ΕΤΕΡΠΣ	Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων
ΕΥΕΠ	Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος
ΕΥΕΠΕΝ	Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας
ΕΥΠΕ	Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος
ΕΥΣΕΔ	Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού & Εφαρμογής Δράσεων
ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ	Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού & Εφαρμογής Δράσεων στους Τομείς Ενέργειας, Φυσικού Πλούτου & Κλιματικής Αλλαγής
ΕΥΣΠΕΔ	Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων
ΕΧΠ	Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος
ΙΓΜΕ	Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών
ΙΓΜΕΜ	Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών και Μελετών
ΙΘΑΒΙΚ	Ινστιτούτο Θαλάσσιας Βιολογίας Κρήτης
ΚΑΠΕ	Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας
ΚΕΔΕ	Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος
ΚΕΠΕΜΕΠ - MedRegio	Κέντρο Των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Μεσογείου για το Περιβάλλον – MedRegio
ΚΕΠΠΕ	Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΛΣ-ΕΛΑΚΤ	Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή
ΜΚ-ΠΟ	Μη Κυβερνητικές Περιβαλλοντικές Οργανώσεις
ΜΠΕ	Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΞΕΕ	Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος

ΟΕΔΣΑΠ	Εθνικός Οργανισμός Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων
ΟΕΕ	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
ΟΡΣΑ	Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας
ΟΡΣΘ/ΟΡΘΕ	Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης ή Οργανισμός Θεσσαλονίκης
ΟΤΑ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΧΕ	Ορθολογική Χρήση Ενέργειας
ΠΑΣΕΓΕΣ	Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΜ	Πολεοδομική Μελέτη
ΠΠΔ	Πρότυπη Περιβαλλοντική Δέσμευση
ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ	Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών – Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων
ΣΕΒ	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών
ΣΕΕΔΔ	Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης
ΣΕΕΥΜΕ	Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών
ΣΕΠ	Σύνδεσμος Ελλήνων Περιφερειολόγων
ΣΕΠΕ	Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας
ΣΕΠΟΧ	Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών
ΣΕΥΥΠ	Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
ΣΥΓΑΠΕΖ	Συντονιστικό Γραφείο για την Πρόληψη και Αποκατάσταση των Περιβαλλοντικών Ζημιών
ΤΕΕ	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
ΥΠΕΚΑ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων
ΥΧΟΠ	Υπουργείο Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος
ΧΥΤΑ	Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων

CITES	Σύμβαση για τη Διεθνή Εμπορία Απειλούμενων Ειδών Πανίδας και Χλωρίδας (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)
CSD-UN	Επιτροπή Αειφόρου Ανάπτυξης του ΟΗΕ (United Nations Commission on Sustainable Development)
EIONET	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Περιβαλλοντικής Πληροφόρησης & Παρατήρησης (European Environment Information and Observation Network)
ETC/BD	Ευρωπαϊκό Θεματικό Κέντρο για τη Βιοποικιλότητα (European Topic Centre on Biological Diversity)
IMPEL	Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Εφαρμογή και την Επιβολή του Δικαίου του Περιβάλλοντος (Implementation and Enforcement Environmental Law)
RAMSAR	Σύμβαση RAMSAR για τους Υγρότοπους Διεθνούς Σημασίας
UNEP	Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα του ΟΗΕ (United Nations Environment Programme)
UNFCCC	Σύμβαση-Πλαίσιο του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή (United Nations Framework Convention on Climate Change)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι επιπτώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας στο περιβάλλον δημιουργούνται από μια σειρά αλληλεπιδράσεων μεταξύ του οικονομικού, κοινωνικού και πολιτικού συστήματος, του θεσμικού πλαισίου και του περιβάλλοντος. Συνεπώς, η λήψη κανονιστικών μέτρων από το πολιτικό σύστημα και η υλοποίησή τους αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος. Ωστόσο στη χώρα μας, το ζήτημα της ολοκληρωμένης και όχι αποσπασματικής και κατά περίπτωση αντιμετώπισης του περιβάλλοντος αποτελεί σχετικά πρόσφατη διαδικασία και αντικείμενο ενδιαφέροντος, τόσο από την πλευρά της πολιτείας, όσο και από εκείνη της κοινωνίας των πολιτών. Αν και στο παρελθόν λαμβάνονταν μέτρα για την αποφυγή των βλαβερών επιπτώσεων ορισμένων ανθρώπινων δραστηριοτήτων, μόνο τις τελευταίες δεκαετίες, εν μέρει και κάτω από τις υποχρεώσεις της συμμετοχής στην Ε.Ε. και τις σχετικές παρεμβάσεις και πιέσεις των κοινοτικών οργάνων, γίνονται προσπάθειες για τη χάραξη και υλοποίηση μίας ενιαίας εθνικής περιβαλλοντικής πολιτικής και για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου διοικητικού μηχανισμού για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η εργασία αυτή, μέσα από την παρουσίαση της διοικητικής οργάνωσης άσκησης και ελέγχου της περιβαλλοντικής πολιτικής στη χώρα μας, καθώς και των προβλημάτων, των αδυναμιών και των ανεπαρειών της, θα προσπαθήσει να συμμετάσχει στον ευρύτερο προβληματισμό που αναπτύσσεται στο ζήτημα της εύρεσης του αποτελεσματικότερου τρόπου προστασίας του περιβάλλοντος.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ

Η εργασία αυτή στην προσπάθεια να καλύψει το σκοπό της, που αναφέρθηκε προηγουμένως, κλήθηκε να απαντήσει σε διάφορα ερωτήματα:

- ✓ Ποια είναι η ιστορική διαδρομή που έχει ακολουθήσει η προστασία του περιβάλλοντος;
- ✓ Ποιο είναι το νομικό πλαίσιο για το περιβάλλον στην Ελλάδα;
- ✓ Πως διαμορφώθηκε ιστορικά το ελληνικό περιβαλλοντικό νομικό κεκτημένο;
- ✓ Ποια είναι η διοικητική δομή της κεντρικής διοίκησης για το περιβάλλον στην Ελλάδα;

- ✓ Πως φτάσαμε στο σημερινό Υπουργείο Περιβάλλοντος;
- ✓ Ποια είναι η περιβαλλοντική οργανωτική δομή του Υ.Π.Ε.Κ.Α.;
- ✓ Ποιες είναι οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος;
- ✓ Ποια είναι η αποστολή της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.);
- ✓ Τι είναι το Εθνικό Κέντρο Βιώσιμης & Αειφόρου Ανάπτυξης;
- ✓ Τι είναι το Ε.Π. «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη»;
- ✓ Ποια είναι τα Αυτοδιοικούμενα Δημόσια Νομικά Πρόσωπα;
- ✓ Ποιοι υπόλοιποι φορείς εμπλέκονται στην περιβαλλοντική πολιτική σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο;
- ✓ Με ποια όργανα γίνεται ο έλεγχος και η εποπτεία της άσκησης της περιβαλλοντικής πολιτικής;
- ✓ Με ποιο τρόπο μπορεί αυτή η εργασία να γίνει χρήσιμη;

Σε όλα αυτά τα ερωτήματα έγινε προσπάθεια να δοθούν απαντήσεις μέσω αυτής της εργασίας και εναπόκειται στον αναγνώστη να εκτιμήσει εάν αυτή η προσπάθεια είχε επιτυχία ή όχι. Στην πορεία αυτής της συγγραφής, πάντως, συνεχώς προέκυπταν και νέες απορίες και προβληματισμοί, που βοήθησαν στην προσπάθεια δημιουργίας μιας πιο ολοκληρωμένης εικόνας.

Η γενική μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στηρίχθηκε στην εξής σειρά: πρόβλημα – θεωρία – έρευνα. Στο πρώτο στάδιο πραγματοποιήθηκε μια εμπειρισταωμένη και χρονοβόρα έρευνα σε διάφορες βιβλιοθήκες και σε επίσημους διαδικτυακούς τόπους για την αναζήτηση δευτερογενών πηγών πληροφόρησης (ελληνικών και ξένων), δηλ. συλλέχθηκε υλικό μέσα από βιβλία, επιστημονικές εργασίες και δημοσιεύσεις, άρθρα σε περιοδικά, αλλά και από το διαδίκτυο.

Στη συνέχεια, έγινε μια επιλογή από το σύνολο του υλικού που συγκεντρώθηκε, με σκοπό να παρουσιαστεί ένα κατά το δυνατόν ολοκληρωμένο και σαφές κείμενο, που να δίνει στον αναγνώστη μια γενική, αλλά ουσιαστική, εικόνα του θέματος της εργασίας. Τέλος, τόσο στην βιβλιογραφία στο τέλος της εργασίας, όσο και στην πορεία της παρουσίασης (μέσω αριθμημένων υποσημειώσεων), καταγράφηκαν οι πηγές, που επιλέχθηκαν.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Η παρούσα εργασία αποτελείται από τα εξής κεφάλαια:

Στο *πρώτο κεφάλαιο* γίνεται μια σύντομη παρουσίαση της ιστορικής εξέλιξης της έννοιας της προστασίας του περιβάλλοντος και του νομικού πλαισίου για το περιβάλλον στην Ελλάδα.

Στο *δεύτερο κεφάλαιο* γίνεται μια όσο το δυνατόν πιο εμπειριστατωμένη περιγραφή της κεντρικής διοικητικής δομής της περιβαλλοντικής πολιτικής στην χώρα, ενώ το *τρίτο κεφάλαιο* παρουσιάζει τους υπόλοιπους φορείς άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής (περιφέρειες, δήμους, ΜΚ-ΠΟ).

Στο *τέταρτο κεφάλαιο* παρουσιάζονται τα διοικητικά όργανα της πολιτείας που είναι υπεύθυνα για την άσκηση, τον έλεγχο και την εποπτεία της περιβαλλοντικής πολιτικής.

Η εργασία ολοκληρώνεται με το *κεφάλαιο των συμπερασμάτων*. Στο κλείσιμο παρατίθενται *η βιβλιογραφία και τα παραρτήματα*.

1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Το φυσικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ζει και δραστηριοποιείται ο λαός μιας περιοχής, το οποίο συμπεριλαμβάνει τις φυσικές πηγές, το κλίμα και τη γεωγραφία της περιοχής αυτής, αποτελεί έναν από τους πλέον καθοριστικούς παράγοντες για την διαμόρφωση του πολιτισμού του λαού αυτού. Άλλοι παράγοντες που συμβάλλουν σε αυτή την κοινωνική ανάπτυξη είναι η ιστορία, η παράδοση, οι κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες, η πολιτιστική παράδοση και οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ αυτών των παραγόντων και των περιβαλλόντων τους¹.

Από ότι πληροφορίες υπάρχουν από διάφορες ιστορικές πηγές, σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας, άσχετα με το χρόνο ή τον χώρο, υπήρξε μια τάση προστασίας των φυσικών πόρων και ιδιαίτερα της άγριας ζωής. Τα πραγματικά κίνητρα για αυτή την προστατευτική τάση διαφέρουν πάρα πολύ. Στους πρώιμους χρόνους ήταν περισσότερο αυτό-εξυπηρετικά, αλλά η άγρια ζωή επωφελήθηκε έτσι και αλλιώς. Αργότερα τα κίνητρα ήταν περισσότερο αλτρουιστικά. Φαίνεται ότι η θρησκεία, η μυθολογία, οι κοινωνικές πιέσεις και μια γνήσια επιθυμία προστασίας επηρέασαν την ανάπτυξη των πρακτικών προστασίας στους πρώιμους χρόνους.

Στη σύγχρονη εποχή, η προστασία του περιβάλλοντος ξεκίνησε με το 1872 με την ίδρυση του Εθνικού Πάρκου του Γέλοουστοουν στις ΗΠΑ στα πλαίσια της κίνησης για τη δημιουργία παρθένων εκτάσεων και εθνικών δρυμών. Από τότε μέχρι σήμερα η δημιουργία πάρκων και προστατευόμενων περιοχών έχει επεκταθεί στις περισσότερες χώρες του πλανήτη. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητά τους στη μάχη για τη διατήρηση και την προστασία του περιβάλλοντος αμφισβητείται έντονα. Σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις δημιουργούνται ασφαλώς από την πληθώρα των επισκεπτών σε πολλά από αυτά. Σημαντικότερο ακόμα είναι το πρόβλημα της έκτασης των προστατευόμενων περιοχών,

¹Πάπυρος LarousseBritannica, (1992), *Περιβαλλοντισμός* τόμος 49, Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, Αθήνα.

καθώς ακόμα και οι μεγαλύτερες από αυτές, είναι πολύ μικρές σε σχέση με το συνολικό οικοσύστημα που πρέπει να προφυλαχθεί.

Επιπλέον, η προστασία των απειλούμενων ζωικών και φυτικών ειδών έρχεται μερικές φορές σε σύγκρουση με την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων: τα μέτρα της προστασίας της μεσογειακής φώκιας, για παράδειγμα δεν ευνοούν τα συμφέροντα των αλιέων. Αντίστοιχα, η έντονη βιομηχανική ανάπτυξη δυστυχώς έγινε σε βάρος του περιβάλλοντος. Η ατμοσφαιρική ρύπανση από τα καυσαέρια των εργοστασίων, των διυλιστηρίων και των αυτοκινήτων δημιούργησε τα πιο απειλητικά προβλήματα του σύγχρονου ανθρώπου: την τρύπα του όζοντος, την όξινη βροχή, το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

Επίσης, ο άνθρωπος εκτίθεται δυστυχώς σε πληθώρα τοξικών ουσιών, μέσω της τροφής του, των βιομηχανικών και αστικών αποβλήτων και των καυσαερίων, των καλλυντικών, του καπνίσματος κ.λπ., που επιβαρύνουν την υγεία του και ενοχοποιούνται για πιθανές καρκινογενέσεις. Επιπλέον, ορισμένα στοιχεία, όπως το κάδμιο, θεωρούνται επικίνδυνα, επειδή διακινούνται μέσω της τροφικής αλυσίδας και άλλα, όπως ο μόλυβδος, δεν διακινούνται αλλά, σε μακρά χρονική περίοδο, αθροίζονται.

Τέλος, μια άλλη σημαντική παράμετρος επιβάρυνσης του περιβάλλοντος είναι η πληθώρα των περιβαλλοντικών ατυχημάτων που οφείλονται στην ανθρώπινη δραστηριοποίηση: π.χ. Σεβέξο (Ιταλία, 1976), ThreeMileIsland(ΗΠΑ, 1979), Μποπάλ (Ινδία, 1984), ExxonValdez (Αλάσκα, 1989), Τσερνόμπιλ (Σοβιετική Ένωση, 1986), Περσικός Κόλπος (Κουβέιτ, 1991), BP DeepwaterHorizon (κόλπος του Μεξικού, 2010), Φουκουσίμα (Ιαπωνία, 2011) κ.λπ.²

Πολλά από τα προστατευτικά μέτρα για το περιβάλλον των τελευταίων σαράντα ετών υιοθετήθηκαν κάτω από την πίεση περιβαλλοντικών κρίσεων. έτσι, η αυξανόμενη ατμοσφαιρική ρύπανση στα αστικά κέντρα οδήγησε στη λήψη άμεσων μέτρων. Αντίστοιχα, η καταστροφική ρύπανση των επιφανειακών υδάτων αποτέλεσε ισχυρό κίνητρο για την αντιμετώπισή της. Σε πολλές περιπτώσεις τα μέτρα αποδείχτηκαν αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση της άμεσης κρίσης, η αποσπασματική αντιμετώπιση όμως συγκεκριμένων προβλημάτων δεν επέτρεψε την κατανόηση της αλληλοσύνδεσης των περιβαλλοντικών φαινομένων. Έτσι, η μείωση της ρύπανσης σε ένα περιβάλλον οδηγεί, τις περισσότερες

²<http://content.time.com/time/specials/packages/completelist/0,29569,1986457,00.html>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

φορές, σε αύξησή της κάπου αλλού. Για το λόγο αυτό, τα τελευταία χρόνια κρίθηκε απαραίτητη η ολοκληρωμένη και σφαιρική προσέγγιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Ένα από τα πλεονεκτήματα της προσέγγισης αυτής είναι η δυνατότητα να ιεραρχηθούν - προτεραιότητες, τόσο περιβαλλοντικές όσο και οικονομικές. Σε μια βιομηχανική εγκατάσταση κοντά στην ανοιχτή θάλασσα, π.χ. είναι προτιμότερο να διοχετεύονται περισσότερα απόβλητα στο νερό παρά στον αέρα, ενώ σε μια εγκατάσταση κοντά σε μικρό ποτάμι οι προτεραιότητες αυτές αντιστρέφονται. Η διαδικασία εφαρμογής προτεραιοτήτων βελτιώνεται, όταν λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των δυνατών επιλογών. Ακόμα, επιτρέπει την αρμονική συνεργασία των πολιτικών φορέων που είναι απαραίτητη, προκειμένου να ληφθούν εφικτά και αποτελεσματικά μέτρα³.

1.2 ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Το κεντρικό εργαλείο αντιμετώπισης των προκλήσεων του περιβάλλοντος για κάθε χώρα είναι η νομοθεσία της. Σε έρευνα του «Ευρωβαρόμετρου» το 90% των Ευρωπαίων πολιτών απάντησαν ότι δίνουν εξαιρετική βαρύτητα στην βιώσιμη ανάπτυξη και στην προστασία του περιβάλλοντος. Έτσι, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο «Πρόγραμμα Δράσης της για το Περιβάλλον 2002-2012» καθορίζει σαν προτεραιότητά της την πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας⁴.

Μέσα σε αυτό το γενικότερο πλαίσιο, την τελευταία 30-ετία το Ελληνικό Δίκαιο για την Προστασία του Περιβάλλοντος εξελίσσεται βασιζόμενο κυρίως στο αντίστοιχο Ευρωπαϊκό, αλλά και στο Διεθνές Δίκαιο. Πιο συγκεκριμένα, το 80% των διατάξεων του ελληνικού περιβαλλοντικού δικαίου είναι το Δίκαιο περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αποτελείται από Οδηγίες, Κανονισμούς και Αποφάσεις, που υιοθετούνται στις Βρυξέλλες, με τη συμμετοχή της Ελλάδας. Η νομοθεσία αυτή περιλαμβάνει περισσότερες από 400 κανονιστικές πράξεις και ανανεώνεται και αντικαθίσταται συνεχώς με την έκδοση νεώτερων κειμένων, που προσαρμόζονται στην επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο⁵.

³Πάπυρος LarousseBritannica, (1992), *Περιβάλλον και οικοσυστήματα*, τόμος 49, Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, Αθήνα.

⁴http://www.solon.org.gr/downloads/EKTHESI_2008.pdf, πρόσβαση στις 03/05/2014.

⁵<http://dasikoxorio.wordpress.com/2011/11/03/H-περιβαλλοντική-νομοθεσία-στην-Ευρ-Ε/>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

Η ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στο ελληνικό δίκαιο περιβάλλοντος γίνεται συνήθως με την έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων και Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων. Η εφαρμογή της νομοθεσίας ελέγχεται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωκοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, αλλά και το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Η ευρωπαϊκή νομοθεσία καλύπτει όλο το εύρος των δραστηριοτήτων και των οχλήσεων προς το περιβάλλον. Ειδικότερα ασχολείται με την Ατμόσφαιρα και την Κλιματική Αλλαγή, το Θόρυβο, τους Υδάτινους Πόρους, τη Φύση και τη Βιοποικιλότητα, τις Χημικές Ουσίες και τη Βιομηχανική Ρύπανση. Επίσης καλύπτει και τα οριζόντια θέματα, όπως: Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Έργων, Στρατηγική Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Σχεδίων, Περιβαλλοντική Ευθύνη, Πρόσβαση στην Περιβαλλοντική Πληροφόρηση, Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη, Προστασία Περιβάλλοντος μέσω του Ποινικού Δικαίου.

Στο κομμάτι του Διεθνούς Περιβαλλοντικού Δικαίου, το Συνέδριο του ΟΗΕ για το Ανθρώπινο Περιβάλλον στη Στοκχόλμη το 1972, το Συνέδριο του ΟΗΕ για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη στο Ρίο ντε Τζανέιρο το 1992, και η Παγκόσμια Συνδιάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ το 2002 αποτελούν ορόσημα της ανάπτυξης και ωρίμανσης του διεθνούς περιβαλλοντικού δικαίου. Με αυτές τις διασκέψεις τέθηκαν οι βάσεις και αρχές του περιβαλλοντικού δικαίου, οδηγώντας στην σύναψη πολλών περιβαλλοντικών συμβάσεων οι οποίες φέρουν δεσμευτικές διατάξεις, αλλά και διεθνών οργανισμών για να συντονίζουν τις αυξανόμενες ανάγκες που χαρακτηρίζουν την περιβαλλοντική προστασία⁶.

Η σύμβαση για τη Διεθνή Εμπορία Απειλούμενων Ειδών Πανίδας και Χλωρίδας (CITES, 1973) και την ίδρυση του Περιβαλλοντικού Προγράμματος του ΟΗΕ (UNEP), η Σύμβαση-Πλαίσιο του ΟΗΕ για τις Κλιματικές Αλλαγές (UNFCCC), καθώς και η Σύμβαση για την Βιοποικιλότητα και η Επιτροπή Αειφόρου Ανάπτυξης του ΟΗΕ (CSD) που συμφωνήθηκαν στη Διάσκεψη του Ρίο το 1992 είναι τα πιο χαρακτηριστικά προϊόντα των διεργασιών για την επίτευξη διεθνούς περιβαλλοντικής νομοθεσίας⁷.

⁶Κουτούπα-Ρεγκάκου, Ε.,(2008), *Δίκαιο του Περιβάλλοντος*, 3η έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα, σελ. 41-45.

⁷http://politics.wwf.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=773&Itemid=415, πρόσβαση στις 03/05/2014.

Στην Ελλάδα μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '70 δεν ψηφίζονταν ειδικοί νόμοι για το περιβάλλον, αλλά διάφορες διατάξεις που αφορούσαν θέματα περιβάλλοντος ψηφίζονταν κατά περίπτωση σε άλλα νομοσχέδια. Η διάταξη του άρθρου 24 του συντάγματος του 1975 θεωρείται το σημείο εκκίνησης της περιβαλλοντικής πολιτικής στη χώρα μας, καθώς για πρώτη φορά αναφέρεται το περιβάλλον σε αυτό: **«Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του κράτους. Για τη διαφύλαξή του το κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα»**⁸. Μέχρι τότε η αναφορά στο περιβάλλον στα προηγούμενα Συντάγματα ήταν έμμεση (καθώς ο όρος περιβάλλον δεν ήταν ακόμη σε χρήση προκειμένου να δηλώσει μία ολοκληρωμένη προσέγγιση του θέματος) και καλυπτόταν από την διάταξη περί **«προστασίας της ανθρώπινης ζωής»**, που στόχευε κατά κύριο λόγο στον περιορισμό των επιβλαβών επιπτώσεων των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, σε σχέση δηλαδή με τους κινδύνους και τις οχλήσεις που θα μπορούσαν να προκαλέσουν στην ανθρώπινη ζωή, ασφάλεια και υγεία. Αυτή η θεώρηση περιόριζε το περιεχόμενο των νομικών ρυθμίσεων της δημόσιας πολιτικής σε ότι μπορούσε να έχει άμεση και εύκολα αντιληπτή επίδραση στον άνθρωπο⁹.

Το 1976 ο πρώτος ειδικός περιβαλλοντικός νόμος στη χώρα μας 360/1976 περί «χωροταξίας και περιβάλλοντος» είναι γεγονός. Επιπλέον, έχουν κυρωθεί και πολλές Διεθνείς Περιβαλλοντικές Συνθήκες & Συμβάσεις (Λονδίνου -1954, Βρυξελλών – 1969, RAMSAR – 1971, Βαρκελώνης – 1976, Βέρνης – 1979). Το 1980 δημιουργείται το Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ) και το 1986 ψηφίζεται ο πρώτος νόμος – πλαίσιο για το περιβάλλον 1650/1986. Με το νόμο αυτό μεταφράζεται σε πράξη το άρθρο 24 του Συντάγματος και ειδικότερα οι διατάξεις περί υποχρέωσης του κράτους στην περιβαλλοντική προστασία, θέτοντας ουσιαστικά τις βάσεις, θεσπίζοντας τους κανόνες και ορίζοντας τις προδιαγραφές, ώστε το κράτος και οι μηχανισμοί του να μπορέσουν να υλοποιήσουν συγκεκριμένες δράσεις κι έργα για την προστασία του

⁸Με την Συνταγματική Αναθεώρηση του 2001 η διάταξη συμπληρώθηκε ως εξής: **«Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας»**.

⁹Σπανού, Κ., (1995), *Δημόσια Διοίκηση και Περιβάλλον: Η ελληνική εμπειρία*, στο Σκούρτος, Μ. & Σοφούλης, Κ. (επιμ.), *Η Περιβαλλοντική Πολιτική στην Ελλάδα: Ανάλυση του περιβαλλοντικού προβλήματος από τη σκοπιά των κοινωνικών επιστημών*, Τυπωθήτω: Αθήνα, σ. 116-119.

περιβάλλοντος¹⁰. Το 1987 ακολουθεί ο νόμος 1739/1987 για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων (αντικαταστάθηκε μεταγενέστερα το 2003 με το Ν. 3199/2003).

Το 1999 ψηφίζεται ο νόμος 2742/99 που αντικαθιστά τον Ν. 360/1976 και συμπληρώνει - τροποποιεί τον Ν. 1650/1986. Μετά την Συνταγματική αναθεώρηση του 2001 ακολουθούν οι νόμοι 3010/2002, 3044/2002, 3208/2003 και ταυτόχρονα μέχρι σήμερα γίνεται διαρκώς η μεταφορά και ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο του κοινοτικού περιβαλλοντικού δικαίου¹¹.

Το 2009 δημιουργείται το πρώτο υπουργείο που αναφέρεται αποκλειστικά στο περιβάλλον, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Υ.Π.Ε.Κ.Α.), με τη μετονομασία του ΥΠΕΧΩΔΕ και τον απόσχιση των Δημοσίων Έργων από το νέο υπουργείο. Το 2010 προωθείται και στη χώρα μας η σύσταση Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος με το Ν. 3818/2010, όπως προβλέπεται από το κοινοτικό δίκαιο.

Το ΥΠΕΚΑ είναι επιφορτισμένο με το καθήκον της εναρμόνισης και εφαρμογής του μεγαλύτερου μέρους της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ενσωμάτωση μιας κοινοτικής οδηγίας στο εθνικό δίκαιο μπορεί να χρειαστεί τη λήψη 40 έως και 300 μέτρων. Ο όγκος αυτός δυσκολεύει τόσο την δημιουργία σαφών και καλογραμμένων νομοθετικών κειμένων, όσο και την αποτελεσματική τους εφαρμογή. Για το λόγο αυτό στα projects του ΥΠΕΚΑ συμπεριλαμβάνονται η κωδικοποίηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, η ενίσχυση του συντονισμού των συναρμόδιων υπηρεσιών των υπουργείων, η ενίσχυση των απαραίτητων υποδομών με την αξιοποίηση κοινοτικών πόρων και η λήψη μέτρων για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης που θα οδηγήσουν στην μεταβολή της συμπεριφοράς των πολιτών.

Στην ιστοσελίδα <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=506&language=el-GR> βρίσκονται αναρτημένοι Νόμοι, Προεδρικά Διατάγματα, Σχέδια Νόμου, Αποφάσεις και Εγκύκλιοι του ΥΠΕΚΑ για θέματα αρμοδιότητάς του, ενώ στη ιστοσελίδα του Προγράμματος «Διαύγεια» <http://et.diavgeia.gov.gr/f/ypeka> αναρτώνται υποχρεωτικά διοικητικές πράξεις, αποφάσεις, εγκύκλιοι και το σύνολο του νομοθετικού έργου του ΥΠΕΚΑ. Τέλος, στην ιστοσελίδα <http://www.wwf.gr/el/guides> είναι αναρτημένος ο «*Νομικός Οδηγός για το Περιβάλλον*» που εκδόθηκε από την WWF - Ελλάδα σε συνεργασία με τον Συνήγορο του Πολίτη.

¹⁰http://www.wwf.gr/old/images/pdfs/Fact_sheet_Environmental_Law.pdf, πρόσβαση στις 03/05/2014.

¹¹Νικολόπουλος, Τάκης, Δρ., (2011), *Δίκαιο και Πολιτική Προστασίας Περιβάλλοντος*, Σημειώσεις 2010-2011, Α.Τ.Ε.Ι. Μεσολογίου, Μεσολόγγι.

2 Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1 Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

2.1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ: Ε.Σ.Χ.Π., Υ.ΧΟ.Π., Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.

Η πρώτη οργανωτική προσπάθεια για το περιβάλλον σε κυβερνητικό έγινε με την έκδοση του Ν.360/76 «Περί Χωροταξίας και Περιβάλλοντος». Ο νόμος αυτός έκανε σύνδεση της περιβαλλοντικής πολιτικής με τη χωροταξία, ενώ προέβλεπε τον συντονισμό των διαφόρων υπουργείων από το Υπουργείο Συντονισμού, που οριζόταν σαν επιτελικό υπουργείο, αρμόδιο για την οικονομική ανάπτυξη και τον προγραμματισμό. Προέβλεπε, επίσης, με το άρθρο 3 τη σύσταση του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (Ε.Σ.Χ.Π.). Στο Συμβούλιο αυτό προήδρευε ο Πρωθυπουργός και συμμετείχαν 11 υπουργοί των συναρμόδιων υπουργείων. Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου περιγράφονταν στο νόμο ως εξής: α) Η λήψη αποφάσεων για την ακολουθητέα πολιτική για γενικά θέματα που αφορούν τη χωροταξία και το περιβάλλον, β) Η λήψη αποφάσεων για θέματα που άπτονται αρμοδιοτήτων περισσότερων υπηρεσιών σε ότι αφορά τη χωροταξία και το περιβάλλον, γ) Η έγκριση των χωροταξικών σχεδίων και προγραμμάτων και σχεδίων και προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος και η εναρμόνιση αυτών με τα σχέδια και προγράμματα ανάπτυξης, δ) Η εποπτεία εφαρμογής των χωροταξικών σχεδίων και προγραμμάτων ως και των σχεδίων και προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος και ε) Ο συντονισμός των φορέων εφαρμογής των ανωτέρω προγραμμάτων.

Επιπλέον, δημιουργήθηκε στο Υπουργείο Συντονισμού Γραμματεία Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (Γ.Χ.Π.), καθώς και Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (Ε.Χ.Π.), έργο της οποίας, όσον αφορά το περιβάλλον, ήταν η γνωμάτευση επί των Σχεδίων και Προγραμμάτων Προστασίας του Περιβάλλοντος και η εισήγηση των αναγκαίων μέτρων και ενεργειών για την εφαρμογή τους.

Ωστόσο, ο κατακερματισμός της περιβαλλοντικής πολιτικής σε πολλά διαφορετικά υπουργεία και η σύσταση ειδικών περιβαλλοντικών μονάδων σχεδόν σε κάθε υπουργείο δεν βοήθησαν ιδιαίτερα στην άσκηση μιας αποτελεσματικής και ενιαίας πολιτικής για την προστασία του

περιβάλλοντος και οδήγησαν στην διασπορά αρμοδιοτήτων και ευθυνών και τελικά μόνον οριακές παρεμβάσεις προς την επιθυμητή κατεύθυνση¹².

Στη συνέχεια ακολούθησε με το Ν.1032/1980 η σύσταση του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος (Υ.ΧΟ.Π.), με τη μεταφορά και ενσωμάτωση των τότε Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας (πρώην Υπουργείο Συντονισμού), Υγείας και Πρόνοιας και Ανάπτυξης, προκειμένου να συγκεντρωθούν όλες οι αρμοδιότητες σχετικές με το περιβάλλον και τη χωροταξία σε ένα φορέα. Δημιουργείται δε η Διεύθυνση Χωροταξίας στο ΥΧΟΠ με μεταφορά των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων Χωροταξίας του Υπουργείου Ανάπτυξης. Στη Διεύθυνση αυτή ενσωματώθηκε η Γραμματεία του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (άρθρο 8 του Ν.360/1976)¹³.

Οι αρμοδιότητες του Υ.ΧΟ.Π. ήταν, μεταξύ άλλων, η έκφραση των κατευθύνσεων και της πολιτικής της Κυβέρνησης σε θέματα περιβάλλοντος, η κατάρτιση σχεδίων και προγραμμάτων και τον έλεγχο της εφαρμογής και ο συντονισμός των ειδικών προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος των επί μέρους φορέων, καθώς και η κάλυψη θεμάτων περιβάλλοντος που δεν περιλαμβάνονταν στις αρμοδιότητες άλλων φορέων.

Ωστόσο, το Υ.ΧΟ.Π. δεν μπόρεσε ποτέ να συγκεντρώσει τις επί μέρους περιβαλλοντικές υπηρεσίες που υπήρχαν στα διάφορα υπουργεία και παρέμεινε μόνο με τις περιβαλλοντικές αρμοδιότητες που δεν ασκούνταν από τα υπόλοιπα συναρμόδια υπουργεία. Συνεπώς, δεν μεταβλήθηκε ουσιαστικά η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των υπουργείων και του Υ.ΧΟ.Π., το Υ.ΧΟ.Π. ανέλαβε μόνο τη διατύπωση του γενικού πλαισίου της κυβερνητικής πολιτικής για το περιβάλλον και η ευθύνη για τον συντονισμό της περιβαλλοντικής πολιτικής παρέμεινε στο Ε.Σ.Χ.Π.¹⁴

Το 1985, με το Ν.1558, στο Υ.ΧΟ.Π. ενσωματώθηκε το τότε Υπουργείο Δημοσίων Έργων (υπό τη μορφή της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων), οπότε και δημιουργήθηκε το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.), ακολουθώντας το αντίστοιχο Βρετανικό μοντέλο, σε μια προσπάθεια να εκλογικευτεί

¹²Σπανού, Κ., (1995), *Δημόσια Διοίκηση και Περιβάλλον: Η ελληνική εμπειρία*, στο Σκούρτος, Μ. & Σοφούλης, Κ. (επιμ.), *Η Περιβαλλοντική Πολιτική στην Ελλάδα: Ανάλυση του περιβαλλοντικού προβλήματος από τη σκοπιά των κοινωνικών επιστημών*, Τυπωθήτω: Αθήνα, σ. 133-135.

¹³<http://www.minenv.gr/1/18/g1803.html>, πρόσβαση στις 02/05/2014.

¹⁴Δαούσση, Εμμ., (2002), *Η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής περιβάλλοντος στην Ελλάδα*, Κέντρο των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Μεσογείου για το Περιβάλλον (ΚΕ.Π.Ε.ΜΕ.Π.), Σειρά «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη», Αριθμός 8.

ηδιάσπαρτη κατανομή αρμοδιοτήτων και να συγκεντρωθούν όλεσοιπεριβαλλοντικές λειτουργίες σε ένα υπουργείο¹⁵. Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. αποτέλεσε τον κύριο φορέα περιβαλλοντικής διοίκησης σε κεντρικό-εθνικό επίπεδο και ήταν υπεύθυνο για την ανάπτυξη και εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής στην Ελλάδα. Ο Οργανισμός λειτουργίας του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. θεσμοθετήθηκε το 1988, με Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ Α19/1-2-1988), και είχε στόχο την εξασφάλιση, μέσω των αρμοδιοτήτων του, του επιτελικού ρόλου του για τα θέματα Περιβάλλοντος, Χωροταξίας, Πολεοδομίας, Οικιστικής Ανάπτυξης και Κατοικίας¹⁶.

2.1.2 ΣΥΣΤΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Υ.Π.Ε.Κ.Α.)

Με την απόφαση 2876/7.10.2009 του Πρωθυπουργού Γ. Παπανδρέου το ΥΠΕΧΩΔΕ μετονομάστηκε σε Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Υ.Π.Ε.Κ.Α.), και με το Π.Δ. 189/5.11.2009, μετά από πρόταση του ιδίου, συμπεριέλαβε και τις υπηρεσίες σχετικά με την ενέργεια και την ενεργειακή πολιτική, που αποσπάστηκαν από το πρώην Υπουργείο Ανάπτυξης¹⁷.

Το Υ.Π.Ε.Κ.Α. δημιουργήθηκε για την αντιμετώπιση των εντεινόμενων περιβαλλοντικών προβλημάτων και την υιοθέτηση ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου που θα εξασφαλίζει καλύτερες συνθήκες ζωής και δημιουργίας. Αποστολή του Υπουργείου είναι η διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, της βιοποικιλότητας και των υδατικών πόρων, η ορθή διαχείριση των μη ανανεώσιμων ενεργειακών πόρων και η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η εξοικονόμηση ενέργειας, η αντιμετώπιση και η προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, η αστική αναγέννηση, ο βιώσιμος χωροταξικός ο σχεδιασμός με σεβασμό στην αρχιτεκτονική κληρονομιά και ο συντονισμός των περιβαλλοντικών πολιτικών της κυβέρνησης¹⁸.

ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

Για την επίτευξη της αποστολής του, το Υ.Π.Ε.Κ.Α. αναπτύσσει στρατηγικό σχεδιασμό, που βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες, οι οποίοι εξειδικεύονται σε στρατηγικούς στόχους:

¹⁵Weale, A., Pridham, G., Williams, A., Porter, M., (1996), *Comparative and International Administration: Environmental Administration in six European States: secular convergence or national distinctiveness?*, Public Administration, Vol. 74, Summer, σ. 255-274.

¹⁶<http://www.minenv.gr/1/18/g1803.html>, πρόσβαση στις 02/05/2014.

¹⁷http://el.wikipedia.org/wiki/Υπουργείο_Περιβάλλοντος,_Ενέργειας_και_Κλιματικής_Αλλαγής, πρόσβαση στις 02/05/2014.

¹⁸<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=230&language=el-GR>, πρόσβαση στις 02/05/2014.

ΠΥΛΩΝΑΣ 1: Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής μεταβαίνοντας σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα.

Στρατηγικοί στόχοι:

- Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας.
- Αύξηση του ενεργειακού δυναμικού της χώρας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και φυσικό αέριο και διασφάλιση ενεργειακού εφοδιασμού.
- Διασφάλιση στους καταναλωτές, αξιόπιστων και ισότιμων ενεργειακών προϊόντων και υπηρεσιών.
- Προώθηση πράσινων προϊόντων, προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης.

ΠΥΛΩΝΑΣ 2: Προστασία και διαχείριση των φυσικών πόρων με γνώμονα την αειφορία.

- Προστασία και ανάδειξη της Βιοποικιλότητας και του φυσικού τοπίου.
- Αποτελεσματική διαχείριση και προστασία των υδάτινων πόρων.
- Προστασία και αποτελεσματική διαχείριση των δασών.
- Έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση περιβαλλοντικών κρίσεων.

ΠΥΛΩΝΑΣ 3: Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής με σεβασμό στο περιβάλλον.

- Αστική Ανάπλαση.
- Βελτίωση Ποιότητας ατμόσφαιρας και μείωση του θορύβου.
- Προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας.
- Αποτελεσματική διαχείριση αποβλήτων και προώθηση της ανακύκλωσης.

ΠΥΛΩΝΑΣ 4: Ενίσχυση των μηχανισμών και θεσμών περιβαλλοντικής διακυβέρνησης.

- Ενδυνάμωση της χωροταξίας για τον σχεδιασμό ολοκληρωμένων πολιτικών.
- Απλοποίηση και κωδικοποίηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και ενίσχυση των μηχανισμών εφαρμογής της.
- Προώθηση της περιβαλλοντικής έρευνας, καινοτόμων τεχνολογιών, και της πρόσβασης στην περιβαλλοντική πληροφορία και γνώση.
- Ενεργοποίηση της περιβαλλοντικής ευθύνης και του εθελοντισμού.

Για την εδραίωση των πυλώνων της Πράσινης Ανάπτυξης μέσω της επίτευξης των στρατηγικών του στόχων, το ΥΠΕΚΑ πραγματοποιεί μια σειρά δράσεων σε συνεργασία με τους φορείς δημόσιας διοίκησης, τον ιδιωτικό τομέα, τους παραγωγικούς και κοινωνικούς φορείς, τους πολίτες και τη διεθνή κοινότητα. Εδώ θα πρέπει να τονιστεί, ότι η αρμοδιότητα του Υπουργείου δεν είναι αποκλειστική, καθώς και άλλα υπουργεία ασχολούνται με ειδικές πτυχές της προστασίας του περιβάλλοντος¹⁹. Μεταξύ άλλων συναρμόδια με το ΥΠΕΚΑ υπουργεία είναι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (για την προστασία του αλιευτικού πλούτου της χώρας και τη ναξιοποίηση του γεωργικού εδάφους της), το Υπουργείο Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας (για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση που προκαλείται από τις βιομηχανικές δραστηριότητες και την αποκατάστασή του από μεταλλευτικές και εξορυκτικές δραστηριότητες), το Υπουργείο Υγείας (για την υγειονομική προστασία του περιβάλλοντος - παρακολούθηση και έλεγχος υγιεινής των συστημάτων ύδρευσης, των περιοχών κολύμβησης, των ακτών, της διάθεσης των απορριμμάτων) και το Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου (για την προστασία από τη ρύπανση από πλοία, αεροσκάφη ή χερσαίες πηγές, τον συντονισμό των λιμενικών αρχών και την οργάνωση και διαχείριση ειδικά προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών)²⁰.

ΔΟΜΗ

α. Οργανόγραμμα

Το οργανόγραμμα του ΥΠΕΚΑ έχει πολύπλοκη μορφή, με υπηρεσίες και αρμοδιότητες μοιρασμένες στην εποπτεία του Υπουργού, του Αναπληρωτή Υπουργού και του Υφυπουργού και φαίνεται αναλυτικά με διαγράμματα στο *Παράρτημα Ι*.

β. Η Δομή του ΥΠΕΚΑ αναφορικά με το Περιβάλλον

Στην οργάνωση του ΥΠΕΚΑ, και κάτω από την δικαιοδοσία είτε του Υπουργού, είτε του Αναπληρωτή Υπουργού, είτε του Υφυπουργού ΠΕΚΑ, υπάρχουν οι πιο κάτω υπηρεσίες που ασχολούνται με τα θέματα περιβάλλοντος (θα εξεταστούν αναλυτικότερα στη συνέχεια):

- Η Γενική Γραμματεία Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, που αποτελείται από τη Γενική Διεύθυνση Ενέργειας (με έξι Διευθύνσεις), τη Γενική Διεύθυνση Φυσικού Πλούτου (με πέντε Διευθύνσεις) και τη Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης Υπηρεσιών (με πέντε Διευθύνσεις).

¹⁹http://www.ekpa.gr/documents/NCESD-ENState_of_the_Environment.pdf, πρόσβαση 02/05/2014.

²⁰<http://www.srcosmos.gr/srcosmos/showpub.aspx?aa=9612>, πρόσβαση 02/05/2014.

- Η Γενική Γραμματεία Χωροταξίας & Αστικού Περιβάλλοντος²¹, που συμπεριλαμβάνει: τη Γενική Διεύθυνση Πολεοδομίας²² (με τις Διευθύνσεις Αρχιτεκτονικής, Οικοδομικών & Κτιριοδομικών Κανονισμών, Πολεοδομικού Σχεδιασμού, Τοπογραφικών Εφαρμογών), τη Γενική Διεύθυνση Προγραμματισμού & Έργων²³ (με τις Διευθύνσεις Ειδικών Έργων Αναβάθμισης Περιοχών, Οργάνωσης και το Τμήμα Διεθνών Δραστηριοτήτων & Θεμάτων Ε.Ε.) και τη Διεύθυνση Χωροταξίας²⁴.
- Η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, που συμπεριλαμβάνει: την Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος (με τρία τμήματα), την Διεύθυνση Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης & Θορύβου (με επτά Τμήματα και δύο αυτοτελή Γραφεία) και την Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού (με πέντε Τμήματα και τρία αυτοτελή Γραφεία).
- Η Ειδική Γραμματεία Δασών, στην οποία προϊστάται ο Ειδικός Γραμματέας Δασών και περιλαμβάνει μία Γενική Διεύθυνση και έξι Διευθύνσεις.
- Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων, στην οποία προϊστάται ο Ειδικός Γραμματέας Υδάτων και περιλαμβάνει τέσσερις Διευθύνσεις.
- Η Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος & Ενέργειας, στην οποία υπάγονται οι δύο Ειδικές Υπηρεσίες Επιθεωρητών (Περιβάλλοντος - Ενέργειας & Δόμησης) και το Αυτοτελές Συντονιστικό Γραφείο Αποκατάστασης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥ.Γ.Α.ΠΕ.Ζ.).
- Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού & Εφαρμογής Δράσεων στους Τομείς της Ενέργειας, του Φυσικού Πλούτου και της Κλιματικής Αλλαγής, στην οποία υπάγονται τέσσερις μονάδες.
- Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων, στην οποία υπάγονται τρεις (3) οργανικές Μονάδες.
- Η Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη».
- Το Εθνικό Κέντρο Βιώσιμης και Αειφόρου Ανάπτυξης (πρώην ΕΚΠΑΑ & πρώην ΙΓΜΕ).

²¹Συστάθηκε με το Π.Δ. 24/14-4-2010 (άρθ. 2, παρ. 5, ΦΕΚ/56/Α/15-4-2010).

²²Συστάθηκε με το άρθρο 1 Π.Δ. 340/1990 (ΦΕΚ/Α/135/1990).

²³Συστάθηκε με το άρθρο 1 Π.Δ. 49/1996 (ΦΕΚ/Α/44/1996).

²⁴Συστάθηκε με το άρθρο 1 Π.Δ. 51/1988 (ΦΕΚ/Α/19/1988).

- Το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Ε.Σ.Χ.Σ.Α.Α.), που υποστηρίζεται τεχνικά και γραμματειακά από τη Διεύθυνση Χωροταξίας του ΥΠΕΚΑ.

2.1.3 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

2.1.3.1 Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος (Ε.Υ.ΠΕ.)

Είναι μια Ειδική Υπηρεσία που υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ²⁵. Η αρμοδιότητά της ανάγεται στην εποπτεία εκπόνησης περιβαλλοντικών μελετών των πάσης φύσεως έργων και αναφέρεται στην τήρηση και ενιαία εφαρμογή της νομοθεσίας και γενικά στην προστασία του περιβάλλοντος. Ειδικότερα στην αρμοδιότητα της ΕΥΠΕ ανήκουν:

- Η εισήγηση για την αξιολόγηση και δημοσιοποίηση Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, καθώς και η εισήγηση για την Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων.
- Η εισήγηση για την αξιολόγηση και έγκριση Μελετών Προέγκρισης Χωροθέτησης.
- Η υποστήριξη Κεντρικών Υπηρεσιών Υπουργείων και Φορέων υλοποίησης έργων και δραστηριοτήτων, καθώς και των περιφερειακών και νομαρχιακών Υπηρεσιών, στην εκπόνηση και αξιολόγηση Μελετών Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Μελετών Προέγκρισης Χωροθέτησης.
- Η υποστήριξη σε περιβαλλοντικά θέματα των Υπηρεσιών και Φορέων προώθησης και υλοποίησης έργων και δραστηριοτήτων.
- Η εισήγηση για την αξιολόγηση και Έγκριση Ειδικών Τεχνικών Μελετών Περιβάλλοντος.
- Ο έλεγχος και η παρακολούθηση της υλοποίησης των περιβαλλοντικών όρων και η εισήγηση για την επιβολή κυρώσεων, σε περίπτωση παραβιάσεων, για έργα και δραστηριότητες του ευρύτερου δημόσιου τομέα και της τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και για ιδιωτικά έργα υποδομής και δικτύων, που είτε συγχρηματοδοτούνται από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή/και επενδυτικών φορέων, είτε έχουν κοινόχρηστο χαρακτήρα.

Για την άσκηση των παραπάνω αρμοδιοτήτων στην ΕΥΠΕ υπάρχουν τα εξής τμήματα:

²⁵Συστάθηκε με το ΠΔ 221/1998.

- Τμήμα Α: Δικτύων, Μεταφορών, Λοιπών Έργων και Σχετικών Σχεδίων και Προγραμμάτων, με αντικείμενο έργα οδοποιίας, σιδηροδρόμων, λιμένων, αεροδρομίων, δικτύων.
- Τμήμα Β: Υδραυλικών Έργων, Στερεών Αποβλήτων, Εργασιακής Πολεοδομίας και Σχετικών Σχεδίων και Προγραμμάτων, με αντικείμενο έργα υδραυλικά, υδροηλεκτρικά, διαχείρισης στερεών και τοξικών αποβλήτων και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων και υγρών αποβλήτων.
- Τμήμα Γ: Οικονομικής - Διοικητικής Υποστήριξης, Εξωτερικών Σχέσεων και Συντονισμού Διαδικασιών Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης.

2.1.3.2 Διεύθυνση Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης & Θορύβου

Μια από τις Διευθύνσεις της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ, με αρμοδιότητες που κατανέμονται στα εξής Τμήματα και Γραφεία:

- Τμήμα Αυτοκινήτων και Εξωτερικών Καύσεων, με αντικείμενο τη μελέτη και εισήγηση μέτρων για περιορισμό στις εκπομπές ρύπων, τις μετρήσεις και τον έλεγχο εκπομπών, καθώς και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων.
- Τμήμα Βιομηχανιών, με αντικείμενο την έγκριση Μ.Π.Ε. για βιομηχανικές δραστηριότητες ΑΙ και ΑΙΙ κατηγορίας βάσει της ΚΥΑ 69269/90, απόψεις για προέγκριση χωροθέτησης βιομηχανικών δραστηριοτήτων, γνωμοδότηση για επενδύσεις περιβάλλοντος βάσει αναπτυξιακών νόμων, κατάταξη δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, νομοθετική εργασία, συμμετοχή σε θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης, εναρμόνιση Οδηγιών Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτοψίες σε βιομηχανίες, τρέχουσα εργασία με ιδιώτες, υπηρεσίες κ.λπ.
- Τμήμα Καταπολέμησης Θορύβου, με αντικείμενο τη μελέτη και εφαρμογή μέτρων κυρίως για την καταπολέμηση του αστικού θορύβου και των δονήσεων, νομοθεσία, εργαστήρια, αυτοψίες, έλεγχο Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, έργα των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης κ.λπ.
- Τμήμα Καυσίμων, με αντικείμενο τον έλεγχο τήρησης υφισταμένων προδιαγραφών ποιότητας καυσίμων, εισηγήσεις για τη βελτίωση ποιότητας καυσίμων, δειγματοληψίες και εργαστηριακούς ελέγχους, συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία και Φορείς (Δωλιστήρια, Γενικό Χημείο του Κράτους κ.ά.) σε σχετικά θέματα,

παρακολούθηση σχετικών εξελίξεων και βιβλιογραφίας, παρακολούθηση θεμάτων Ε.Ε. που αφορούν τα καύσιμα σε σχέση με περιβαλλοντικές παραμέτρους.

- Τμήμα Κυκλοφορίας, με αντικείμενο μελέτες συμβολής της κυκλοφορίας στη ρύπανση (θόρυβος, ατμοσφαιρική ρύπανση), κατάρτιση και εισήγηση σχετικών προγραμμάτων, εισήγηση για καθιέρωση ζωνών ειδικής προστασίας.
- Τμήμα Ποιότητας Ατμόσφαιρας, με αντικείμενο κατάρτιση και εκτέλεση προγραμμάτων μέτρησης, καταγραφής και αξιολόγησης των διαφόρων ρύπων, μελέτη και παρατήρηση των επιπτώσεων της αέριας ρύπανσης στο περιβάλλον, καθορισμός προτύπων μεθόδων μετρήσεων, λειτουργία εργαστηρίου χημικών αναλύσεων σχετικών με την ποιότητα της ατμόσφαιρας, καθώς και εργαστηρίου βαθμονόμησης για την ποιοτική εξασφάλιση των μετρήσεων, εισήγηση ορίων ποιότητας αέρα και η λήψη εκτάκτων μέτρων.
- Τμήμα Τεχνολογικών Εφαρμογών, με αντικείμενο την παρακολούθηση τεχνολογιών αντιρρύπανσης (Κανονισμός ΕΚ αρ. 1404/96) και την εφαρμογή στην Ελλάδα του χρηματοδοτικού κανονισμού της ΕΕ για το περιβάλλον.
- (Αυτοτελής) Γραφείο Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΓΕΔΕ)²⁶, που ασχολείται με την εφαρμογή και παρακολούθηση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών των σταθερών εγκαταστάσεων στην Ελλάδα. Σε κάθε περίοδο καταρτίζεται Εθνικό Σχέδιο Κατανομής δικαιωμάτων εκπομπών, σύμφωνα με συγκεκριμένες προϋποθέσεις που προκύπτουν από αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

2.1.3.3 Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού

Μία από τις Διευθύνσεις της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ²⁷, με τις αρμοδιότητες να κατανέμονται στις πιο κάτω οργανικές μονάδες:

- ❖ Τμήμα Γενικών Περιβαλλοντικών Θεμάτων, με αρμοδιότητες την προώθηση, παρακολούθηση και ταξινόμηση της νομοθεσίας του περιβάλλοντος, τη σύνταξη, εισήγηση και παρακολούθηση προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, την πληροφόρηση και διαφώτιση σε θέματα περιβάλλοντος, την παρακολούθηση και τον

²⁶Συστάθηκε με την ΚΥΑ 54409/2632/2004 (ΦΕΚ 1931/Β/2004), με την οποία ενσωματώθηκε στο Εθνικό Δίκαιο η Οδηγία 2003/87/ΕΚ.

²⁷Η δομή της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού καθορίζεται από το Π.Δ.51/1988.

συντονισμό των περιφερειακών υπηρεσιών και άλλων κρατικών φορέων σε θέματα γενικού περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, τον συντονισμό της συμμετοχής σε διεθνείς δραστηριότητες, τη σύνταξη προδιαγραφών μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων για αναπτυξιακά προγράμματα και μεγάλα έργα και δραστηριότητες (όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 3 του Ν.1650/1986), σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου και άλλων κρατικών φορέων, τις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων από μεγάλα ατυχήματα, τη θεώρηση μελετών.

- ❖ Τμήμα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, με αρμοδιότητες τη μελέτη του βαθμού και της έκτασης της ρύπανσης που δημιουργούν τα στερεά και τοξικά απόβλητα στο περιβάλλον, την εισήγηση και εκπόνηση προγραμμάτων για τη διαχείρισή τους (συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία, ανακύκλωση, διάθεση), τη μελέτη, έγκριση και έλεγχο περιβαλλοντικών όρων.
- ❖ Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, με αρμοδιότητες το σχεδιασμό για την προστασία και διατήρηση οικοσυστημάτων, βιοτόπων και περιοχών ειδικού ενδιαφέροντος, την εισήγηση προγραμμάτων διατήρησης και εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, την εκπόνηση προγραμμάτων για την προστασία των ειδών αυτοφυσούς άγριας χλωρίδας και πανίδας.
- ❖ Τμήμα Εξοπλισμού και Ελέγχου, με αρμοδιότητες τη μέριμνα προώθησης προδιαγραφών για τον εξοπλισμό των συστημάτων ελέγχου ρύπανσης, την εξασφάλιση μέσων για την υλοποίηση της περιβαλλοντικής πολιτικής και τη διενέργεια ελέγχων, τον συντονισμό των ελέγχων.
- ❖ Τμήμα Εργαστηρίων, με αρμοδιότητες τη σύνταξη προδιαγραφών και παροχή τεχνικών οδηγιών για τη διενέργεια μετρήσεων, την εργαστηριακή παρακολούθηση της ποιότητας των νερών της χώρας και τις αναλύσεις αποβλήτων και άλλων ουσιών.
- ❖ Το Γραφείο Εθνικού Περιβαλλοντικού Δικτύου και Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος, στο οποίο υπάγονται ο συντονισμός (εγκατάσταση και ανάπτυξη) του Εθνικού Δικτύου Πληροφορικής Περιβάλλοντος και η σύνδεση με το EIONET και αρμοδιότητες Εθνικού Κομβικού Σημείου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος.

- ❖ Γραφείο Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων²⁸, με αρμοδιότητα τον έλεγχο και την εποπτεία του έργου του Εθνικού Οργανισμού Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων (Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.).
- ❖ Το Γραφείο Έργων Υποδομών και Δικτύων, στο οποίο υπάγονται η περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων υποδομής και δικτύων (οδοποιίας, λιμενικών, εγγειοβελτιωτικών, υδραυλικών, αεροδρομίων, σιδηροδρόμων, δικτύων μεταφοράς ενέργειας) και η υποστήριξη σε κοινοτικά θέματα που σχετίζονται με την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων και με τον έλεγχο τήρησης περιβαλλοντικών όρων, έργων και δραστηριοτήτων²⁹.

2.1.4 ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων (Ε.Υ.Σ.ΠΕ.Δ.)³⁰ υπάγεται απευθείας στον Ειδικό Γραμματέα Υδάτων του ΥΠΕΚΑ και είναι αρμόδια για τη διασφάλιση της συμβατότητας των συγχρηματοδοτούμενων και μη παρεμβάσεων με τις προτεραιότητες της εθνικής και κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής και με το θεσμικό πλαίσιο στον τομέα του περιβάλλοντος³¹, καθώς και για τη διαχείριση Θεματικών Πεδίων των Περιοχών Προτεραιότητας του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και άλλων Προγραμμάτων³².

Οι αρμοδιότητες της ΕΥΣΠΕΔ κατανέμονται σε τρεις Οργανικές Μονάδες, όπως περιγράφεται στο άρθρο 3 της ΚΥΑ 15078/2012 (ΦΕΚ/Β/980/29.3.2012):

1. Μονάδα Α: Προγραμματισμού & Αξιολόγησης της Εφαρμογής Περιβαλλοντικών Πολιτικών.
2. Μονάδα Β: Παρακολούθησης Προγραμμάτων.
3. Μονάδα Γ: Οργάνωσης & Υποστήριξης.

²⁸Συστάθηκε με το Ν.2939/2001 (ΦΕΚ/Α/179).

²⁹Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.-Ε.Κ.Κ.Ε, (1998), *Φορείς που έχουν σχέση με το περιβάλλον: δημόσιες υπηρεσίες, αυτοδιοίκηση, κέντρα ερευνών, μη κυβερνητικές οικολογικές-περιβαλλοντικές οργανώσεις*, Αθήνα.

³⁰Συστάθηκε και οργανώθηκε με το Ν. 3614/2007 (άρθρα 5,10,12 και 18 του ΦΕΚ/Α/267/3.12.2007), την ΚΥΑ 19883/2008 (ΦΕΚ/Β/1957/23.9.2008), την ΚΥΑ 15078/2012 (ΦΕΚ/Β/980/29.3.2012) και την ΚΥΑ 23813/2009 (ΦΕΚ/Β/1170/17 Ιουνίου 2009).

³¹ΚΥΑ 19883/2008 (ΦΕΚ/Β/1957/23.9.2008).

³²ΚΥΑ 15078/2012 (ΦΕΚ/Β/980/29.3.2012).

2.1.5 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

2.1.5.1 Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού & Εφαρμογής Δράσεων στους Τομείς Ενέργειας, Φυσικού Πλούτου & Κλιματικής Αλλαγής (ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ)

Συστάθηκε αρχικά στο τότε Υπουργείο Ανάπτυξης³³ ως «ΕΥΣΕΔ στους τομείς Ενέργειας, Φυσικού Πλούτου & Μεταποίησης & των συνοδευτικών προς αυτήν υπηρεσιών» και πήρε την σημερινή ονομασία της υπαγόμενη στον Γενικό Γραμματέα Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής του ΥΠΕΚΑ³⁴. Αποστολή της είναι ο σχεδιασμός, ο συντονισμός και η υποστήριξη της διαχείρισης των πολιτικών εφαρμογής των δράσεων του ΥΠΕΚΑ στους τομείς της Ενέργειας, του Φυσικού Πλούτου και της Κλιματικής Αλλαγής και η άσκηση των αρμοδιοτήτων του ιδίου Υπουργείου ως Δικαιούχου δράσεων στους ανωτέρω τομείς, στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Επιπλέον, η ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ δύναται να ορίζεται ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, αναλαμβάνοντας αρμοδιότητες διαχείρισης πράξεων Ε.Π. στους τομείς της Ενέργειας και του Φυσικού Πλούτου.

Η ΕΥΣΕΔ ΕΝ/ΚΑ αποτελείται από τέσσερις Οργανικές Μονάδες, μέσω των οποίων σχεδιάζει, αναλαμβάνει, διαχειρίζεται, υποστηρίζει και συντονίζει την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, σε σχέση με την υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ: Μονάδα Α (Σχεδιασμού, Προγραμματισμού & Παρακολούθησης στους Τομείς της Ενέργειας, του Φυσικού Πλούτου & της Κλιματικής Αλλαγής), Μονάδα Β1 (Εφαρμογής Δράσεων στους Τομείς της Ενέργειας & του Φυσικού Πλούτου), Μονάδα Β2 (Εφαρμογής Δράσεων στους Τομείς της Κλιματικής Αλλαγής), Τμήμα Γ (Μονάδα Διοικητικής Υποστήριξης).

2.1.6 ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

2.1.6.1 Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.)

Η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.) αποτελεί την Εθνική Αρχή Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων και καλύπτει όλη την ελληνική επικράτεια, ασκώντας συστηματικούς ελέγχους για την περιβαλλοντική συμμόρφωση³⁵. Αναλυτική περιγραφή των

³³Συστάθηκε στο Υπουργείο Ανάπτυξης με την ΚΥΑ Δ13/Φ.7.11/18797 (ΦΕΚ/Β/1540/2008).

³⁴Υπάχθηκε στο ΥΠΕΚΑ με την ΚΥΑ 7718/293/23-4-2010 (ΦΕΚ/525/Β/26-4-2010).

³⁵<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=329&language=el-GR>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

αρμοδιοτήτων της ΕΥΕΠ θα ακολουθήσει στο Κεφάλαιο 4, όπου παρουσιάζονται τα Όργανα Άσκησης, Ελέγχου και Εποπτείας της περιβαλλοντικής πολιτικής.

2.1.7 ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΩΣΙΜΗΣ & ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (πρώην ΕΚΠΑΑ & πρώην ΙΓΜΕ)

Το Εθνικό Κέντρο Βιώσιμης και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΒΑΑ) είναι μια νέα ΔΕΚΟ, που προήλθε από τη συγχώνευση με απορρόφηση του Ινστιτούτου Γεωλογικών Μελετών (ΙΓΜΕ) στο Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ)³⁶. Ο ενιαίος, πλέον, φορέας συγκέντρωσε τις αρμοδιότητες των δύο οργανισμών και απορρόφησε πλήρως την επιστημονική και τεχνική τους εμπειρία. Το ΕΚΒΑΑ έχει σαν στόχο του να αποτελέσει μοχλό της πράσινης βιώσιμης ανάπτυξης, συνδυάζοντας την ευρύτερη περιβαλλοντική στρατηγική με την εφαρμοσμένη έρευνα σε τομείς κρίσιμους για την χάραξη πολιτικής με στόχο την προστασία και την αξιοποίηση των φυσικών πόρων, έχοντας το ρόλο του στρατηγικού σύμβουλου της Ελληνικής Πολιτείας στα θέματα αυτά.

Από τη μία πλευρά, το ΕΚΠΑΑ, σαν φορέας υποδοχής, εισφέρει το θεωρητικό υπόβαθρο στην ανάπτυξη μιας πολύπλευρης και συνεκτικής στρατηγικής αειφορίας, προωθώντας περιβαλλοντικές δράσεις, με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, ενώ από την άλλη, το ΙΓΜΕΜ (Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών και Μελετών) έχει την ευκαιρία, ως εσωτερικό ινστιτούτο του ενιαίου φορέα, να επικεντρωθεί σε ερευνητικό έργο και συνεργασίες με άλλους επιστήμονες και επενδυτές και να καταστεί πρωτοπόρο στη γεωλογική έρευνα³⁷.

Το ΕΚΒΑΑ έχει σαν σκοπό του την παροχή αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων πληροφοριών για το περιβάλλον προς δημόσιους και ιδιωτικούς χρήστες, η ταξινόμηση και η επεξεργασία τους, την επιστημονική συμβολή στην επεξεργασία, εφαρμογή και αξιολόγηση πολιτικών, προγραμμάτων και μέτρων που αφορούν το περιβάλλον και τη βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη, στο πλαίσιο και των διεθνών και ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων της χώρας, την αντίστοιχη επιστημονική υποστήριξη της Διοίκησης και την υποβολή προτάσεων στους αρμόδιους φορείς, την ευρεία διάδοση των πληροφοριών για το περιβάλλον και η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα περιβάλλοντος και βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης, την γεωλογική μελέτη της χώρας και η έρευνα του υπόγειου πλούτου

³⁶ΚΥΑ 25200/2011 (ΦΕΚ 2612/Β/08.11.2011).

³⁷<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=389&sni%5B524%5D=1389&language=el-GR>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

της (ορυκτές ύλες, υπόγειοι υδάτινοι πόροι, γεωενεργειακές πρώτες ύλες κ.λπ.) και την επιστημονική συμβολή στην εκμετάλλευση και την αξιοποίηση του υπόγειου πλούτου της χώρας.

Το Κέντρο έχει την ακόλουθη διάρθρωση:

1. Διεύθυνση Υποστήριξης και Ανάπτυξης.
2. Μονάδα Πολιτικών Περιβάλλοντος, που αποτελείται από το Γραφείο Περιβάλλοντος & το Γραφείο Μητρώου Δικαιωμάτων Εκπομπών Αερίων Θερμοκηπίου.
3. Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών και Μελετών (ΙΓΜΕΜ), το οποίο λειτουργεί ως διακριτό κέντρο κόστους/κέρδους και για το οποίο τηρείται διακριτή παρακολούθηση στους λογαριασμούς, τον προϋπολογισμό και απολογισμό του Κέντρου και έχει ως αποστολή τη γεωλογική μελέτη της χώρας και την έρευνα του υπόγειου πλούτου της, μέσω γεωλογικών, υδρογεωλογικών και μεταλλευτικών ερευνών.

2.1.8 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Ε.Π. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη» εντάσσεται στο ΕΣΠΑ 2007 – 2013 και περιλαμβάνει μια σειρά δράσεων, έργων περιβαλλοντικών υποδομών μεγάλης κλίμακας και δράσεις εθνικής εμβέλειας, η υλοποίηση των οποίων συμβάλει στην Αειφορική Διαχείριση των περιβαλλοντικών μέσων, του φυσικού αποθέματος και των Αστικών Κέντρων και στην αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης στην χάραξη και εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής. Έχει ως Στρατηγικό Στόχο κατά την Περίοδο 2007 – 2013 την προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος ώστε να αποτελέσει το υπόβαθρο για την άνοδο της ποιότητας ζωής των πολιτών, καθώς και παράγοντα βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας.

Τα ιδιαίτερα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, καθώς και τα ευνοϊκά κλιματολογικά δεδομένα της Ελληνικής Επικράτειας (ακτές, νησιωτικός χώρος, υψηλή βιοποικιλότητα κ.λπ.) αποτελούν για το Ε.Π. «Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη» τη βάση μιας στοχευμένης πολιτικής χρηματοδότησης στις Περιφέρειες με μια σειρά έργων, που σχετίζονται με την προστασία, την αναβάθμιση και την ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος, ώστε να αποτελέσει το υπόβαθρο μιας ποιοτικής ανάπτυξης.

Μερικές από τις κυριότερες παρεμβάσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος γίνονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, βιοκλιματικές αναπλάσεις και ενεργειακή αποδοτικότητα, αποχετεύσεις, βιολογικούς καθαρισμούς, προστασία ευαίσθητων περιοχών, διαχείριση αστικών λυμάτων, έργα ύδρευσης, εξοικονόμηση και επαναχρησιμοποίηση νερού, διαχείριση στερεών και επικίνδυνων αποβλήτων, προστατευόμενες περιοχές, προστασία και διαχείριση υδάτινων πόρων, υποδομές αντιπλημμυρικής προστασίας μεγάλης κλίμακας.

Στρατηγικός Στόχος του Προγράμματος, σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό του, είναι «η Προστασία, Αναβάθμιση και Αειφορική Διαχείριση του Περιβάλλοντος, ώστε να αποτελέσει το υπόβαθρο για την προστασία της δημόσιας υγείας, την άνοδο της ποιότητας της ζωής των πολιτών, καθώς και βασικό παράγοντα βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας».

Με βάση αυτό το Στρατηγικό Στόχο του, καθορίστηκαν οι Γενικοί Στόχοι του Προγράμματος:

- ➔ **Γενικός Στόχος 1:** Αειφορική Διαχείριση των περιβαλλοντικών μέσων, του φυσικού αποθέματος και των Αστικών Κέντρων (Εδαφος, Υδατικό Περιβάλλον, Ατμόσφαιρα, Φύση).
- ➔ **Γενικός Στόχος 2:** Βελτίωση της αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής και βελτίωση της απόκρισης της Κοινωνίας και των Πολιτών σε θέματα Περιβαλλοντικής Προστασίας.

2.1.9 ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης έχει θεσμοθετηθεί με το Νόμο 2742/1999 (ΦΕΚ Α 207) στο ΥΠΕΚΑ, υποστηρίζεται γραμματειακά και τεχνικά από την Διεύθυνση Χωροταξίας του ΥΠΕΚΑ(ο Προϊστάμενος της οποίας μετέχει στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου χωρίς δικαίωμα ψήφου)και αποτελείται από τον Γενικό Γραμματέα Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ, ως Πρόεδρο³⁸, από έναν (1) εκπρόσωπο από την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Ε.),την Ένωση Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝ.Π.Ε.), το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.), το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΓΕΩ.Τ.Ε.Ε.), το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Ο.Ε.Ε.), το

³⁸Συμπληρώσεις του Ν.2742/1999 με το Άρθρο 41 του Ν.4030/2011 «Νέος τρόπος έκδοσης αδειώνδόμησης, ελέγχου κατασκευών και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ/Α/249/25.11.2011).

Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (Ξ.Ε.Ε.), το Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), τη Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.), τη Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.), την Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.), το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών – Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων (Σ.Α.Δ.Α.Σ. – Π.Ε.Α.), το Σύλλογο Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών (Σ.Ε.ΠΟ.Χ.), το Σύνδεσμο Ελλήνων Περιφερειολόγων (Σ.Ε.Π.), από τρεις (3) εκπροσώπους μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων εθνικής εμβέλειας, οι οποίες επιλέγονται από τον Υπουργό ΠΕΚΑ με βάση το κριτήριο της αντιπροσωπευτικότητας (η τελευταία σύνθεση περιλαμβάνει το WWF Ελλάς, την Επιστημονική Εταιρεία Δικαίου Πολεοδομίας & Χωροταξίας (Ε.Ε.Δι.Πο.Χ.) και την Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού) και από δύο (2) μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) που έχουν εκλεγεί στο γνωστικό αντικείμενο της χωροταξίας, και ορίζονται από τον Υπουργό ΠΕΚΑ.

Το Συμβούλιο αποτελεί όργανο κοινωνικού διαλόγου και διαβούλευσης για θέματα ιδιαίτερης σημασίας που αφορούν την άσκηση της εθνικής χωροταξικής πολιτικής και πολιτικής αειφόρου ανάπτυξης. Έργο του συμβουλίου είναι η υποβολή γνωμοδοτήσεων ή εγγράφων παρατηρήσεων και η διατύπωση προτάσεων σχετικά με την εθνική χωροταξική πολιτική και πολιτική αειφόρου ανάπτυξης και τα αναγκαία μέτρα και ενέργειες για την εφαρμογή τους. Ειδικά, το Συμβούλιο γνωμοδοτεί για το περιεχόμενο του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού Και Αειφόρου Ανάπτυξης και συμμετέχει περιοδικώς με γνώμες και παρατηρήσεις στην διαδικασία παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναθεώρησής τους. Οι γνωμοδοτήσεις, παρατηρήσεις και προτάσεις του Συμβουλίου υποβάλλονται προς τον υπουργό ΠΕΚΑ.

2.2 ΤΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΟΥΜΕΝΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ (Δ.Ν.Π.)

2.2.1 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΘΗΝΑΣ (Ο.Ρ.Σ.Α.)

Ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας(ΟΡΣΑ), που ιδρύθηκε με το Ν.1515/85 του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας, αποτελεί τον φορέα συνολικής και επιτελικής διαχείρισης των χωροταξικών, πολεοδομικών και περιβαλλοντικών θεμάτων

για ολόκληρη την Περιφέρεια Αττικής. Παράλληλα, έχει και την αρμοδιότητα συσχέτισης του οικονομικού προγραμματισμού με τα διάφορα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού, για δράσεις και προγράμματα που αφορούν στο συγκεκριμένο χώρο. Είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από το ΥΠΕΚΑ³⁹.

2.2.2 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΟΡ.ΘΕ.)

Ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης ή Οργανισμός Θεσσαλονίκης (ΟΡ.ΘΕ.), είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), έχει την έδρα του στη Θεσσαλονίκη και εποπτεύεται από το ΥΠΕΚΑ⁴⁰. Κύριο αντικείμενο του ΟΡΘΕ είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου και του Προγράμματος Προστασίας Περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης. Το Ρυθμιστικό Σχέδιο αποβλέπει τόσο στον σχεδιασμό όσο και στον προγραμματισμό της χωροταξικής και πολεοδομικής οργάνωσης της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης, μέσα στα πλαίσια της Εθνικής χωροταξικής πολιτικής και της επιδιωκόμενης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Το Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος περιλαμβάνει το σύνολο των μέτρων και των κατευθύνσεων για την αναβάθμιση και προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης⁴¹.

2.2.3 ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (Κ.Α.Π.Ε.)

Το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ) είναι ο εθνικός φορέας για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), την Ορθολογική Χρήση Ενέργειας (ΟΧΕ) και την Εξοικονόμηση Ενέργειας (ΕΞΕ). Με το Νόμο 2244/94 («Ρύθμιση θεμάτων ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας») και το Νόμο 2702/99 («Διάφορες ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Ανάπτυξης και άλλες διατάξεις») το ΚΑΠΕ ορίστηκε ως το Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο στους τομείς δραστηριότητάς του. Το ΚΑΠΕ ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 1987 με το Προεδρικό Διάταγμα 375/87, είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και έχει οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια. Σύμφωνα με το ΠΔ 189/09 εποπτεύεται από το ΥΠΕΚΑ.

³⁹<http://www.organismosathinas.gr>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

⁴⁰Ιδρύθηκε με το Ν.1561/1985 (ΦΕΚ/148/Α/6-9-1985) «Ρυθμιστικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος της Ευρύτερης Περιοχής της Θεσσαλονίκης και άλλες διατάξεις».

⁴¹<http://orth.gr/default.aspx>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

Ο κύριος σκοπός του είναι η προώθηση των εφαρμογών ΑΠΕ/ΟΧΕ/ΕΞΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς και η κάθε είδους υποστήριξη δραστηριοτήτων (τεχνολογικών, ερευνητικών, συμβουλευτικών, επενδυτικών) στους παραπάνω τομείς, με γνώμονα τη μείωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης στην αλυσίδα παραγωγή/μεταφορά/χρήση της ενέργειας. Το Κέντρο διαθέτει ένα επιστημονικό επιτελείο 120 και πλέον επιστημόνων, εμπειρών και εξειδικευμένων στους τομείς που δραστηριοποιείται⁴². Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του, το ΚΑΠΕ έχει συμμετάσχει σε περισσότερα από 500 ευρωπαϊκά και εθνικά έργα και έχει αναπτύξει συνεργασίες με μεγάλο αριθμό δημόσιων και ιδιωτικών φορέων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Στο σύνολο των δραστηριοτήτων του Κέντρου συμπεριλαμβάνονται έργα έρευνας και ανάπτυξης, επιδεικτικά έργα, έργα ενεργειακών πληροφοριακών συστημάτων, μελέτες βιωσιμότητας, τεχνικοοικονομικές μελέτες, έρευνες αγοράς, καθώς και δραστηριότητες για την προώθηση της χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών και της Εξοικονόμησης Ενέργειας.

2.2.4 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ-ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ (Ε.Κ.Β.Υ.)

Το Ελληνικό Κέντρο Βιότοπων-Υγροτόπων (Ε.Κ.Β.Υ.) έχει τις ρίζες του στο Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, του οποίου διατήρησες αρχές και το πνεύμα. Ιδρύθηκε ως παράρτημα του Μουσείου με έδρα τη Θέρμη του Νομού Θεσσαλονίκης το 1991, με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Παγκόσμιου Ταμείου για τη Φύση, κατόπιν πρότασης του ελληνικού κράτους. Οι εγκαταστάσεις του βρίσκονται εντός του Αγροκτήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ο γενικός σκοπός του ΕΚΒΥ είναι να προωθήσει την αειφορική διαχείριση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων στην Ελλάδα και σε άλλες περιοχές της Μεσογειακής Λεκάνης και της Ευρωπαϊκής Ηπείρου. Ασχολείται με την παρακολούθηση και προστασία των βιοτόπων, και κυρίως των υγροτόπων. Επιπλέον, δημοσιεύει μελέτες εφαρμοσμένης έρευνας και οργανώνει εκδηλώσεις σε ολόκληρη την επικράτεια με θέματα προστασίας και διαχείρισης οικοσυστημάτων. Δραστηριοποιείται κυρίως στους τομείς της διαχείρισης φυσικών περιοχών, της επιστημονικής πληροφόρησης και της ευαισθητοποίησης του κοινού σε θέματα περιβάλλοντος.

Το ΕΚΒΥ ορίστηκε από το Υ.ΠΕ.Κ.Α. ως Εθνικό Κέντρο Αναφοράς για τη Βιοποικιλότητα ως προς το Θεματικό Κέντρο για τη Βιοποικιλότητα (ETC/BD), στα πλαίσια του

⁴²<http://www.cres.gr/kape/present/present.htm>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος.Επίσης, το ΕΚΒΥ συμμετέχει στην τετραμελή ομάδα των Υδροτοπικών Κέντρων της Πρωτοβουλίας MedWet, για τη συνεργασία χωρών και οργανισμών της Μεσογείου σε θέματα υδροτόπων. Η πρωτοβουλία αυτή συνενώνει ένα δίκτυο κρατών, ιδρυμάτων και οργανώσεων και λειτουργεί υπό την αιγίδα του Γραφείου της Σύμβασης RAMSAR⁴³.

2.2.5 ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (ΚΕ.ΠΕ.ΜΕ.Π.- MEDREGIO)

Το Κέντρο Των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Μεσογείου για το Περιβάλλον (ΚΕ.ΠΕ.ΜΕ.Π.- MedRegio) ιδρύθηκε το 1995, μετά από συνάντηση στη Μασσαλία και κοινή απόφαση των τότε κρατικών Περιφερειών της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, και εδρεύει στην Αθήνα. Πρόκειται για διεθνή διαπεριφερειακό μη κυβερνητικό οργανισμό, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, και έχει πλήρη μέλη (τις Περιφέρειες) και συνδεδεμένα μέλη (Ο.Τ.Α., τεχνικά και επιστημονικά ιδρύματα, μη κυβερνητικούς οργανισμούς, σωματεία και ενώσεις που ασχολούνται με το περιβάλλον κ.λπ.). Έχοντας σαν στόχο την προώθηση των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης στο ιδιαίτερα ευαίσθητο περιβάλλον της Μεσογείου, προωθεί την πολυ-επίπεδη και πολύ-τομεακή χωρική δικτύωση δράσεων και συνεργιών, προκειμένου να συμβάλλει στην προώθηση όλων των νευραλγικών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΗΕ και άλλων Διεθνών Οργανισμών που άπτονται, άμεσα ή έμμεσα, της αειφόρου, αρμονικής και ισόρροπης ανάπτυξης του εν λόγω χώρου⁴⁴.

Επιπλέον, είναι αρμόδιο για τη διαχείριση του μεσογειακού περιβάλλοντος και έχει την ευθύνη για το συντονισμό μίας ομάδας εργασίας σχετικά με την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού για το περιβάλλον. Επίσης, στα πλαίσιά του έχουν διαμορφωθεί ομάδες εργασίας για διάφορα θέματα, όπως ενέργεια και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, βιοποικιλότητα, μεσογειακά τοπία, διαχείριση των παράκτιων ζωνών, ποιότητα και διαχείριση υδατικών πόρων, τουρισμός και περιβάλλον, κλιματικές μεταβολές στην περιοχή της Μεσογείου, γεωργία και περιβάλλον κ.λπ. Κάθε ομάδα εργασίας συντονίζεται από μία Περιφέρεια της μεσογειακής λεκάνης.

⁴³http://www.ekby.gr/ekby/el/EKBY_Profile_el.html, πρόσβαση στις 03/05/2014.

⁴⁴<http://www.corfupress.com/v3/aftodioikisi/33557-επιτροπή-χωρίς...-ενθουσιασμό-για-το-κεπεμεπ>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

2.2.6 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.)

Το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.) δημιουργήθηκε ως ΝΠΔΔ με την ενοποίηση των ερευνητικών ιδρυμάτων, του Ινστιτούτου Θαλάσσιας Βιολογίας Κρήτης (Ι.ΘΑ.ΒΙ.Κ.) και του Εθνικού Κέντρου Θαλάσσιων Ερευνών (Ε.Κ.Θ.Ε.) τον Ιούνιο του 2003, με βάση το Νόμο 2919/25.6.2001 «Σύνδεση Έρευνας και Τεχνολογίας με την παραγωγή», προκειμένου να συντονίσει την κρατικά χρηματοδοτούμενη θαλάσσια έρευνα στην Ελλάδα. Αποτελείται από πέντε (5) Ινστιτούτα: Ωκεανογραφίας, Υδατοκαλλιεργειών, Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων, Εσωτερικών Υδάτων, Θαλάσσιας Βιολογίας, και Γενετικής⁴⁵.

Σκοπός του ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. είναι η διεξαγωγή επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, η πειραματική ανάπτυξη και επίδειξη, η διάδοση και εφαρμογή των αποτελεσμάτων της έρευνας, ιδιαίτερα στους τομείς της μελέτης και προστασίας της υδρόσφαιρας, των οργανισμών της, των ορίων της με την ατμόσφαιρα, την ακτή και το βυθό, των φυσικών, χημικών, βιολογικών και γεωλογικών συνθηκών που επικρατούν και διέπουν τα παραπάνω συστήματα, με:

- (α) Παραγωγή προϊόντων και παροχή υπηρεσιών.
- (β) Υποστήριξη στη λήψη αποφάσεων που αφορούν την κοινωνία, την οικονομία, τον πολιτισμό.
- (γ) Οικονομική τους εκμετάλλευση είτε από το ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. ή και τους εργαζόμενους σε αυτό ή και από τρίτους.

Δύο ενυδρεία λειτουργούν κάτω από την αιγίδα του ΕΛΚΕΘΕ, ο Υδροβιολογικός Σταθμός Ρόδου και το ενυδρείο Cretaquarium στο Ηράκλειο Κρήτης, που αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα ενυδρεία στην Ευρώπη και προσφέρει μια καταπληκτική θέα στον υποθαλάσσιο κόσμο της Μεσογείου θάλασσας.

2.3 ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Όπως έχει δείξει η εμπειρία από τη δεκαετία του '60 (που πρωτοεμφανίστηκε το θέμα «περιβάλλον») μέχρι σήμερα, η λειτουργία της δημόσιας διοίκησης στη χώρα μας στο θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος δεν μπορεί να θεωρηθεί σαν μία διαδικασία

⁴⁵<http://www.hcmf.gr>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

ολοκληρωμένης προσέγγισης. Το κύριο χαρακτηριστικό της δημόσιας διοίκησης και των μηχανισμών που αναπτύχθηκαν για το περιβάλλον είναι η έλλειψη σφαιρικότητας και η αποσπασματική και τομεακή αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων. Μεμονωμένες ενέργειες, πολλές φορές μεάλλους απώτερους στόχους και για την εξυπηρέτηση σκοπιμοτήτων, κυριάρχησαν για πολλά χρόνια στον τομέα της περιβαλλοντικής πολιτικής. Επιπλέον, η απουσία πολιτικής «παράδοσης» και πολιτισμού στον τομέα αυτό βοήθησε στην ανυπαρξία συνεκτικής εθνικής πολιτικής και στρατηγικής περιβάλλοντος.

Ταυτόχρονα, επειδή η οικονομική ανάπτυξη και μεγέθυνση αποτελούσε αξιακή προτεραιότητα για τις κυβερνήσεις, το περιβάλλον ήταν πάντοτε σε δεύτερη μοίρα στη σκέψη και το σχεδιασμό και όχι προτεραιότητα. Ωστόσο, εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι ούτε και η ελληνική κοινωνία είχε ποτέ αναπτυγμένη περιβαλλοντική συνείδηση, ούτε έδειχνε ιδιαίτερο σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και δεν υπήρξε ποτέ κουλτούρα προστασίας του δημόσιου χώρου και του κοινού αγαθού. Αυτό βέβαια δεν αποτελεί δικαιολογία που να απαλλάσσει την πολιτεία από την πολιτική και νομική ευθύνη που της αναθέτει το άρθρο 24 του Συντάγματος για την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και τη λήψη προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας.

Έτσι, είναι απόλυτα φυσιολογικό ότι η πολιτική της χώρας στον τομέα του περιβάλλοντος ταυτίζεται με την αντίστοιχη της Ε.Ε., ιδιαίτερα από τη δεκαετία του '90 και μετά. Δεδομένης μάλιστα της υστέρησης των πολιτικο-διοικητικών μηχανισμών και δομών, πολλές φορές η υιοθέτηση και εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας επιβαλλόταν κάτω από τις πιέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις απειλές δίωξης ή τις καταδικαστικές αποφάσεις από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Η εξωτερική, όμως, αυτή επιβολή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας δεν συμβάδιζε πάντα με την πολιτική και κοινωνική ωριμότητα της χώρας, των πολιτικών και των πολιτών της.

Σε διοικητικό επίπεδο, υπήρχε, και σε μεγάλο βαθμό υπάρχει και σήμερα, διασπορά αρμοδιοτήτων και κατακερματισμός ευθυνών στις υπηρεσίες που εμπλέκονται στη διαμόρφωση και υλοποίηση των πολιτικών για την προστασία του περιβάλλοντος. Η σύγχυση που επικρατεί από την κατάτμηση και διάχυση των πολιτικο-διοικητικών ευθυνών δυσχεραίνει το έργο των διοικητικών μηχανισμών και δεν διευκολύνει την εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας με ενιαίο τρόπο παντού.

Η εφαρμογή μάλιστα των προγραμμάτων «Καποδίστριας» και «Καλλικράτης» για τη διοικητική αναδιοργάνωση της α' και β' βαθμού αυτοδιοίκησης δυσκόλεψε ακόμα περισσότερο την ανάπτυξη του κατάλληλου διοικητικού δικτύου για την περιβαλλοντική προστασία και τον έλεγχο τήρησης των αντίστοιχων κοινοτικών ρυθμίσεων, εξαιτίας της διάχυσης ευθυνών σε κεντρικό, περιφερειακό και δημοτικό επίπεδο, της έλλειψης συντονισμού μεταξύ τους, της αλληλοκάλυψης αρμοδιοτήτων, καθώς και οργανωτικών, διοικητικών και οικονομικών προβλημάτων. Επιπλέον, έχει διαπιστωθεί η ύπαρξη μιας μακροχρόνιας τάσης των υπηρεσιών να περιχαράκωνονται στις αρμοδιότητές τους και να αντιπαθούν την ανάληψη κοινών δράσεων για την επίλυση σύνθετων και πολυεπίπεδων προβλημάτων, όπως είναι αυτά του περιβάλλοντος⁴⁶. Το αποτέλεσμα ήταν οι υπηρεσίες περιβαλλοντικού ελέγχου να μη μπορούν να ασκήσουν αποτελεσματικά το έργο τους, τη διενέργεια δηλαδή των απαιτούμενων περιβαλλοντικών ελέγχων και να εδραιώσουν την αναγκαιότητα υποστήριξης και ενδυνάμωσής τους.

Στην κατεύθυνση της επίλυσης αυτών των προβλημάτων, σημαντικότερη εξέλιξη αποτέλεσε η ίδρυση αυτοτελούς Υπουργείου Περιβάλλοντος, που ήρθε πλέον να υλοποιήσει ένα ώριμο αίτημα που είχε διατυπωθεί εδώ και πολλά χρόνια και προερχόταν από τη συνειδητοποίηση δύο βασικών προβλημάτων που σημάδευαν το ΥΠΕΧΩΔΕ: πρώτο, την ασύμβατη συνύπαρξη της περιβαλλοντικής προστασίας με τα δημόσια έργα και, δεύτερο, την έλλειψη σαφών και οριοθετημένων περιβαλλοντικών αρμοδιοτήτων, σε συνδυασμό με τη διασπορά αντίστοιχων υπηρεσιών και ευθυνών σε πολλά υπουργεία και την απουσία συντονιστικών δομών. Η πρόκληση για το ΥΠΕΚΑ είναι η συγκέντρωση και ο εξορθολογισμός των αρμοδιοτήτων που αφορούν στο περιβάλλον, αποδεικνύοντας στην πράξη ότι η δημιουργία του θεσμικού υπουργείου για το περιβάλλον αποτελεί κίνηση με μεταρρυθμιστικό και εκσυγχρονιστικό χαρακτήρα μακράς πνοής.

Μια άλλη παρατήρηση, που πρέπει να γίνει, είναι η επισήμανση της σημασίας της αποκέντρωσης της περιβαλλοντικής πολιτικής, προκειμένου να εξασφαλιστεί η παρακολούθηση και ο έλεγχος των εφαρμοζόμενων μέτρων. Ενώ θεωρητικά η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων που αφορούν το περιβάλλον στον α' και β' βαθμό αυτοδιοίκησης θα έπρεπε να αναβαθμίσει την αποτελεσματικότητα των περιβαλλοντικών επεμβάσεων,

⁴⁶http://perivallon.teimes.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=15&Itemid=1, πρόσβαση στις 03/05/2014.

ωστόσο τα αποτελέσματα δεν ήταν τα αναμενόμενα, εξαιτίας βασικά τριών κυρίως παραγόντων:

1. Η συγκεντρωτική λογική της ελληνικής κεντρικής διοίκησης κατόρθωσε να αδρανοποιήσει πολλές διατάξεις των νόμων με τις μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες.
2. Το σύστημα της τοπικής αυτοδιοίκησης στην τωρινή μεταβατική του περίοδο (προγράμματα «Καποδίστριας» και «Καλλικράτης») διέπεται από επικαλύψεις ευθυνών και αρμοδιοτήτων μεταξύ κεντρικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης.
3. Οι πιέσεις και τα μικροσυμφέροντα των τοπικών – τοπικιστικών κοινοτήτων οδηγούν τους αιρετούς της αυτοδιοίκησης στην «τυπική» προσαρμογή και σύγκλιση με το νομοθετικό πλαίσιο και αποτρέπουν την ουσιαστική οικολογική αλλαγή των αντιλήψεων και νοοτροπιών στην κατεύθυνση της υιοθέτησης νέων δομών και υποδομών για τον αποτελεσματικό περιβαλλοντικό σχεδιασμό και την υλοποίηση της στρατηγικής και του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η σύγχρονη πραγματικότητα της περιβαλλοντικής πολιτικής σε όλα τα επίπεδα σηματοδοτείται από την αναντιστοιχία μεταξύ της πρόθεσης για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και της ανεπάρκειας του υπάρχοντος διοικητικού συστήματος για την υποστήριξή της. Γίνεται σαφές, συνεπώς, πως κάθε προσπάθεια εκπόνησης ή εφαρμογής πολιτικής για την προστασία του περιβάλλοντος είναι καταδικασμένη να έχει περιορισμένη επιτυχία και αποτελέσματα, όσο δε θα δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για τη συνεργασία και την αδιάκοπη επικοινωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών⁴⁷.

Τέλος, δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί η σημασία του ευρύτερου κοινωνικού και πολιτικού πλαισίου στο οποίο λειτουργούν οι πολιτικο-διοικητικοί μηχανισμοί, που ευνοεί ή περιορίζει τις δυνατότητές τους να στηρίξουν την υλοποίησή της εκάστοτε πολιτικής. Επομένως, η ύπαρξη των κατάλληλων μηχανισμών αποτελεί συνυπεύθυνο αλλά όχι αποκλειστικό παράγοντα εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής, καθιστώντας την έλλειψη ισχυρής και

⁴⁷http://perivallon.teimes.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=15&Itemid=1, πρόσβαση στις 03/05/2014.

ξεκάθαρης πολιτικής βούλησης και την απουσία υποστήριξης από την κοινωνία των πολιτών τούς πιο καθοριστικούς παράγοντες⁴⁸.

⁴⁸Σπανού, Κ., (1994), *Διοικητικά δίκτυα για την προστασία του περιβάλλοντος*, στο Παπαδημητρίου Γ. (επιμ.), *Η διεύθυνση του Κοινοτικού Δικαίου Περιβάλλοντος στην Ελλάδα*, Πρακτικά Συνεδρίου 22-23/05/1993, Ευρωπαϊκό Κέντρο Δελφών, Εκδόσεις Σάκουλας, Αθήνα, σ. 229-232.

3 ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

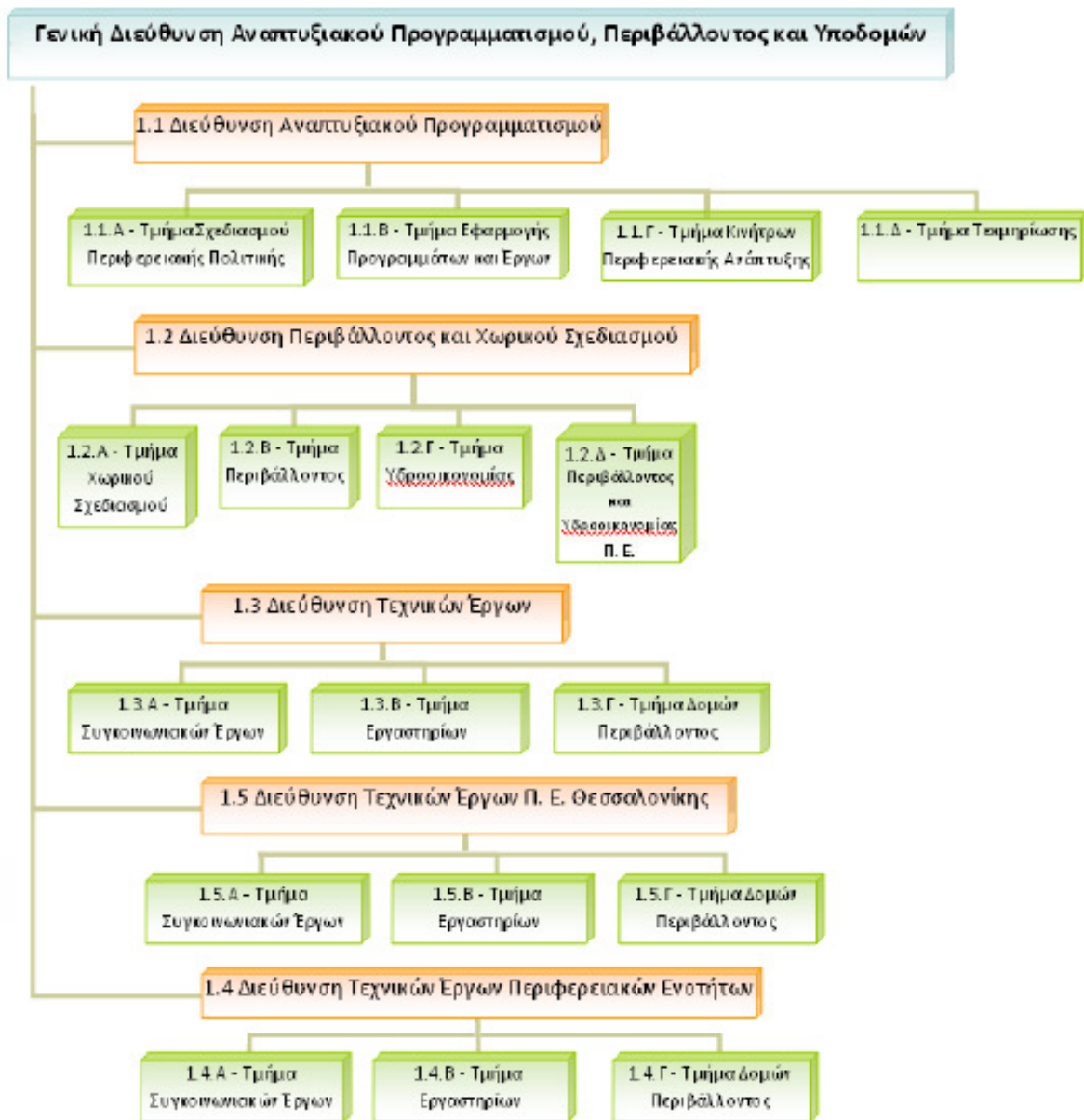
3.1 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Αν και η κατανομή των αρμοδιοτήτων σε θέματα άσκηση περιβαλλοντικής πολιτικής στα διάφορα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας θεωρείται ουσιαστικής σημασίας, ωστόσο παραδοσιακά οι σχέσεις κέντρου και περιφέρειας στη χώρα μας δεν τείνουν υπέρ της ενίσχυσης των περιφερειακών θεσμών. Σημειώνονται δύο, μάλλον αντιφατικά, φαινόμενα: μια έντονη τάση συγκεντρωτισμού αρμοδιοτήτων στο κέντρο, αλλά και μια διασπορά των ευθυνών σε τοπικό επίπεδο.

Σύμφωνα με το άρθρο 101 του Ελληνικού Συντάγματος, τα περιφερειακά όργανα έχουν γενική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους. Έτσι, το Πρόγραμμα Καλλικράτης, με το οποίο θεσμοθετήθηκε η ισχύουσα Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης της χώρας (Ν.3852 ΦΕΚ/Α/87/07.06.2010), προβλέπει συγκεκριμένες περιβαλλοντικές αρμοδιότητες για τις 13 Περιφέρειες της χώρας. Το άρθρο 186 του νόμου αφορά τις αρμοδιότητες των Περιφερειών και προβλέπει ότι τα όργανα των περιφερειών ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων τους οριοθετείται από τις σχετικές διατάξεις των νόμων και των κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης. Κατά την άσκησή τους θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές τους, η ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού με άλλες τοπικές ή δημόσιες αρχές και οργανισμούς, οι διαθέσιμοι πόροι για την κάλυψη των αρμοδιοτήτων και η ανάγκη να διασφαλισθεί η επωφελής και αποτελεσματική χρήση τους, καθώς και η ισόρροπη κατανομή τους, η ανάγκη οργάνωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια και η ποιότητά τους, η διαφάνεια και η ισονομία, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, η ανάγκη αειφόρου ανάπτυξης και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Τα θέματα περιβάλλοντος περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητες του τομέα Έργων - Χωροταξίας - Περιβάλλοντος των Περιφερειών. Η συνηθισμένη διοικητική δομή της Γενικής Διεύθυνσης των Περιφερειών που περιλαμβάνει τα θέματα περιβάλλοντος παρουσιάζεται στη συνέχεια (Διάγραμμα 1):

Διάγραμμα 1: Οργανωτική Διάρθρωση Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος & Υποδομών Περιφέρειας

Πηγή: http://www.pkm.gov.gr/inst/pkm/gallery/files/2011_01_04_regional_organization_chart.pdf

Οι γενικές αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού είναι ο έλεγχος τήρησης των περιβαλλοντικών όρων για δραστηριότητες και έργα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, η λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος, η κατάρτιση και έγκριση του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης των στερεών αποβλήτων στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού σχεδιασμού σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, η εφαρμογή μέτρων, προγραμμάτων και δράσεων της περιφέρειας, η μέριμνα για τη μελέτη και ανάπτυξη της χωροταξικής κατανομής των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της περιφέρειας, η προστασία και διαχείριση των υδάτων, η περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων

και δραστηριοτήτων κατηγορίας β, για τα οποία δεν έχουν καθοριστεί ακόμη οι Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.), η υποβολή προτάσεων, υλοποίηση προγραμμάτων (ευρωπαϊκά, συγχρηματοδοτούμενα ΕΣΠΑ) και δράσεων, περιβαλλοντικού χαρακτήρα.

Στο Παράρτημα II περιγράφονται αναλυτικά οι περιβαλλοντικές αρμοδιότητες των Περιφερειών.

3.2 Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ (Τ.Α.)

Η παρουσία της τοπικής αυτοδιοίκησης σε τοπικό επίπεδο κάνει το ρόλο της στην πολιτική του περιβάλλοντος ιδιαίτερα σημαντικό, εξαιτίας της έντονης γεωγραφικής διασποράς των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Ωστόσο, τις περισσότερες φορές η κατανομή των αρμοδιοτήτων που προβλέπεται από την περιβαλλοντική νομοθεσία δεν συμβαδίζει με τον τοπικό χαρακτήρα των περισσότερων περιβαλλοντικών ζητημάτων. Έτσι, η τοπική αυτοδιοίκηση έχει περιορισμένες αρμοδιότητες. Παρόλο που το περιβάλλον δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί αποκλειστικά τοπική υπόθεση, σίγουρα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης να συμμετέχει στη διαδικασία διαμόρφωσης και σχεδιασμού της περιβαλλοντικής πολιτικής σε κεντρικό επίπεδο⁴⁹.

Το ισχύον Νομικό και Θεσμικό Πλαίσιο για θέματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης της Τ.Α. περιγράφεται στα άρθρα 75, 76, 77, 79 του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ Α' 114/8.6.2006) «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων» και το άρθρο 94 του Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»⁵⁰.

Το άρθρο 75 του Δημοτικού & Κοινοτικού Κώδικα (Ν.3463 ΦΕΚ/114/Α/08.06.2006) ορίζει ότι οιδημοτικές και κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Οι αρμοδιότητές τους αφορούν κυρίως τους τομείς της ανάπτυξης, του περιβάλλοντος, της ποιότητας ζωής και εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και οικισμών, της απασχόλησης, της παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού και της Πολιτικής Προστασίας. Στο Παράρτημα III αναφέρονται αναλυτικά οι προβλέψεις των δύο πιο πάνω νόμων σχετικά με τις αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης στον τομέα του περιβάλλοντος.

⁴⁹Ρέμελης, Κ., (1989), *Περιβάλλον και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Αρμοδιότητες των ΟΤΑ σε θέματα χωροταξίας, πολεοδομίας, περιβάλλοντος*, Εκδόσεις Σάκουλας, Αθήνα, σ. 61.

⁵⁰<http://www.eetaa.gr/ekdoseis/pdf/138.pdf>, πρόσβαση 030/5/2014.

3.3 ΟΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ (ΜΚ-ΠΟ)

Η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί ένα συλλογικό κοινωνικό αγαθό, και για αυτό το λόγο είναι ιδιαίτερα σημαντική η υποστήριξη και η κινητοποίηση της κοινωνίας για την υιοθέτηση από την πολιτεία των κατάλληλων περιβαλλοντικών πολιτικών. Μάλιστα η ύπαρξη υποστήριξης από την κοινή γνώμη και τις περιβαλλοντικές οργανώσεις μπορεί να ενισχύσει αποφασιστικά την περιβαλλοντική διοίκηση στο έργο της λήψης των σωστών ρυθμίσεων. Ωστόσο, στη χώρα μας παραδοσιακά η κινητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών σε θέματα περιβάλλοντος δεν είχε μαζικές διαστάσεις και ήταν παλαιότερα περιορισμένη κυρίως στη μορφή φυσιολατρικών συλλόγων. Η πρώτη οργάνωση για την προστασία του περιβάλλοντος, η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 1951, από μία ομάδα μελών του Ελληνικού Ορειβατικού Συνδέσμου. Αργότερα κατά την περίοδο της δικτατορίας στη χώρα μας δεν υπήρχε δυνατότητα για ανεμπόδιστη ανάπτυξη κοινωνικών κινημάτων. Παρόλα αυτά, αρχίζει να ενισχύεται η ενασχόληση με τα περιβαλλοντικά θέματα, καθώς γίνονται αρκετές διαμαρτυρίες και κινητοποιήσεις εναντίον αναπτυξιακών προγραμμάτων με σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Τη μεταπολιτευτική περίοδο σημειώνεται αύξηση του ενδιαφέροντος των πολιτών και των περιβαλλοντικών κινητοποιήσεων εξαιτίας της όξυνσης των περιβαλλοντικών προβλημάτων, με αποτέλεσμα τη δημιουργία του ελληνικού οικολογικού κινήματος, των πρώτων «πράσινων» κομμάτων και πολλών περιβαλλοντικών ομάδων, κινήσεων και οργανώσεων τη δεκαετία του '80. Την επόμενη δεκαετία του '90, τα «πράσινα» κόμματα αποσύρονται από το πολιτικό προσκήνιο και αρχίζουν να αποκτούν πρωταρχικό ρόλο τα παραρτήματα των διεθνών περιβαλλοντικών οργανώσεων (World Wildlife Fund - WWF, Greenpeace κ.ά.)⁵¹.

Οι εθνικού επιπέδου ΜΚ-ΠΟ δεν είναι πάρα πολλές. Εκτός από την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, που είναι και η παλαιότερη, δημιουργήθηκαν η Ελληνική Εταιρία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς (1971-72), η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία (1982), η Ελληνική Εταιρία για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας (1983), η Εταιρία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής

⁵¹ Botetzagias, I., (2001), *The environmental movement in Greece, 1973 to the present: an illusory movement in a semi-peripheral country*, Ph.D. thesis, Department of Politics, Keele University, Keele, pp. 39-40.

Φώκιας (1988), το Δίκτυο «Μεσόγειος SOS» (1990), το Περιβαλλοντικό Κέντρο Αρκτούρος (1992), εθνικά τμήματα διεθνών μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων (WWF-1989, Greenpeace- 1992), καθώς και επιστημονικές εταιρίες για την προστασία του περιβάλλοντος.

Οι ΜΚ-ΠΟ στην Ελλάδα έχουν επιδείξει αξιοσημείωτη χρήση των δυνατοτήτων που υπάρχουν για αξιοποίηση θεσμικών μηχανισμών, όπως το Συμβούλιο Επικρατείας, του οποίου το Ε΄ Τμήμα έχει αρμοδιότητα για την κρίση περιβαλλοντικών ζητημάτων, για να αναδείξουν το ζήτημα του «περιβάλλοντος» στο πολιτικό προσκήνιο με την αμφισβήτηση πολλών βλαπτικών για το περιβάλλον αποφάσεων (πχ. υπόθεση εκτροπής του Αχελώου κ.ά.) και τη διοχέτευση κονδυλίων της Ε.Ε. σε αμφισβητούμενες επενδύσεις.

Πάντως, τα τελευταία χρόνια η αμοιβαία καχυποψία που συνήθως υπήρχε μεταξύ Κυβερνητικών Αρχών και ΜΚ-ΠΟ έχει αρχίσει να παρουσιάζει σημεία αλλαγής. Στο γεγονός αυτό έχει συμβάλει ιδιαίτερα η έντονη δραστηριοποίηση περιβαλλοντικών οργανώσεων, που διαθέτουν αξιόλογο επιστημονικό δυναμικό, τεχνικο-επιστημονική εξειδίκευση, οικονομικούς πόρους και δίκτυο σχέσεων, επιτυγχάνοντας την αμοιβαία κατανόηση και εμπιστοσύνη μεταξύ των δύο μερών. Ορισμένες, μάλιστα, από τις ΜΚ-ΠΟ έχουν καταφέρει να κατακτήσουν, είτε επίσημα, είτε ανεπίσημα, ρόλο «συμβούλου» της διοίκησης σε αρκετά περιβαλλοντικά θέματα. Επιπλέον, η πρόσφατη οικονομική στενότητα έχει οδηγήσει την δημόσια διοίκηση σε σχετική αδυναμία να εκτελέσει συγκεκριμένες δραστηριότητες, με αποτέλεσμα να χρειάζεται την βοήθεια των μη κυβερνητικών οργανώσεων σε πολλούς τομείς όπως π.χ. η διαχείριση του κοινοτικού προγράμματος για τους βιότοπους, η ίδρυση του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων-Υγροτόπων, το πρόγραμμα για τη διαχείριση της Πίνδου, τα προγράμματα Life -Φύση και Life – Περιβάλλον, η συμμετοχή σε Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, στο Εθνικό Κέντρο Βιώσιμης και Αειφόρου Ανάπτυξης, αυξάνοντας τη δυνατότητα συμμετοχής τους στη λήψη αποφάσεων για το περιβάλλον και στη παρέμβαση στη διαμόρφωση της περιβαλλοντικής πολιτικής.

Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί, η ενδυνάμωση της παρουσίας της κοινωνίας των πολιτών στη χώρα μας εξακολουθεί να αποτελεί ζητούμενο, και απαιτείται αυξημένη προσπάθεια από τις ΜΚ-ΠΟ στην κατεύθυνση του συντονισμού και της αύξησης της εμβέλειας δράσης τους, της περιβαλλοντικής αφύπνισης και ευαισθητοποίησης. Επιπλέον, δεν πρέπει να παραγνωρίζεται η σημασία της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης που

πλήττει την χώρα, που φέρνει τα θέματα του περιβάλλοντος σε χαμηλή προτεραιότητα σε σύγκριση με άλλες πολιτικές και σε συχνές συγκρούσεις με άλλες αξίες και συμφέροντα.

4 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΑΣΚΗΣΗΣ, ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

4.1 ΙΣΧΥΟΝ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ

Όπως αναφέρεται στην προμετωπίδα της ιστοσελίδας της ενότητας «Επιθεώρηση» του ΥΠΕΚΑ, «*βασικός άξονας προτεραιοτήτων είναι η ενίσχυση της συμμόρφωσης με την περιβαλλοντική και ενεργειακή νομοθεσία και τις σύγχρονες επιταγές για την προστασία του περιβάλλοντος με σκοπό την επίτευξη μιας αειφόρου ανάπτυξης που θα εγγυάται παράλληλα και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, κοινωνική συνοχή και νέες θέσεις εργασίας*»⁵².

Η επικρατούσα αντίληψη - «φιλοσοφία» για τη συγκρότηση και λειτουργία των αρμόδιων αρχών Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων σχετίζεται *άμεσα* με τη δυναμική που εμπεριέχουν οι έλεγχοι και οι επιθεωρήσεις, εφόσον βασίζονται στην ορθή ενημέρωση των ενδιαφερόμενων και στην υπόδειξη εναλλακτικών προτάσεων επέμβασης. Αυτό φαίνεται να είναι και το βασικό στοίχημα που έθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντάσσοντας την Σύσταση 2001/331/ΕΚ σχετικά με τα «*ελάχιστα κριτήρια για τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις*», καθώς και οι σχετικές οδηγίες που συντάσσονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Εφαρμογή και την Επιβολή του Δικαίου Περιβάλλοντος IMPEL (Implementation and Enforcement Environmental Law), που προωθούν την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών.

Η διεξαγωγή ελέγχων σε έργα και δραστηριότητες που έχουν αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά ώστε να διαπιστωθεί αν υπάρχει συμμόρφωση στους όρους που θέτουν οι αρμόδιες υπηρεσίες τόσο κατά τη φάση κατασκευής όσο και στη φάση λειτουργίας τους, αποτελεί ασφαλιστική δικλείδα για την προώθηση της προστασίας του περιβάλλοντος. Η περιβαλλοντική επιθεώρηση περιλαμβάνει επιτόπιες επισκέψεις, έλεγχο της επίτευξης των προτύπων περιβαλλοντικής ποιότητας, εξέταση εκθέσεων και δηλώσεων περιβαλλοντικού ελέγχου, αξιολόγηση των δραστηριοτήτων και των εργασιών που εκτελούνται στην ελεγχόμενη εγκατάσταση, έλεγχο των χώρων και του σχετικού εξοπλισμού και της καταλληλότητας της εφαρμοζόμενης περιβαλλοντικής διαχείρισης καθώς και έλεγχο των σχετικών αρχείων που τηρούν οι διοικήσεις των ελεγχόμενων εγκαταστάσεων.

⁵²<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=229&language=el-GR>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

Το έργο της επιθεώρησης συμβάλλει στη βελτίωση της συμμόρφωσης των ελεγχόμενων εγκαταστάσεων προς τις σχετικές περιβαλλοντικές απαιτήσεις και στη καλύτερη των περιβαλλοντικών επιδόσεων των λειτουργούντων έργων και δραστηριοτήτων, μέσω αφενός του ελέγχου τήρησης των περιβαλλοντικών όρων και αφετέρου της ενημέρωσης των φορέων εκμετάλλευσης σχετικά με τις δυνατές επεμβάσεις βελτίωσης της απόδοσης, καθώς και με τις καλύτερες και πιο φιλικές στο περιβάλλον τεχνολογίες.

Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με τους περιβαλλοντικούς ελέγχους στην χώρα μας βασίζεται κυρίως στον Ν. 1650/86 «περί προστασίας του περιβάλλοντος» (ΦΕΚ 160/Α/1986) άρθρο 6, που αποτελεί νόμο – πλαίσιο, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 3010/2002 για την «εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11 Ε.Ε. και 96/61 Ε.Ε., διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 91/Α/2002). Ειδικότερα για την διενέργεια των επιθεωρήσεων ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται από τη 2001/331/ΕΚ Σύσταση του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την οποία υιοθετήθηκαν οι «ελάχιστες απαιτήσεις για την διενέργεια περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων»⁵³.

4.2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

Το νομοθετικό πλαίσιο που υπάρχει στη χώρα μας προβλέπει ότι οι έλεγχοι διενεργούνται από τις κεντρικές υπηρεσίες, που έχουν επίσης αρμοδιότητά για την αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, την έγκριση των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και την έκδοση Περιβαλλοντικών Όρων. Επιπλέον, έχουν συσταθεί στις Περιφέρειες της χώρας αρμόδιες Διευθύνσεις ή Τμήματα Περιβάλλοντος στα πλαίσια της αποκέντρωσης των αρμοδιοτήτων διενέργειας των περιβαλλοντικών ελέγχων. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται συνοπτικά όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες και αρχές περιβαλλοντικού έλεγχου, σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο και αναλύεται εκτενέστερα ο ρόλος, οι αρμοδιότητες και το έργο της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.) και του Συνηγόρου του Πολίτη (ΣτΕ).

⁵³<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=330&language=el-GR>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

Στη χώρα μας, συστηματικοί έλεγχοι για την περιβαλλοντική συμμόρφωση διεξάγονται από την Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.) η οποία αποτελεί την Εθνική Αρχή Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων και καλύπτει όλη την ελληνική επικράτεια⁵⁴.

Στη συνέχεια ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των αρμόδιων υπηρεσιών περιβαλλοντικού έλεγχου, σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, με ιδιαίτερη ανάλυση στην Ε.Υ.Ε.Π.

4.3 ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

4.3.1 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Στο Υπουργείο ΠΕΚΑ στην εποπτεία του Υπουργού είναι η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, η οποία, όπως περιγράφηκε στο κεφάλαιο 2, περιλαμβάνει τομείς που, μεταξύ άλλων, έχουν και τη αρμοδιότητα των ελέγχων περιβάλλοντος: Διεύθυνση Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης & Θορύβων, Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος (Ε.Υ.ΠΕ.), καθώς και άλλες ειδικές υπηρεσίες, όπως η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων (Ε.Υ.Σ.ΠΕ.Δ.), ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου & Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας και ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου & Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης.

4.3.2 ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Ε.Υ.Ε.Π.)

Η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.) αποτελεί υπηρεσία της Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος & Ενέργειας του ΥΠΕΚΑ και συγκροτήθηκε με το άρθρο 9 του Ν.2947/2001 «*Θέματα Ολυμπιακής Φιλοξενίας, Έργων Ολυμπιακής Υποδομής και άλλες διατάξεις*» (ΦΕΚ/228/Α/2001). Η διοικητική οργάνωση της Υπηρεσίας καθορίζεται από το Π.Δ.165/2003 «*Διοικητική οργάνωση, διάρθρωση και στελέχωση της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος*» (ΦΕΚ/137/Α/2003). Η Ε.Υ.Ε.Π. λειτουργεί στα πρότυπα ανάλογων υπηρεσιών κρατών μελών της Ε.Ε. και βασική αρμοδιότητά της είναι να διενεργεί τακτικούς ή έκτακτους ελέγχους, ώστε να διαπιστώνει αν τηρούνται οι περιβαλλοντικοί όροι στα έργα και τις δραστηριότητες του δημοσίου, ευρύτερου δημοσίου και ιδιωτικού τομέα σε ολόκληρη τη χώρα, συμβάλλοντας στη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος. Επιπλέον, συντονίζει τις ενέργειες μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών

⁵⁴<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=329&language=el-GR>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

αρχών ελέγχου, παρέχει στο κοινό ελεύθερη πρόσβαση για την περιβαλλοντική πληροφόρηση και ενημερώνει τακτικά και συστηματικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο που επιτυγχάνεται στον τομέα εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, με βάση την σύσταση 2001/331/ΕΚ.

Οι Επιθεωρητές Περιβάλλοντος μπορούν να διενεργούν αυτοψίες σε κάθε δημόσιο ή ιδιωτικό έργο ή δραστηριότητα που υπάγεται στις διατάξεις περί προστασίας του περιβάλλοντος ή επιβάλλεται για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της και να προβαίνουν σε ελέγχους και μετρήσεις, καθώς και στη συλλογή κάθε χρήσιμου κατά την κρίση τους στοιχείου για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ε.Υ.Ε.Π. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από την τυχόν αρμοδιότητα άλλης αρχής να προβαίνει σε ανάλογο έλεγχο.

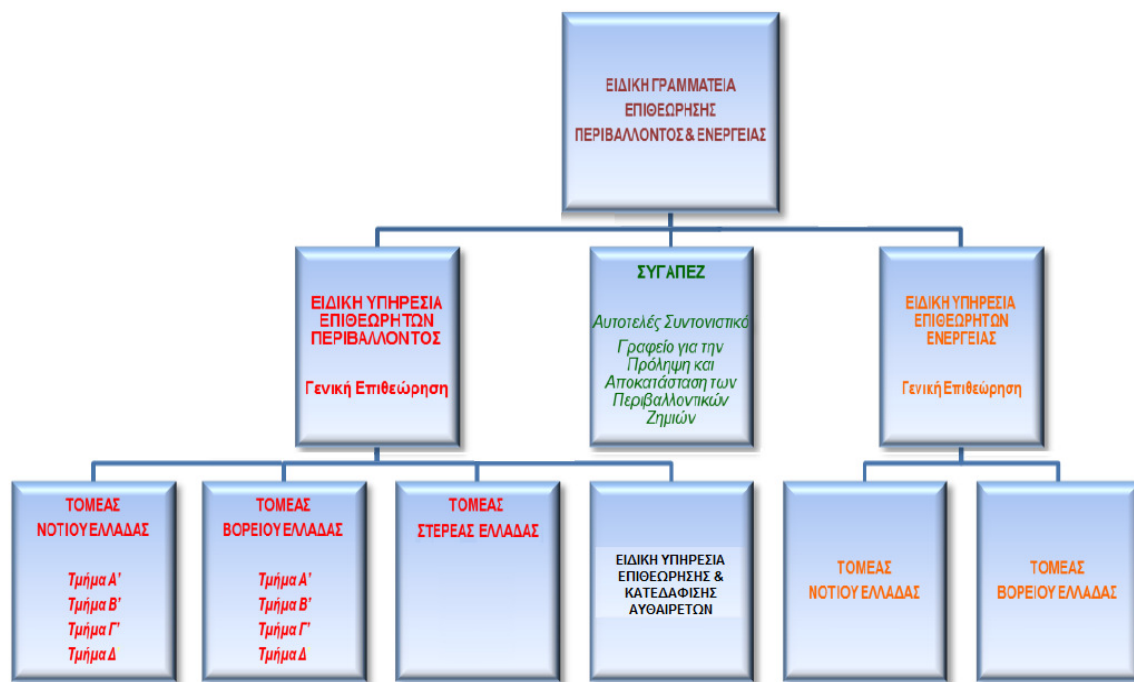
Οι έλεγχοι διεξάγονται κατά την κατασκευή και λειτουργία χώρων υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ), τη λειτουργία τουριστικών εγκαταστάσεων, βιομηχανιών, εξορυκτικών δραστηριοτήτων, κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, υδατοκαλλιεργειών και άλλων δραστηριοτήτων. Παράλληλα, η Ε.Υ.Ε.Π. έχει αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος από καταπατήσεις δημόσιων εκτάσεων, ανέγερσης και συντήρησης αυθαίρετων κατασκευών οπουδήποτε και ιδιαίτερα σε προστατευόμενες περιβαλλοντικά περιοχές, επεμβάσεις σε ρέματα, αιγιαλό και παραλία (όπως προβλέπεται από την παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 2242/1994 ΦΕΚ 162/Α/1994). Στις περιπτώσεις που διαπιστώνονται παραβάσεις γίνεται εισήγηση για την επιβολή κυρώσεων. Οι έλεγχοι μπορεί να είναι τακτικοί (στο πλαίσιο προγραμματισμού της υπηρεσίας), όσο και έκτακτοι (μετά από καταγγελίες ή σε διερεύνηση ατυχημάτων κλπ.).

Το έργο της επιθεώρησης συμβάλλει στη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των λειτουργούντων έργων και δραστηριοτήτων, μέσω αφενός του ελέγχου τήρησης των περιβαλλοντικών όρων και αφετέρου της ενημέρωσης των φορέων εκμετάλλευσης σχετικά με τις δυνατές επεμβάσεις βελτίωσης της απόδοσης, καθώς και με τις καλύτερες και πιο φιλικές στο περιβάλλον τεχνολογίες. Οι αρμοδιότητές της, σε γενικότερο επίπεδο, αφορούν και στοχεύουν στη συμμόρφωση - αξιολόγηση - ενδυνάμωση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των εν δυνάμει ρυπογόνων έργων και δραστηριοτήτων (μέσω της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων ελέγχων και επιθεωρήσεων), παρακολούθηση των επιδόσεων όλων των υπηρεσιών περιβαλλοντικού ελέγχου και επιθεωρήσεων, συγκέντρωση, καταγραφή και αξιολόγηση παραπόνων και καταγγελιών, συντονισμός ενεργειών και ανταλλαγή εμπειρίας και τεχνογνωσίας,

αξιοποιώντας παραδείγματα «βέλτιστων πρακτικών» και πληροφοριών μεταξύ άλλων ανάλογων αρχών και θεσμών, σύνταξη ετήσιων εκθέσεων ανασκόπησης της προόδου, ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων και ελεύθερη πρόσβαση στην περιβαλλοντική ενημέρωση.

Η Ε.Υ.Ε.Π. έχει εθνική εμβέλεια και έχει οργανωθεί στη βάση γεωγραφικών ορίων, ανήκει στην Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος & Ενέργειας (Ε.Γ.Ε.Π.Ε.) και έχει τη δομή που φαίνεται στο Διάγραμμα 2. Η εποπτεία των υπηρεσιών της Ε.Υ.Ε.Π. ασκείται από την *Γενική Επιθεώρηση*, που έχει τη συνολική ευθύνη της λειτουργίας, δίνει τις σχετικές εντολές και είναι επιτελικό όργανο προγραμματισμού και λήψης αποφάσεων, στη βάση τόσο των εισηγήσεων των Τομέων, όσο και των αναλύσεων και μελετών, που πραγματοποιεί.

Διάγραμμα 2: Οργανόγραμμα της Ε.Γ.Ε.Π.Ε.

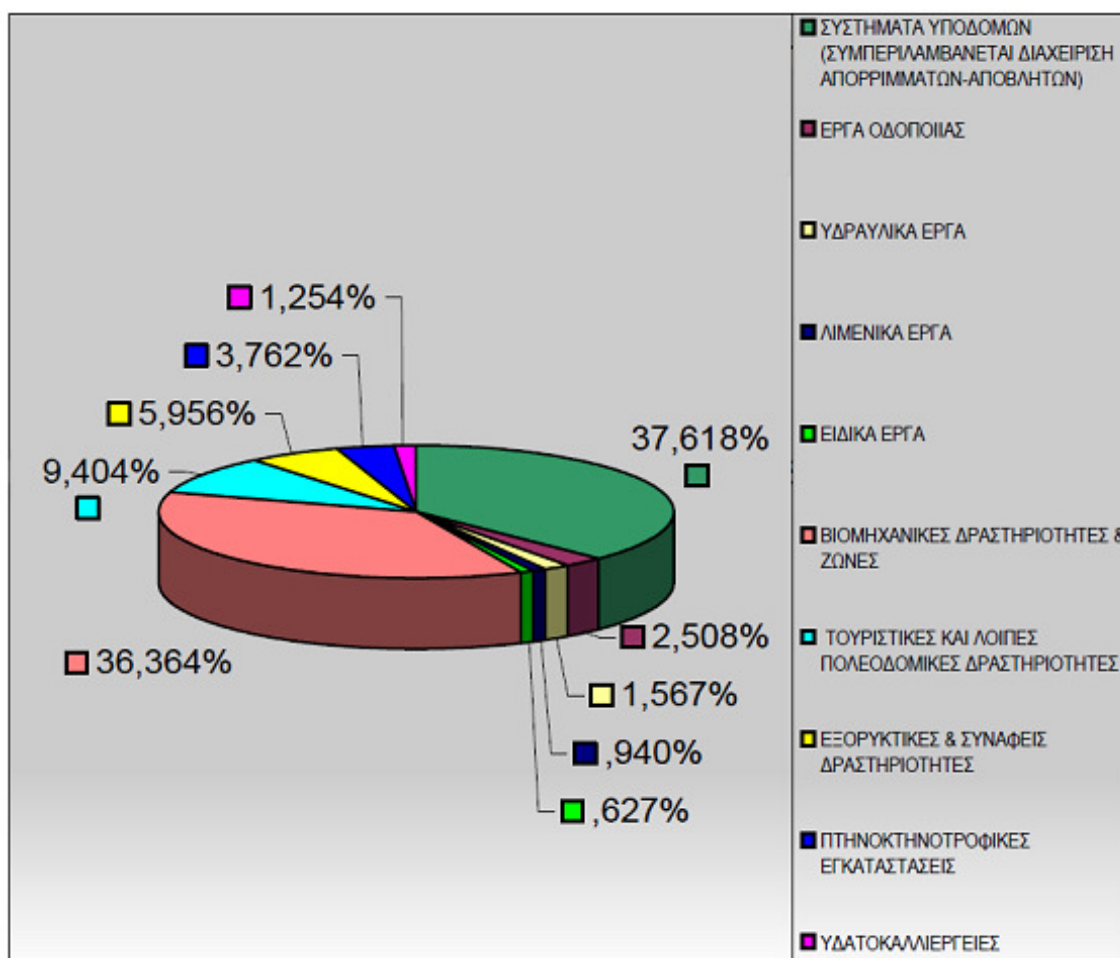
Πηγή: [http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&sni\[524\]=1833&language=el-GR](http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&sni[524]=1833&language=el-GR)

Το «πυραμιδικό» σχήμα της διοικητικής δομής της Ε.Υ.Ε.Π. στηρίζεται στην συνεχή αμφίδρομη συνεργασία και στον συντονισμό ενεργειών και δραστηριοτήτων. Η αποτελεσματικότητα λειτουργίας του σχήματος αυτού βρίσκεται στην ορθή κατανομή υπευθυνοτήτων, ρόλων, στην επιλογή του τρόπου και των διαδικασιών λήψης των αποφάσεων, στην αξιοποίηση του προσωπικού, του γνωστικού αντικειμένου και της εμπειρίας εντός της υπηρεσίας, καθώς και των αποτελεσμάτων των συνεργασιών με τις συναρμόδιες κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες ελέγχου. Η ιδιαιτερότητα της Ε.Υ.Ε.Π.,

σε σχέση με άλλες υφιστάμενες Υπηρεσίες Περιβαλλοντικών Επιθεωρήσεων των κρατών-μελών της Ε.Ε., βρίσκεται στο ότι δεν εμπλέκεται στη διαδικασία αδειοδότησης, καθώς και στη διαδικασία παρακολούθησης της κατάστασης του περιβάλλοντος, και αυτό αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα, καθότι μπορεί να είναι εντελώς ανεξάρτητη και να ασκεί την αποστολή της με αμερόληπτο τρόπο.

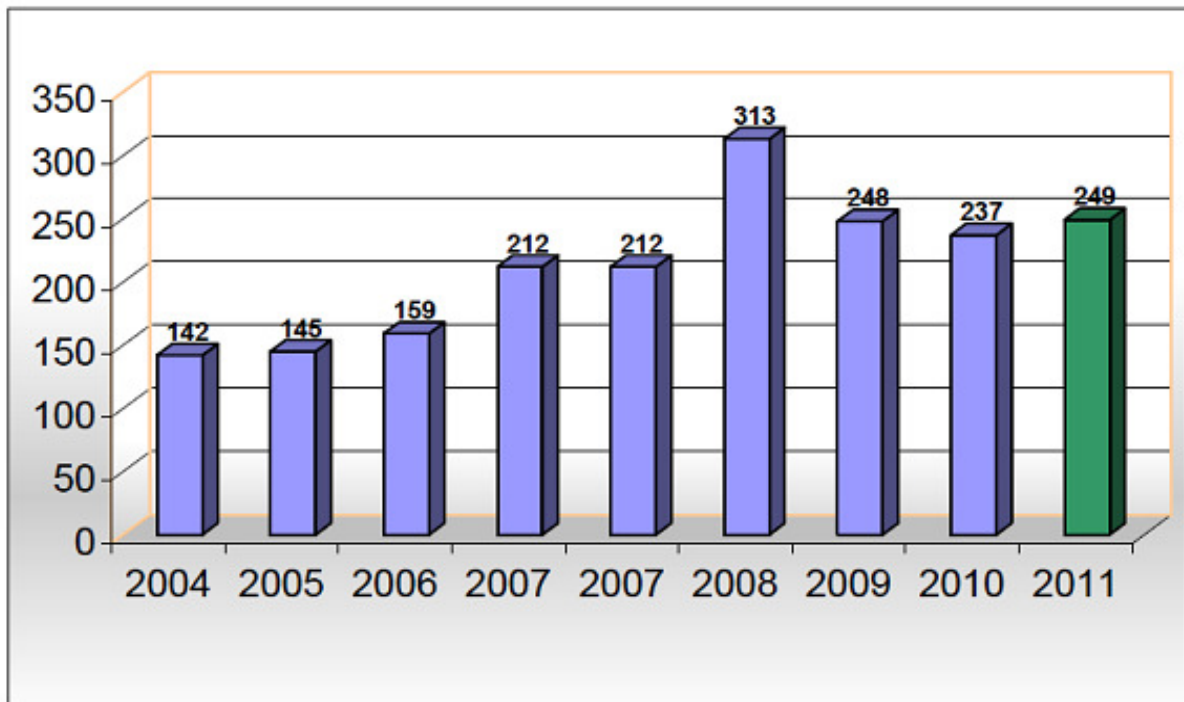
Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της η Ε.Υ.Ε.Π. συντάσσει τακτικά Εθνικές Εκθέσεις, με στόχο την καταγραφή και κωδικοποίηση των απαραίτητων στοιχείων σχετικά με τον αριθμό των έργων και δραστηριοτήτων που λειτουργούν στη χώρα, τον αριθμό και το είδος των ελέγχων που διενεργούνται από τις κεντρικές, περιφερειακές υπηρεσίες αλλά και την Ε.Υ.Ε.Π. (Διαγράμματα 3 και 4), τα αποτελέσματα των ελέγχων αυτών κ.λπ., δεδομένα τα οποία είναι απολύτως απαραίτητα για την αξιολόγηση της προόδου που έχει συντελεστεί και τον συντονισμό και προγραμματισμό των δράσεων με σκοπό τον περιορισμό των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων. Παράλληλα, κύριος στόχος του εγχειρήματος αποτελεί η εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων μηχανισμών περιβαλλοντικού ελέγχου και η προώθηση των νομοθετικών ρυθμίσεων για την παραπέρα βελτίωση του όλου συστήματος.

Διάγραμμα 3: Γενική Κατηγορία Ελεγχόμενης Δραστηριότητας 2011 Ε.Υ.Ε.Π.

Πηγή: [http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&sni\[524\]=1833&language=el-GR](http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&sni[524]=1833&language=el-GR)

Διάγραμμα 4: Αριθμός Ετήσιων Αυτοψηφιών της Ε.Υ.Ε.Π.

Πηγή:[http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&snif\[524\]=1833&language=el-GR](http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&snif[524]=1833&language=el-GR)

Όπως αναφέρεται στην Έκθεση Δραστηριοτήτων 2010-2011 της Ε.Υ.Ε.Π. (βρίσκεται στην ιστοσελίδα [http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&snif\[524\]=1833&language=el-GR](http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&snif[524]=1833&language=el-GR)), η Ε.Υ.Ε.Π. «παρά τα δυσεπίλυτα οργανωτικά, διοικητικά και οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει και την ελλιπή στελέχωσή της, πέτυχε να διαμορφώσει μια θετική εικόνα και να καθιερωθεί στις συνειδήσεις ως ο πλέον αξιόπιστος μηχανισμός ελέγχου. Κλειδί για την επιτυχία της ΕΥΕΠ αποτελεί η διατήρηση του αμείωτου ενθουσιασμού των Επιθεωρητών, του ανέπαφου οράματος και της διάθεσής τους για δημιουργία. Το έργο που επιτέλεσε η ΕΥΕΠ έως σήμερα, το οποίο αποτυπώνεται στις ετήσιες εκθέσεις της επί των αποτελεσμάτων των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, είναι ιδιαίτερα σημαντικό και αποδεικνύει και την δυναμική που έχει διαμορφωθεί για περαιτέρω αποτελεσματικότητα».

4.3.3 ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΛΛΩΝ ΣΥΝΑΡΜΟΔΙΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ

Σε κεντρικό επίπεδο έχουν συσταθεί υπηρεσίες σε διάφορα υπουργεία με στόχο τη διενέργεια περιβαλλοντικών ελέγχων. Πιο συγκεκριμένα είναι οι εξής⁵⁵: η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας, το Σώμα Επιθεωρητών

⁵⁵http://perivallon.teimes.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=15&Itemid=1, πρόσβαση στις 03/05/2014.

Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.) και η Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Ποιότητας Ζωής του Υπουργείου Υγείας (για ατμοσφαιρική ρύπανση, ρύπανση υδάτων, ραδιενέργεια, ρύπανση από απόβλητα), η Γενική Διεύθυνση Αλιείας και η Διεύθυνση Χωροταξίας & Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, η Γενική Διεύθυνση Συνθηκών & Υγιεινής της Εργασίας και το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας, το Πυροσβεστικό Σώμα του Υπουργείου Δημοσίας Τάξης & Προστασίας του Πολίτη (εφαρμογή της οδηγίας SEVESO 96/682/EK), το Γενικό Χημείο του Κράτους του Υπουργείου Οικονομικών (για την ποιότητα των τροφίμων), η Γενική Γραμματεία Τουριστικών Υποδομών & Επενδύσεων και ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.) του Υπουργείου Τουρισμού, η Γενική Διεύθυνση Ποιότητας Δημοσίων Έργων, η Γενική Διεύθυνση Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων και το Σώμα Επιθεωρητών- Ελεγκτών (Σ.Ε.Ε.Υ.Μ.Ε.) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων, η Διεύθυνση Περιβάλλοντος, η Διεύθυνση Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και το Λιμενικό Σώμα -Ελληνική Ακτοφυλακή (Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ.) του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου (για την πρόληψη και την καταπολέμηση της θαλάσσιας ρύπανσης και της ρύπανσης των ακτών), η Διεύθυνση Περιβάλλοντος & Υποδομών και η Διεύθυνση Προστασίας & Ανάπτυξης του Θερμαϊκού Κόλπου του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης.

4.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ & ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Στις 13 Περιφέρειες της χώρας έχουν συσταθεί Διευθύνσεις Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού, με αρμοδιότητα την έγκριση και τον έλεγχο τήρησης των περιβαλλοντικών όρων για δραστηριότητες και έργα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τη λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος, την κατάρτιση και έγκριση του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης των στερεών αποβλήτων στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού σχεδιασμού. Επιπλέον, οι Διευθύνσεις Περιβάλλοντος των Περιφερειών της χώρας έχουν την ευθύνη για τη διενέργεια περιβαλλοντικών ελέγχων και επιθεωρήσεων. Οι προαναφερθείσες Διευθύνσεις συμμετέχουν με γνωμοδοτήσεις κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης από τις Κεντρικές Υπηρεσίες. Ειδικότερα, στις Περιφέρειες μπορούν να συστήνονται Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (Κ.Ε.Π.Π.Ε.), όπου συμμετέχουν και υπάλληλοι της αρμόδιας υπηρεσίας του Υ.Π.Ε.Κ.Α., καθώς και εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης, στην περιοχή των οποίων διενεργείται ο έλεγχος. Επιπρόσθετα, μπορούν να δημιουργούνται και εξειδικευμένες επιτροπές όπως για

παράδειγμα Επιτροπή Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος & Αγροτικού Τομέα. Τέλος, όσον αφορά την 1η βαθμίδα διοικητικής οργάνωσης, την τοπική αυτοδιοίκηση, έχει αρμοδιότητες που σχετίζονται κυρίως με τον έλεγχο πολεοδομικών παραβάσεων.

4.5 ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΑΡΧΕΣ

4.5.1 ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ (ΣτΠ)

Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι ανεξάρτητη αρχή κατοχυρωμένη στο Σύνταγμα. Ξεκίνησε τη λειτουργία του την 1η Οκτωβρίου 1998 και παρέχει τις υπηρεσίες του σε όλους τους πολίτες δωρεάν. Η οργάνωση, η στελέχωση και η λειτουργία του Συνηγόρου καθορίζονται στους Ν. 3051/2002 (όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4055/2012), 3094/2003 (όπως ισχύει) και στον Κανονισμό Λειτουργίας του (ΠΔ 273/1999 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει), στο πλαίσιο που θέτουν οι διατάξεις του Συντάγματος μετά την αναθεώρησή του το 2001. Αποστολή του Συνηγόρου είναι η διαμεσολάβηση μεταξύ της δημόσιας διοίκησης και των πολιτών για την προστασία των δικαιωμάτων τους, την τήρηση της νομιμότητας και την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης. Ως διαμεσολαβητής, ο Συνήγορος διατυπώνει συστάσεις και προτάσεις προς τη δημόσια διοίκηση. Δεν επιβάλλει κυρώσεις ούτε ακυρώνει τις παράνομες πράξεις της δημόσιας διοίκησης.

Οι δραστηριότητές του διαχωρίζονται σε θεματικούς «κύκλους», εκ των οποίων ο «Κύκλος Ποιότητας Ζωής», αφορά θέματα περιβάλλοντος. Οι επιστήμονες αυτού του «κύκλου» ασχολούνται με θέματα παραβίασης της περιβαλλοντικής και πολεοδομικής νομοθεσίας, υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος, αυθαίρετες παρεμβάσεις στο οικιστικό και πολιτιστικό περιβάλλον και γενικότερης υποβάθμισης της ποιότητας ζωής. Ενδεικτικά πεδία παρέμβασης είναι: αυθαίρετα κτίσματα, διαδικασία έκδοσης οικοδομικών αδειών, παράνομες επεμβάσεις σε περιβαλλοντικά προστατευόμενες περιοχές, πολυετείς δεσμεύσεις ιδιοκτησιών για πολεοδομικούς ή αρχαιολογικούς σκοπούς, ολοκλήρωση απαλλοτριώσεων, διαδικασία χαρακτηρισμού δασικών εκτάσεων, αδειοδότηση, εγκατάσταση και λειτουργία έργων υποδομής (ΧΥΤΑ, έργα ΑΠΕ, δίκτυα ύδρευσης και εγκαταστάσεις διυλιστηρίων νερού, βιολογικοί καθαρισμοί, δίκτυα αποχέτευσης), ατμοσφαιρική ρύπανση από βιομηχανίες, ηχορύπανση (από δίκτυα μεταφορών, νυχτερινά κέντρα κ.α.), νομιμότητα εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας, ρύπανση υδάτων με αστικά ή βιομηχανικά λύματα, μόλυνση εδαφών (π.χ. από τοξικά απόβλητα), διαδικασία καθορισμού αιγιαλού – παραλίας, άρνηση πρόσβασης των πολιτών σε περιβαλλοντικές πληροφορίες, νομιμότητα

λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, περιβαλλοντική αδειοδότηση επιχειρήσεων, προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς⁵⁶.

4.5.2 ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ-ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Έχει ως κύριο στόχο τον περιορισμό της διαφθοράς και της κακοδιοίκησης των δημοσίων υπηρεσιών και μπορεί να διενεργεί επιθεωρήσεις για την εξέταση καταγγελιών πολιτών ή άλλων φορέων σχετικά με δυσλειτουργίες, τυχόν αυθαιρεσίες και παρανομίες της δημόσιας διοίκησης. Οι υποθέσεις που διαχειρίζεται το εν λόγω Σώμα αφορούν, σε σημαντικό βαθμό, φαινόμενα διαφθοράς και κακοδιοίκησης σε υπηρεσίες που αδειοδοτούν έργα και δραστηριότητες και εγκρίνουν μελέτες που σχετίζονται με το περιβάλλον και την οικοδομική δραστηριότητα.

Το Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ) είναι Υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου της Δημόσιας Διοίκησης. Αποστολή του ΣΕΕΔΔ είναι η διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, με την επισήμανση φαινομένων κακοδιοίκησης, διαφθοράς, αδιαφανών διαδικασιών, αναποτελεσματικότητας, χαμηλής παραγωγικότητας και κακής ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών. Οι ελεγχόμενες υπηρεσίες από το ΣΕΕΔΔ είναι: Δημόσιες Υπηρεσίες (κεντρικές ή περιφερειακές), ΝΠΔΔ, ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού, Επιχειρήσεις των ΟΤΑ, κρατικά ΝΠΙΔ, Δημόσιες Επιχειρήσεις.

Η συγγραφή της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων του ΣΕΕΔΔ προβλέπεται από τον κανονισμό λειτουργίας του. Υποβάλλεται στον Υπουργό Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και αποτελεί εκδήλωση των αρχών της διαφάνειας και της λογοδοσίας, από τις οποίες διέπεται η λειτουργία του Σώματος. Έχει ως σκοπό να ενημερώσει τον Υπουργό αλλά και κάθε ενδιαφερόμενο πολίτη για τη δράση του ΣΕΕΔΔ που στοχεύει στον εντοπισμό και την καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς, κακοδιοίκησης και αναποτελεσματικότητας στη Δημόσια Διοίκηση⁵⁷.

⁵⁶<http://www.synigoros.gr/?i=stp.el.home>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

⁵⁷<http://www.seedd.gr/αρχική/tabid/57/Default.aspx>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ/ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με την παρούσα εργασία έγινε μια προσπάθεια να παρουσιαστεί η διοικητική οργάνωση της άσκησης και ελέγχου της περιβαλλοντικής πολιτικής στην Ελλάδα, καθώς και τα προβλήματα που εντοπίζονται σε αυτή τη διαδικασία. Στη συνέχεια παρουσιάζονται επιγραμματικά οι κυριότερες διαπιστώσεις της εργασίας αυτής:

- ✚ Η περιβαλλοντική νομοθεσία στην Ελλάδα αποτελείται σε μεγάλο ποσοστό από τη μεταφορά και ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο κυρίως του αντίστοιχου ευρωπαϊκού δικαίου περιβάλλοντος, αλλά και αυτού των διεθνών οργανισμών.
- ✚ Η πολιτική της προστασίας του περιβάλλοντος αναπτύσσεται και υλοποιείται από την κυβέρνηση και τους διάφορους επίσημους φορείς. Επιπλέον, οι κοινωνικοί, οικονομικοί και πολιτικοί παράγοντες επηρεάζουν τον τρόπο σκέψης και τον τρόπο λήψης πολιτικών αποφάσεων. Η δημόσια πολιτική συνεπώς έχει άμεση συνάρτηση με το περιβάλλον στο οποίο υλοποιείται.
- ✚ Η δημόσια πολιτική περιβάλλοντος είναι απόλυτα συνδεδεμένη με τη δημόσια διοίκηση και τις δομές και υποδομές της. Ο βαθμός αλληλεξάρτησης δημόσιας διοίκησης και δημόσιας πολιτικής αποκτά σημαντικότερες διαστάσεις, καθώς οι πολιτικές επιλογές που διαμορφώνουν το αρχικό κοινοτικό δίκαιο αποτελούν τον ελάχιστο κοινό παρονομαστή απόψεων, παραδόσεων και πολιτικο-διοικητικών θεσμών, που συχνά παρουσιάζουν έντονες διαφοροποιήσεις μεταξύ τους. Η δημόσια διοίκηση, συνεπώς, καλείται να διαμορφώσει αποφάσεις, που αποδέχονται ή αποκλείουν ορισμένες συστάσεις των κοινοτικών θεσμών.
- ✚ Το ευρύτερο κοινωνικό, πολιτικό και διοικητικό πλαίσιο ευνοεί ή περιορίζει τις δυνατότητες της δημόσιας διοίκησης να υλοποιήσει με επιτυχία τις δημόσιες πολιτικές. Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η υποστήριξη και η ενεργός συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών για την επιτυχημένη εφαρμογή των περιβαλλοντικών διατάξεων. Παράλληλα, θα πρέπει να σημειωθεί η περιορισμένη παράδοση της χώρας μας σε ζητήματα περιβαλλοντικής προστασίας.
- ✚ Η εικόνα των αξιών που δυστυχώς διέπουν το πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας είναι οι αδιαφανείς πολιτικές διαδικασίες, η χαμηλή κοινωνική κινητοποίηση σε θέματα περιβάλλοντος (αδύναμη κοινωνία

πολιτών, περιορισμένη επιρροή και δράση των περιβαλλοντικών οργανώσεων) και οι ριζωμένες πεποιθήσεις των πολιτών («οικειοποίηση» των δημόσιων χώρων προς όφελος ατομικών συμφερόντων, παράκαμψη ή συστηματική παραβίαση δεσμεύσεων κ.λπ.)⁵⁸.

- ✚ Η σημαντικότερη αδυναμία της εθνικής περιβαλλοντικής πολιτικής βρίσκεται στη χαμηλή προτεραιότητα που δίνεται σε αυτή από το σύνολο των κυβερνήσεωνέναντι άλλων θεμάτων της δημόσιας πολιτικής, η έλλειψη ξεκάθαρης πολιτικής βούλησηςσχετικά με το ζήτημα περιβάλλον στην Ελλάδα και ο προσανατολισμός των ελληνικών κυβερνήσεων πρωταρχικά προς την οικονομική ανάπτυξη.
- ✚ Η εμπειρία από τη δεκαετία του '70 μέχρι σήμερα, έχει δείξει ότι το κύριο χαρακτηριστικό της δημόσιας διοίκησης για το περιβάλλον στην Ελλάδα είναι η αποσπασματική και τομεακή αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και η ανάπτυξη ανταγωνιστικής σχέσης μεταξύ των φορέων που επιφορτίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος.
- ✚ Η κουλτούρα που διέπει την πολιτικο-κοινωνική ζωή του τόπου δίνει σαφή προτεραιότητα προς την εξυπηρέτηση ατομικών συμφερόντων, ακόμη και εις βάρος του συλλογικού οφέλους, και συχνά ατομικές προσβάσεις στα κέντρα λήψης αποφάσεων και μεμονωμένα συμφέροντα υπαγορεύουντις δημόσιες πολιτικές, υποθάλποντας τη διαφθορά.
- ✚ Το νομοθετικό πλαίσιο που έχει υιοθετηθεί είναι πολύπλοκο, δαιδαλώδες και διάσπαρτο και τις περισσότερες φορές εφαρμόζεται πλημμελώς, ενώ υπάρχουν ανεπαρκής παρακολούθηση της τήρησης των περιβαλλοντικών ρυθμίσεων.
- ✚ Το σύστημα της διοικητικής δομής στη χώρα μας έχει κατανομημένες τις αρμοδιότητες στον τομέα του περιβάλλοντος μεταξύ της κεντρικής διοίκησης, των περιφερειών και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Επιπλέον, στη διαμόρφωση και στην άσκηση της περιβαλλοντικής πολιτικής συμβάλλουν και συμμετέχουν οι Μη Κυβερνητικές Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, αλλά και τα Δημόσια Νομικά Πρόσωπα.

⁵⁸Καζάκος, Π., (1999), *Ο «εξευρωπαϊσμός» της δημόσιας πολιτικής: Η Εθνική Περιβαλλοντική Πολιτική ανάμεσα σε εξωτερικούς παράγοντες και υπερεθνικές δεσμεύσεις*, Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, σ. 92.

- ✚ Η πρόσφατη δημιουργία σε κεντρικό επίπεδο του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής σκοπεύει στην εξασφάλιση του επιτελικού του ρόλου σε θέματα περιβάλλοντος και στην συγκέντρωση αρμοδιοτήτων που βρίσκονται διασπαρμένες σε πληθώρα άλλων υπουργείων και υπηρεσιών, που έχουν ως αντικείμενό τους εξειδικευμένα θέματα περιβαλλοντικής προστασίας, κάτι που μέχρι σήμερα δεν έχει ακόμα επιτευχθεί.
- ✚ Το αποκεντρωμένο διοικητικό δίκτυο, παρά την εκχώρηση αρμοδιοτήτων για περιβαλλοντικά ζητήματα στις Περιφέρειες και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, εξακολουθεί να έχει σημαντικές ελλείψεις σε στελέχωση, οικονομικούς πόρους, υλική υποδομή και εμπειρία, και εμφανίζεται να είναι εξαρτημένο σε σημαντικό βαθμό από την κεντρική εξουσία και από τις πιέσεις τοπικών – τοπικιστικών μικροσυμφερόντων.
- ✚ Ο ρόλος των Μη Κυβερνητικών Περιβαλλοντικών Οργανώσεων και η κινητοποίηση γενικότερα της κοινωνίας των πολιτών σε θέματα περιβάλλοντος στην Ελλάδα είναι χαλαρή και μάλλον ασθενής, προσανατολισμένη κυρίως σε σημαντικά τοπικού ενδιαφέροντος θέματα, χωρίς κουλτούρα συνεργασίας και συντονισμού σε ευρύτερο επίπεδο για γενικού ενδιαφέροντος προβλήματα
- ✚ Η περιβαλλοντική πληροφόρηση στην κατεύθυνση της περιβαλλοντικής αφύπνισης και ευαισθητοποίησης του κοινωνικού σώματος έχει μάλλον διαδικαστικό και τυπικό ρόλο και χαρακτηρίζεται από σημαντικά ελλείμματα.
- ✚ Η παλαιότερη διάσταση μεταξύ ανάπτυξης και περιβάλλοντος εξακολουθεί να ταλαιπωρεί τις πολιτικές δομές και η πρόσφατη έντονη οικονομική και κοινωνική της χώρας δίνει νέο περιεχόμενο στην άποψη ότι η προστασία του περιβάλλοντος σε περιόδους κρίσης αποτελεί πολυτέλεια, καθώς θεωρείται ανασταλτικός παράγοντας της ανάπτυξης και έχει πολιτικό και οικονομικό κόστος.
- ✚ Η ελληνική περιβαλλοντική πολιτική μπορεί να θεωρηθεί σε μεγάλο ποσοστό «εξευρωπαϊσμένη», αφού το μεγαλύτερο μέρος του νομικού κεκτημένου έχει σαν αφετηρία την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το γεγονός ότι η νομοθετική αυτή δραστηριότητα δεν αποτελεί δυστυχώς προϊόν εσωτερικών διεργασιών σε πολιτικό, διοικητικό και κοινωνικό επίπεδο και πολλές από τις ρυθμίσεις βρίσκονται έξω από το πνεύμα και τη φιλοσοφία του πολιτικο-διοικητικού μας συστήματος, εγείροντας προβλήματα στην

ερμηνεία και την εφαρμογή τους, οδηγεί στη μάλλον βίαιη εξωτερική επιβολή μιας προσπάθειας επαναπροσδιορισμού της φιλοσοφίας, των αντιλήψεων, των προτεραιοτήτων και πρακτικών, που αντικατοπτρίζουν τον τρόπο με τον οποίο νοείται το περιβάλλον στη χώρα μας.

- ✚ Καταδεικνύοντας την προχειρότητα και την ανωριμότητα με την οποία αντιμετωπίζεται το ζήτημα «περιβάλλον» στη χώρα, η Ελλάδα είναι υπόλογη στην Ε.Ε. για αρκετές ακόμη υποθέσεις μη συμμόρφωσης προς τις κοινοτικές οδηγίες ή κακής εφαρμογής τους. Ωστόσο, είναι αναμενόμενο κράτη με μικρή σχετικά δυνατότητα παρέμβασης στις κοινοτικές εξελίξεις, όπως η χώρα μας, να μην προσαρμόζονται παθητικά και εύκολα στις αποφάσεις που λαμβάνονται στις «Βρυξέλλες».
- ✚ Οι κοινοτικές χρηματοδοτήσεις (Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, Ταμείο Συνοχής, Πρόγραμμα Life), αποτελούν κινητήρια δύναμη για την άσκηση περιβαλλοντικής πολιτικής στη χώρα μας, αφού η ίδια δεν είχε και για μεγάλο διάστημα στο μέλλον πιθανότατα δεν θα έχει τη δυνατότητα -ίσως και την πολιτική βούληση- να διαθέσει τόσους πόρους σε δράσεις που αφορούν το περιβάλλον.
- ✚ Η ελληνική περιβαλλοντική πολιτική πάσχει κυρίως σε επίπεδο μορφής (κανόνες, αξίες του πολιτικού συστήματος), καθώς και δομής (θεσμοί, δίκτυα για την εφαρμογή και παρακολούθησή της)⁵⁹.

Συμπερασματικά, όλα οι πιο πάνω διαπιστώσεις θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν σε τρεις βασικές ενότητες ζητημάτων: στο έλλειμμα ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής πολιτικής, στον τρόπο διάρθρωσης της δημόσιας διοίκησης και στη διαμόρφωση της πολιτικο-κοινωνικής κουλτούρας. Στην κατεύθυνση των παρεμβάσεων για τη διόρθωση των θεμάτων που τίθενται από τις τρεις αυτές ενότητες θα πρέπει να αναζητηθεί η λύση για την πιο αποτελεσματική και ουσιαστική προστασία του περιβάλλοντος στη χώρα μας. Και αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει ένα ενδιαφέρον αντικείμενο επιπλέον ερευνητικής προσπάθειας.

⁵⁹Getimis, P., (2003), *EU Enlargement and Multi level Governance in European Regional and Environment Policies: Patterns of Institutional Learnings, Adaptation and Europeanization among Cohesion Countries (Greece, Ireland and Portugal) and Lessons for New Members (Hungary and Poland)*, Final Workshop, 13th October 2003, Brussels, pp. 244.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Δαούσση, Εμμ., (2002), Η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής περιβάλλοντος στην Ελλάδα, Κέντρο των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Μεσογείου για το Περιβάλλον (ΚΕ.Π.Ε.ΜΕ.Π.), Σειρά «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη», Αριθμός 8.
2. Καζάκος, Π., (1999), Ο «εξευρωπαϊσμός» της δημόσιας πολιτικής: Η Εθνική Περιβαλλοντική Πολιτική ανάμεσα σε εξωτερικούς παράγοντες και υπερεθνικές δεσμεύσεις, Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, σ. 92.
3. Κουτούπα - Ρεγκάκου, Ε.,(2008), Δίκαιο του Περιβάλλοντος, 3η έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα, σελ. 41-45.
4. Νικολόπουλος, Τάκης, Δρ., (2011), Δίκαιο και Πολιτική Προστασίας Περιβάλλοντος, Σημειώσεις 2010-2011, Α.Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, Μεσολόγγι.
5. Πάπυρος LarousseBritannica, (1992), Περιβάλλον και οικοσυστήματα, τόμος 49, Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, Αθήνα.
6. Πάπυρος LarousseBritannica, (1992), Περιβαλλοντισμός τόμος 49, Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, Αθήνα.
7. Ρέμελης, Κ., (1989), Περιβάλλον και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Αρμοδιότητες των ΟΤΑ σε θέματα χωροταξίας, πολεοδομίας, περιβάλλοντος, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα, σ. 61.
8. Σπανού, Κ., (1994), Διοικητικά δίκτυα για την προστασία του περιβάλλοντος, στο Παπαδημητρίου Γ. (επιμ.), Η διεξόδουση του Κοινοτικού Δικαίου Περιβάλλοντος στην Ελλάδα, Πρακτικά Συνεδρίου 22-23/05/1993, Ευρωπαϊκό Κέντρο Δελφών, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα, σ. 229-232.
9. Σπανού, Κ., (1995), Δημόσια Διοίκηση και Περιβάλλον: Η ελληνική εμπειρία, στο Σκούρτος, Μ. & Σοφούλης, Κ. (επιμ.), Η Περιβαλλοντική Πολιτική στην Ελλάδα: Ανάλυση του περιβαλλοντικού προβλήματος από τη σκοπιά των κοινωνικών επιστημών, Τυπωθήτω: Αθήνα, σ. 116-119.

10. Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.-Ε.Κ.Κ.Ε, (1998), Φορείς που έχουν σχέση με το περιβάλλον: δημόσιες υπηρεσίες, αυτοδιοίκηση, κέντρα ερευνών, μη κυβερνητικές οικολογικές-περιβαλλοντικές οργανώσεις, Αθήνα.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Botetzagias, I., (2001), The environmental movement in Greece, 1973 to the present: an illusory movement in a semi-peripheral country, Ph.D. thesis, Department of Politics, Keele University, Keele, pp. 39-40.
2. Getimis, P., (2003), EU Enlargement and Multi level Governance in European Regional and Environment Policies: Patterns of Institutional Learnings, Adaptation and Europeanization among Cohesion Countries (Greece, Ireland and Portugal) and Lessons for New Members (Hungary and Poland), Final Workshop, 13th October 2003, Brussels, pp. 244.
3. Weale, A., Pridham, G., Williams, A., Porter, M., (1996), Comparative and International Administration: Environmental Administration in six European States: secular convergence or national distinctiveness?, Public Administration, Vol. 74, Summer, σ. 255-274.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. <http://dasikoxorio.wordpress.com/2011/11/03/H-περιβαλλοντική-νομοθεσία-στην-Ευρ-Έ/>, πρόσβαση στις 03/05/2014.
2. http://el.wikipedia.org/wiki/Υπουργείο_Περιβάλλοντος,_Ενέργειας_και_Κλιματικής_Αλλαγής, πρόσβαση στις 02/05/2014.
3. <http://et.diavgeia.gov.gr/f/ypeka>
4. <http://orth.gr/default.aspx>, πρόσβαση στις 03/05/2014.
5. http://perivallon.teimes.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=15&Itemid=1, πρόσβαση στις 03/05/2014.
6. http://politics.wwf.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=773&Itemid=415, πρόσβαση στις 03/05/2014.

7. <http://www.corfupress.com/v3/aftodioikisi/33557-επιτροπή-χωρίς...-ενθουσιασμό-για-το-κεπεμεπ>, πρόσβαση στις 03/05/2014.
8. <http://www.cres.gr/kape/present/present.htm>, πρόσβαση στις 03/05/2014.
9. <http://www.eetaa.gr/ekdoseis/pdf/138.pdf>, πρόσβαση 03/05/2014.
10. http://www.ekby.gr/ekby/el/EKBY_Profile_el.html, πρόσβαση στις 03/05/2014.
11. http://www.ekpaa.gr/documents/NCESD-ENState_of_the_Environment.pdf, πρόσβαση 02/05/2014.
12. <http://www.hcmr.gr>, πρόσβαση στις 03/05/2014.
13. <http://www.minenv.gr/1/18/g1803.html>, πρόσβαση στις 02/05/2014.
14. <http://www.organismosathinas.gr>, πρόσβαση στις 03/05/2014.
15. <http://www.seedd.gr/αρχική/tabid/57/Default.aspx>, πρόσβαση στις 03/05/2014.
16. http://www.solon.org.gr/downloads/EKTHESI_2008.pdf, πρόσβαση στις 03/05/2014.
17. <http://www.srcosmos.gr/srcosmos/showpub.aspx?aa=9612>, πρόσβαση 02/05/2014.
18. <http://www.synigoros.gr/?i=stp.el.home>, πρόσβαση στις 03/05/2014.
19. <http://www.wwf.gr/el/guides>
20. http://www.wwf.gr/old/images/pdfs/Fact_sheet_Environmental_Law.pdf, πρόσβαση στις 03/05/2014.
21. <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=229&language=el-GR>, πρόσβαση στις 03/05/2014.
22. <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=230&language=el-GR>, πρόσβαση στις 02/05/2014.
23. <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=329&language=el-GR>, πρόσβαση στις 03/05/2014.
24. <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=330&language=el-GR>, πρόσβαση στις 03/05/2014.
25. <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=389&sni%5B524%5D=1389&language=el-GR>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

26. <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=506&language=el-GR>

27. [http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&sni\[524\]=1833&language=el-GR](http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=785&sni[524]=1833&language=el-GR)

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. <http://content.time.com/time/specials/packages/completelist/0,29569,1986457,00.html>, πρόσβαση στις 03/05/2014.

ΆΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

Στην εργασία αυτή χρησιμοποιήθηκαν πληροφορίες που αντλήθηκαν από:

📖 Την ιστοσελίδα του *Εθνικού Τυπογραφείου*, όπου βρίσκονται σε ηλεκτρονική μορφή (διαθέσιμα δωρεάν) όλα τα Φύλλα Εφημερίδας της Κυβερνήσεως <http://www.et.gr>.

📖 Την ιστοσελίδα *EUR-Lex* που δίνει ηλεκτρονική πρόσβαση στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

1. Σύνταγμα της Ελλάδος του 1975 (για το άρθρο 24) ΦΕΚ/Α/111/9.6.1975.
2. Σύνταγμα της Ελλάδος του 2001 (για το άρθρο 24) ΦΕΚ/Α/85/18.4.2001.

ΝΟΜΟΙ

1. Ν. 360/1976
2. Ν. 1032/1980
3. Ν. 1515/1985
4. Ν. 1558/1985
5. Ν. 1561/1985
6. Ν. 1650/1986
7. Ν. 1650/1986
8. Ν. 1739/1987
9. Ν. 2242/1994
10. Ν. 2244/1994

11. Ν. 2702/1999
12. Ν. 2742/1999
13. Ν. 2919/2001
14. Ν. 2939/2001
15. Ν. 2947/2001
16. Ν. 3010/2002
17. Ν. 3044/2002
18. Ν. 3051/2002
19. Ν. 3094/2003
20. Ν. 3199/2003
21. Ν. 3208/2003
22. Ν. 3463/2006
23. Ν. 3614/2007
24. Ν. 3818/2010
25. Ν. 3852/2010
26. Ν. 4030/2011
27. Ν. 4055/2012

ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

1. ΠΔ 375/1987
2. ΠΔ 51/1988
3. ΠΔ 340/1990
4. ΠΔ 49/1996
5. ΠΔ 221/1998
6. ΠΔ 273/1999
7. ΠΔ 165/2003
8. ΠΔ 189/2009

9. ΠΔ 24/2010

ΚΟΙΝΕΣ ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ & ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

1. Απόφαση Πρωθυπουργού 2876/2009 (ΦΕΚ/Β/2234/7.10.2009)
2. ΚΥΑ 69269/5387/1990 (ΦΕΚ/Β/678/1990)
3. ΚΥΑ 54409/2632/2004 (ΦΕΚ 1931/Β/2004)
4. ΚΥΑ Δ13/Φ 7.11/18797/2008 (ΦΕΚ/Β/1540/2008)
5. ΚΥΑ 19883/2008 (ΦΕΚ/Β/1957/23.9.2008)
6. ΚΥΑ 23813/2009 (ΦΕΚ/Β/1170/17.6.2009)
7. ΚΥΑ 7718/293/2010 (ΦΕΚ/525/Β/26-4-2010)
8. ΚΥΑ 25200/2011 (ΦΕΚ 2612/Β/08.11.2011)
9. ΚΥΑ 15078/2012 (ΦΕΚ/Β/980/29.3.2012)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

1. Κανονισμός 1404/96/ΕΚ
2. Οδηγία 2003/87/ΕΚ
3. Οδηγία 1996/682/ΕΚ (Οδηγία Seveso)
4. Σύσταση 2001/331/ΕΚ

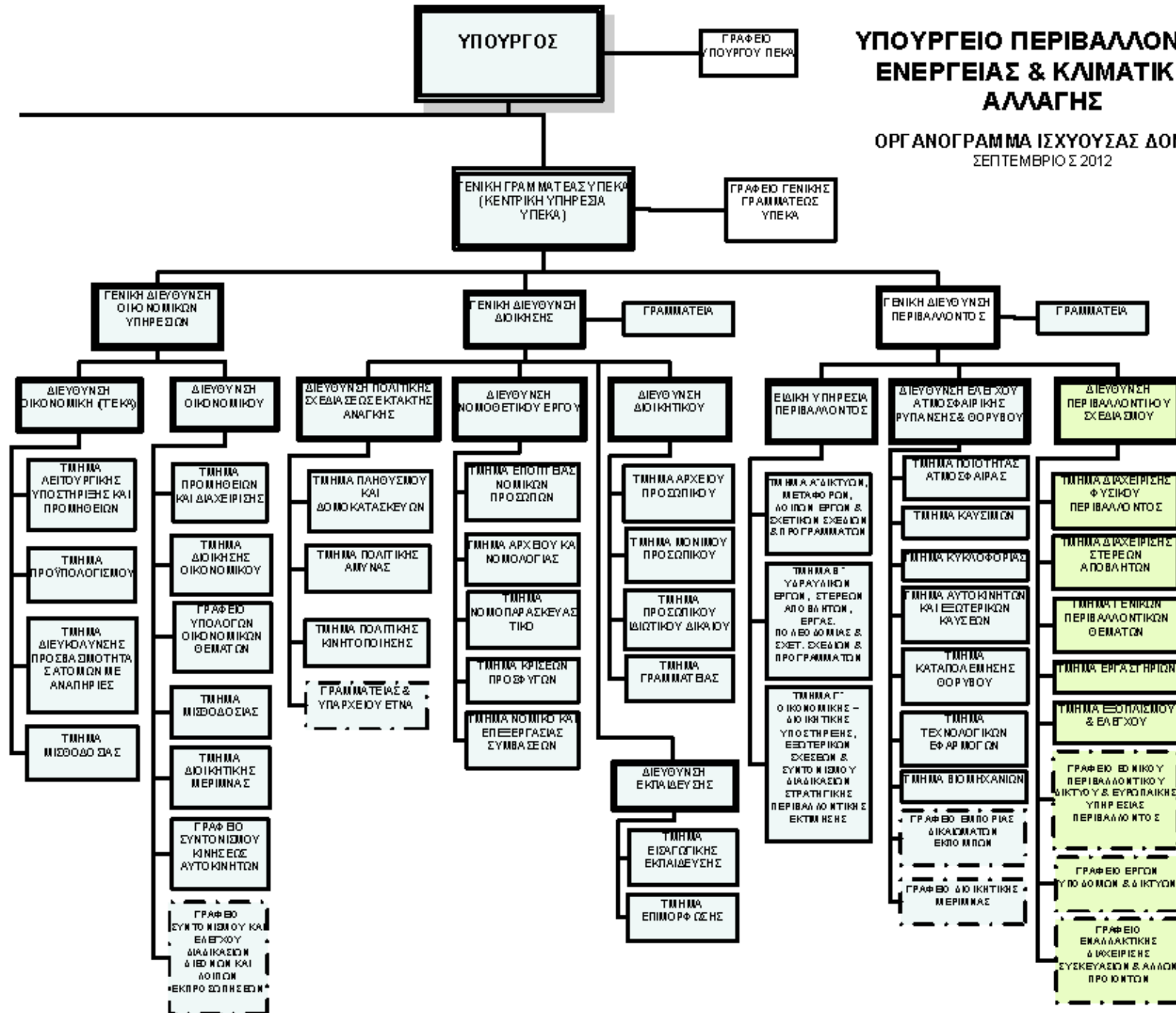
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΙ

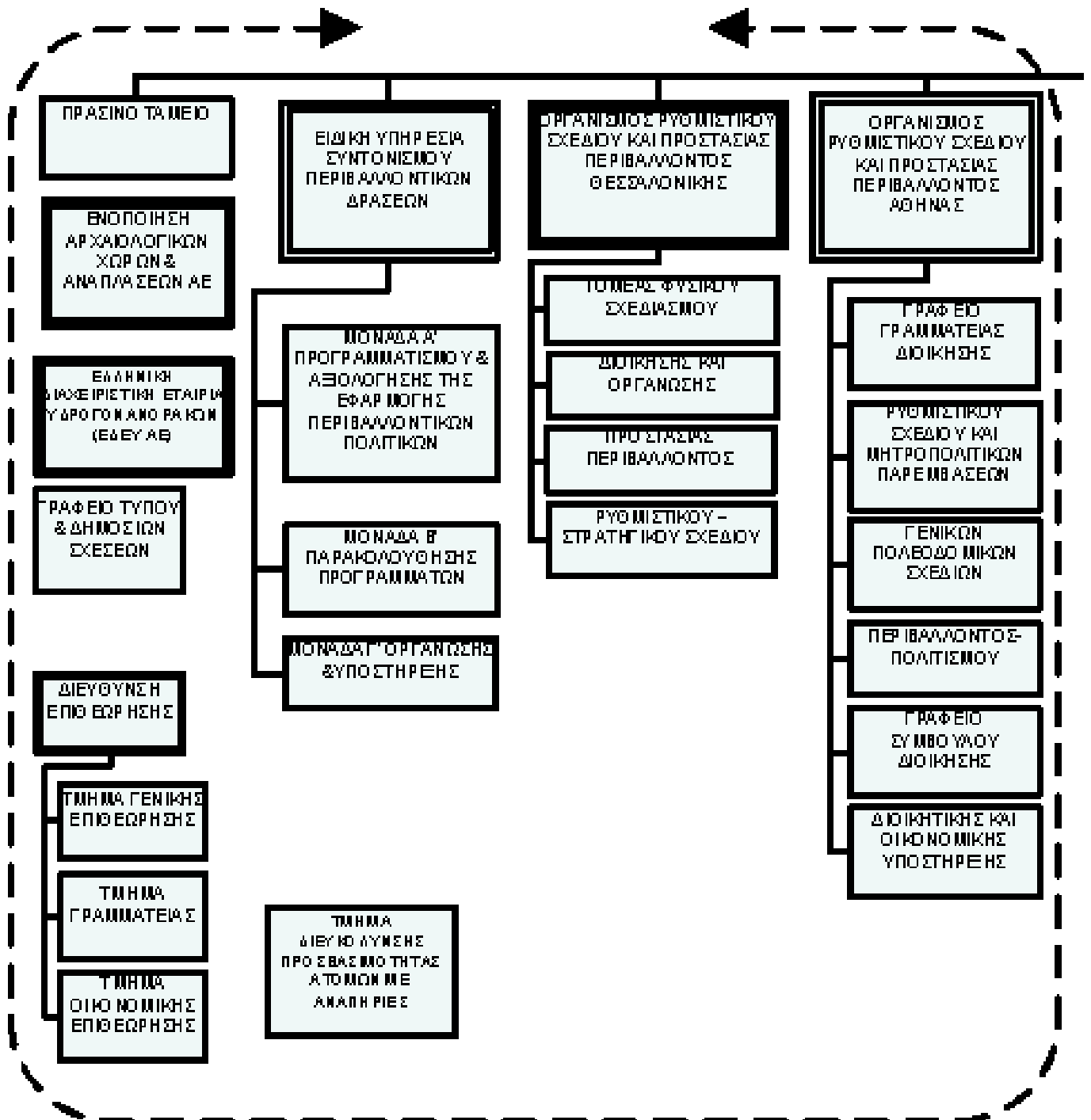
ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Στις επόμενες σελίδες παρατίθεται το ισχύον οργανόγραμμα του Υ.Π.Ε.Κ.Α. (Σεπτέμβριος 2012) σε ενότητες, ώστε να είναι περισσότερο εμφανές και κατανοητό.

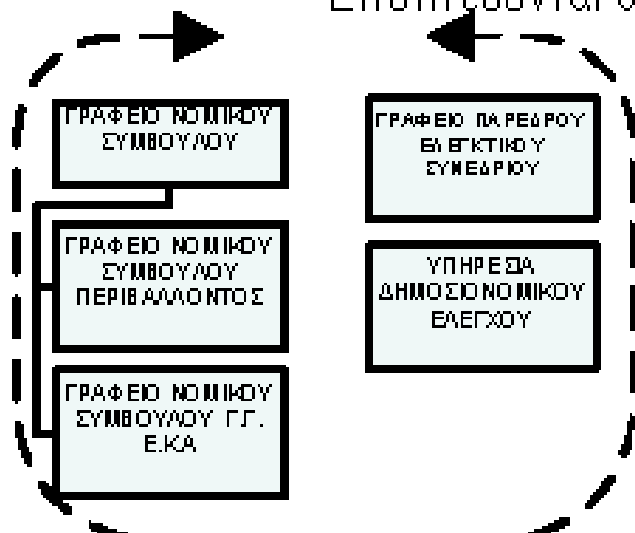
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΙΣΧΥΟΥΣΑΣ ΔΟΜΗΣ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2012

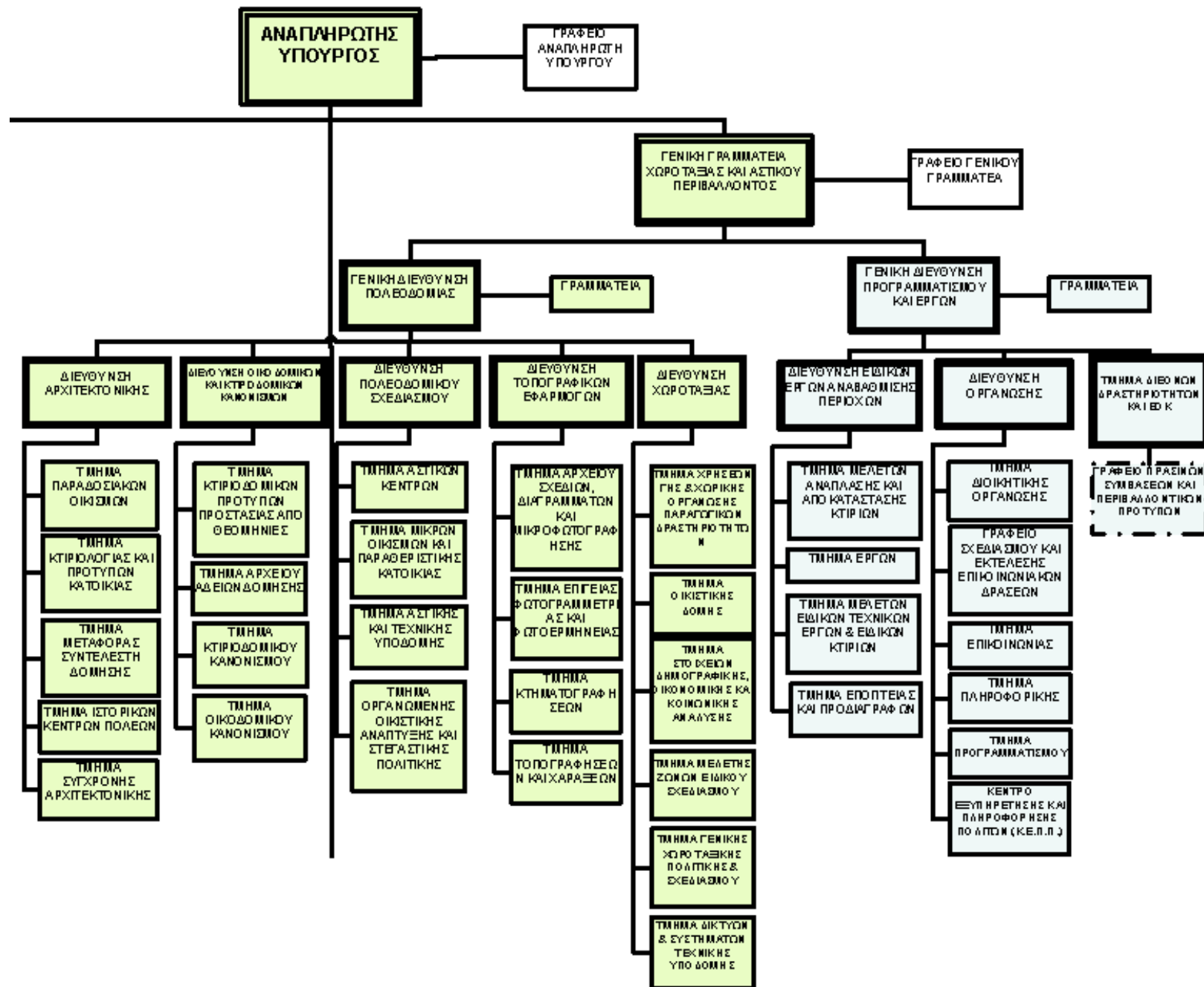

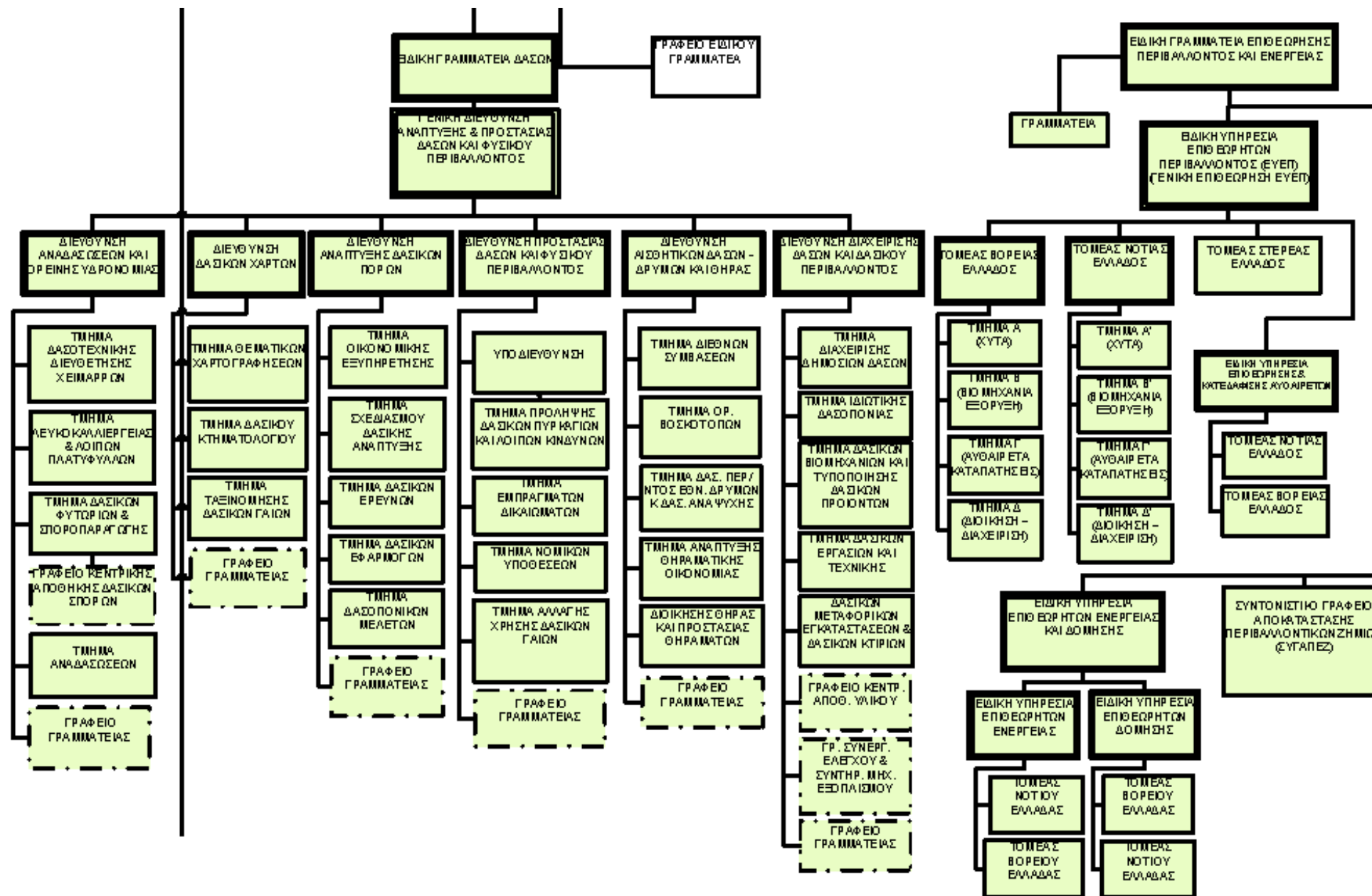

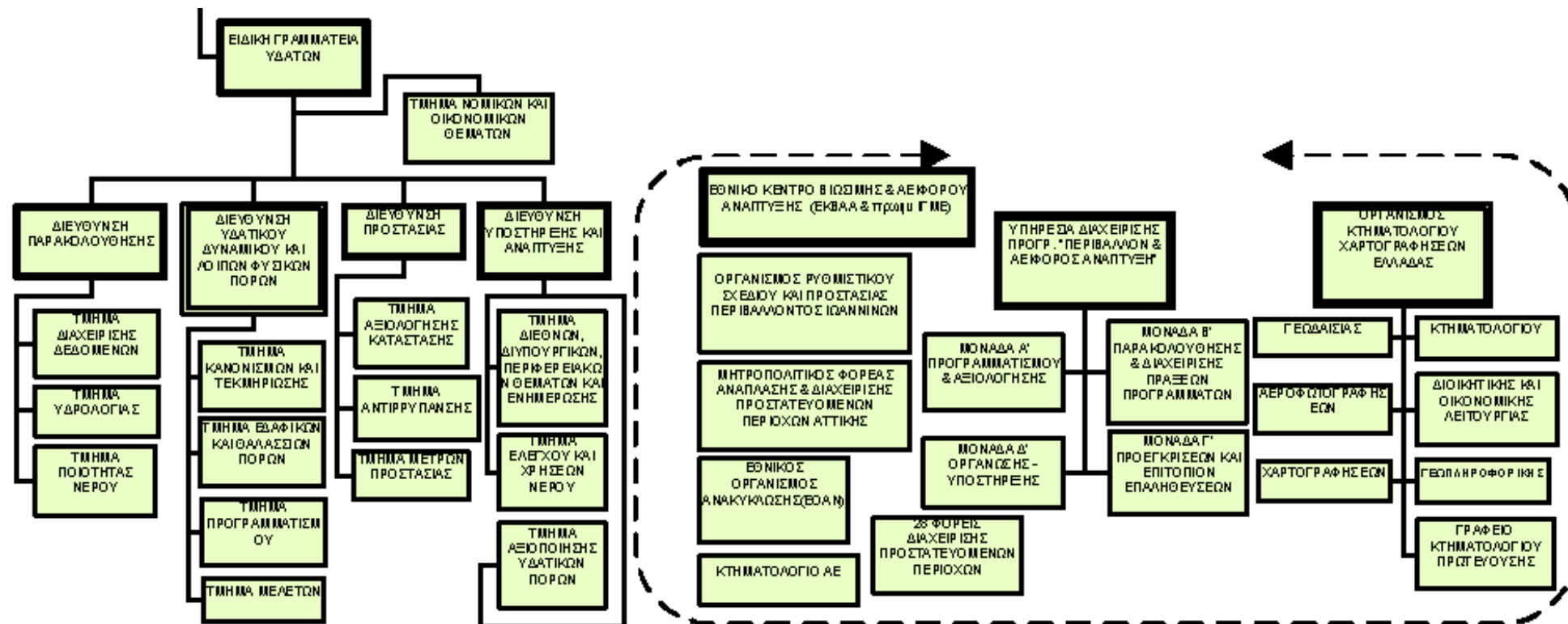
Εποπτεύονται από Υπουργό ΠΕΚΑ

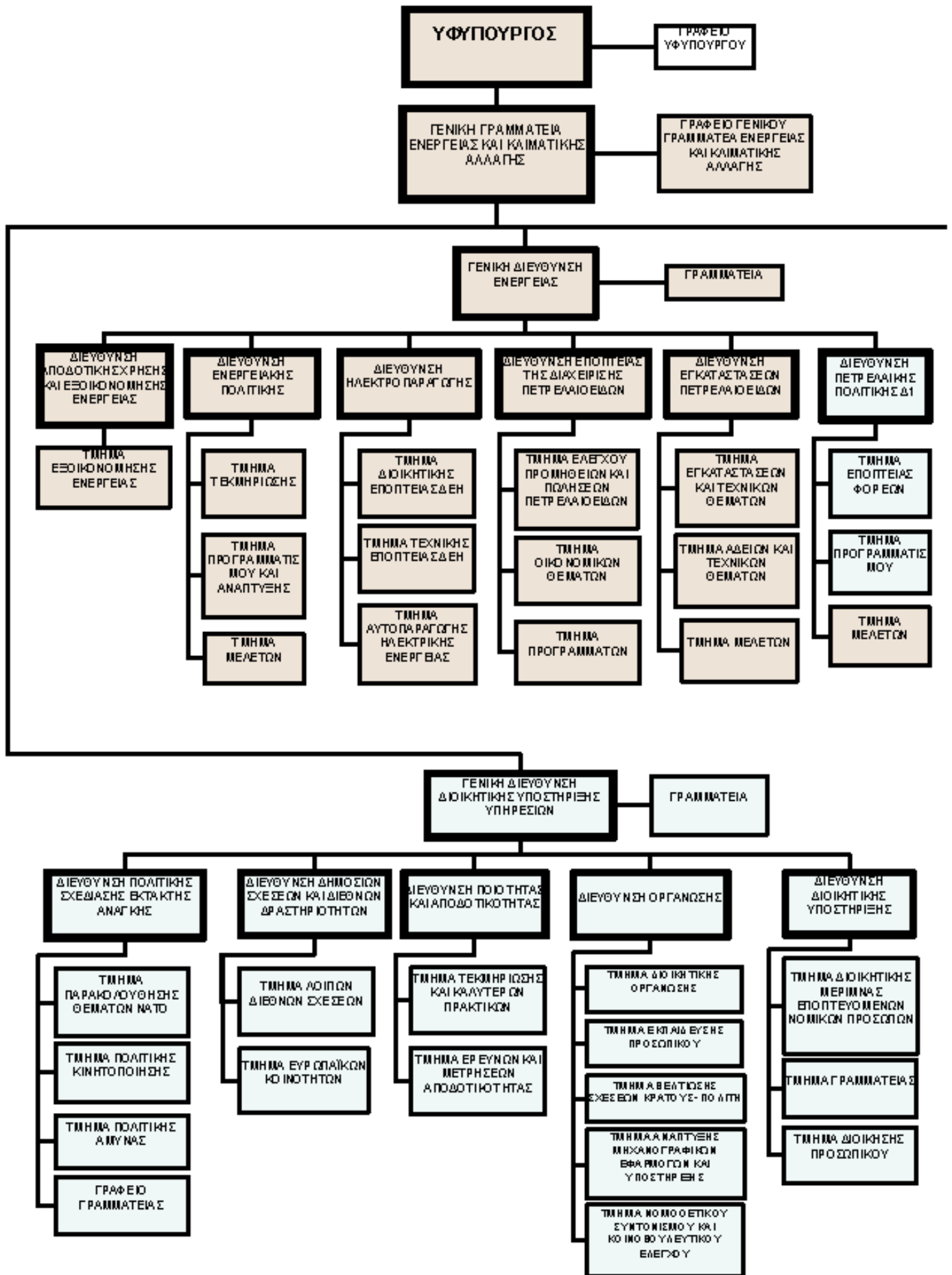
Συνεργαζόμενες Υπηρεσίες

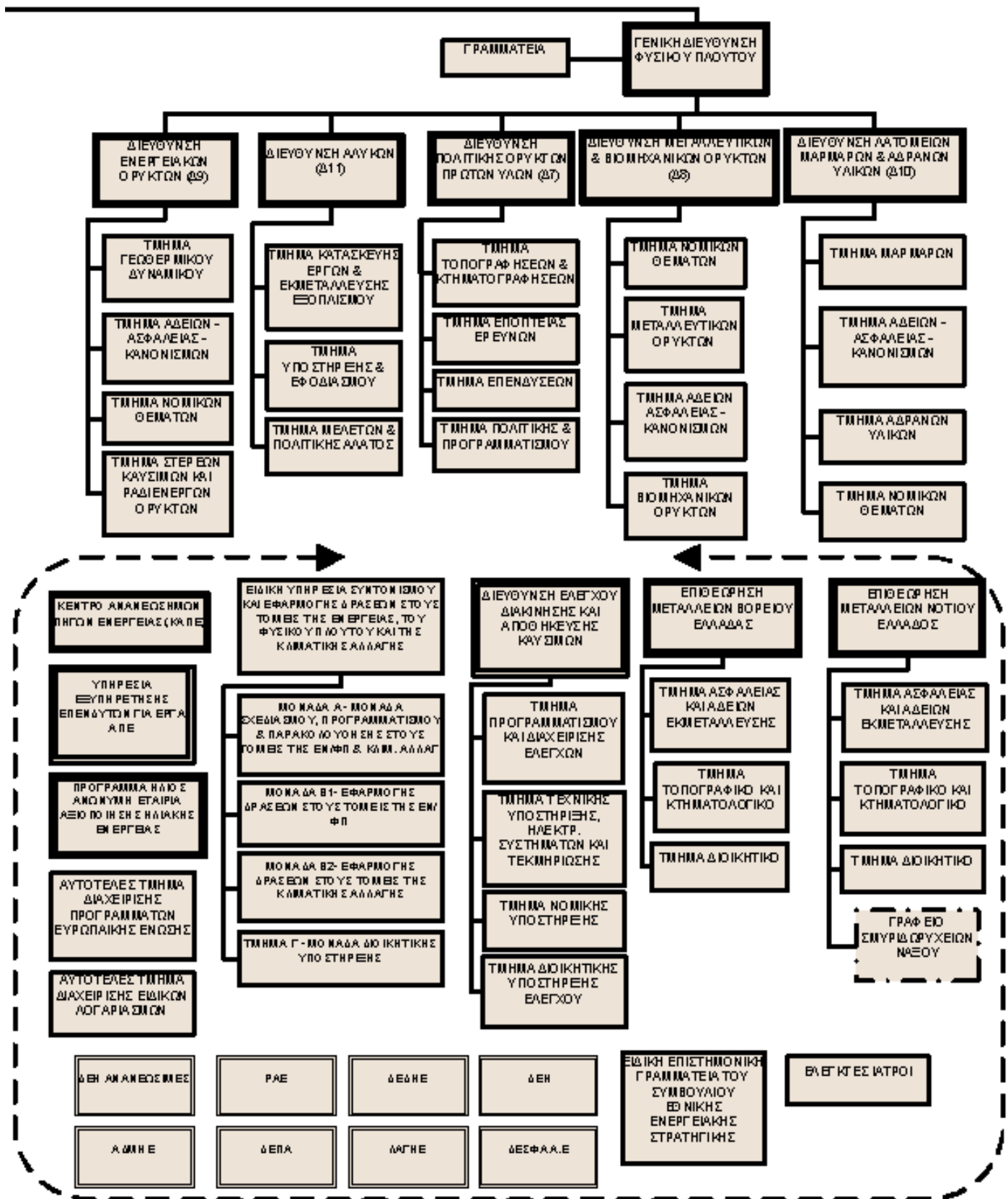

Επισημαίνεται από Αν. Υπουργό ΠΕΚΑ

Επιπτεύονται από Υφυπουργό ΠΕΚΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Ν.3852 ΦΕΚ/Α/87/07.06.2010

Άρθρο 186: Αρμοδιότητες Περιφερειών

Ι. α. Τα όργανα των περιφερειών ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων τους οριοθετείται από τις σχετικές διατάξεις των νόμων και των κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης.

β. Κατά την άσκησή τους θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

Ι. Οι εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές τους.

ΙΙ. Η ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού με άλλες τοπικές ή δημόσιες αρχές και οργανισμούς.

ΙΙΙ. Οι διαθέσιμοι πόροι για την κάλυψη των αρμοδιοτήτων και η ανάγκη να διασφαλισθεί η επωφελής και αποτελεσματική χρήση τους, καθώς και η ισόρροπη κατανομή τους.

ΙV. Η ανάγκη οργάνωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια και η ποιότητά τους, η διαφάνεια και η ισονομία, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και

V. Η ανάγκη αειφόρου ανάπτυξης και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΙΙ. Στις αρμοδιότητες των περιφερειών, σε σχέση με τον **τομέα Έργων - Χωροταξίας – Περιβάλλοντος**, περιλαμβάνονται ιδίως τα εξής:

1. Η κατασκευή, η συντήρηση και ανακαίνιση των οδών, που η συντήρησή τους ανήκε στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.
2. Η μελέτη των έργων συντήρησης και βελτίωσης των οδών, που η συντήρησή τους ανήκε στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

3. Ο σχεδιασμός, η μελέτη, η κατασκευή και συντήρηση συγκοινωνιακών, αντιπλημμυρικών, κτιριακών, ηλεκτρομηχανολογικών και λιμενικών έργων.
4. Η κατάρτιση προσχεδίων προγραμμάτων εκτέλεσης έργων.
5. Η εκπόνηση κυκλοφοριακών μελετών, καθώς και ο έλεγχος των μελετών αυτών.
6. Η άσκηση αρμοδιοτήτων επί θεμάτων οδικής κυκλοφορίας, όπως οι μετρήσεις, η σήμανση των οδών που η συντήρησή τους ανήκει στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, καθώς και η σηματοδότηση και ο φωτισμός αυτών.
7. Η εφαρμογή των μελετών, η συμπλήρωση και προσαρμογή μελετών συγκοινωνιακών έργων, καθώς και η κατάρτιση συμπληρωματικών μελετών τούτων.
8. Η συντήρηση και αποκατάσταση ζημιών του πάσης φύσεως μηχανικού εξοπλισμού, καθώς και η φύλαξή του.
9. Η παραλαβή και αποθήκευση των πάσης φύσεως εφοδίων και υλικών συντήρησης σήμανσης, καθώς και η διαχείριση και αποθήκευση αυτών.
10. Η θεώρηση και έγκριση των μελετών ιδιωτικών λιμενικών έργων.
11. Τα έργα που εκτελούνται από το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων χαρακτηριζόμενα ως έργα εθνικού επιπέδου (άρθρο 10 παρ. 4 του ν. 679/1977 και άρθρο 59 του π.δ. 609/1985) τα οποία έχουν αμιγώς διάσταση επιπέδου περιφέρειας ή νομού.
12. Η διαχείριση ειδικών έργων περιφερειακού επιπέδου που έχουν εκτελεστεί από τις ΕΥΔΕ και περιέρχονται στις περιφέρειες.
13. Η παροχή γνώμης του περιφερειακού συμβουλίου για τη χωροθέτηση Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών (Β.Ε.ΠΕ.).
14. Η ευθύνη τήρησης και παρακολούθησης της διαδικασίας κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης για εκτέλεση δημοσίων έργων αρμοδιότητας περιφέρειας.
15. Ο καθαρισμός και αστυνόμευση ρεμάτων και απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα.
16. Ο έλεγχος τήρησης εφαρμογής των προδιαγραφών και κανονισμών που αφορούν τα υλικά και τους τρόπους κατασκευής δημόσιων έργων.
17. Η σύμπραξη σε Συμβάσεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) κατά τις ρυθμίσεις του ν. 3389/2005 (ΦΕΚ 232 Α'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

18. Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για έργα και δραστηριότητες Β΄ και Γ΄ κατηγορίας, κατά το άρθρο 2 του ν. 3010/2002 (ΦΕΚ 91 Α΄).
19. Η παρακολούθηση της εφαρμογής και η αξιολόγηση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας, καθώς και των σχεδίων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α΄), όπως ισχύει.
20. Η έκδοση αδειών διάθεσης βιομηχανικών λυμάτων και αστικών λυμάτων από σταθμούς επεξεργασίας, κατά τις ρυθμίσεις της Κ.Υ.Α. 5673/400/1997 (ΦΕΚ 192 Β΄).
21. Ο έλεγχος τήρησης περιβαλλοντικών όρων, προς εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος, κατά το άρθρο 26 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α΄).
22. Η επιβολή προστίμων για θέματα προστασίας περιβάλλοντος, κατά τις προβλέψεις των άρθρων 30 του ν. 1650/1986 και 4 του ν. 3010/2002.
23. Η ανάθεση εκπόνησης και η παρακολούθηση εφαρμογής Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων (Γ.Π.Σ.), Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 2508/1997.
24. Η χορήγηση άδειας για την εναπόθεση ή αποθήκευση αποβλήτων που περιέχουν αμιάντο.
25. Η παροχή γνώμης του περιφερειακού συμβουλίου κατά τη διαδικασία κατάρτισης των περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων.
26. Η εξειδίκευση των κατευθυντήριων γραμμών περιβαλλοντικής πολιτικής σε επίπεδο περιφέρειας.
27. Η μέριμνα συγκέντρωσης των γενικών πληροφοριών για την ποιότητα του περιβάλλοντος και τις ρυπογόνες δραστηριότητες στην περιοχή, καθώς και για τη λειτουργία του εθνικού δικτύου πληροφορικής για το περιβάλλον.
28. Η εισήγηση στο περιφερειακό συμβούλιο, με βάση περιβαλλοντικά κριτήρια, για την εξασφάλιση χρηματοδοτικών πηγών και την κατανομή των σχετικών πιστώσεων, καθώς και για προτάσεις μέτρων προς προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής και ιδιαίτερα των ευαίσθητων περιοχών (βιότοπων κ.λπ.).
29. Η κατάρτιση και έγκριση του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού σχεδιασμού, ο οποίος αποσκοπεί, κυρίως, στη μελέτη και τον καθορισμό των μεθόδων διαχείρισης, καθώς και στη χωροθέτηση των πάσης φύσεως σχετικών εγκαταστάσεων περιλαμβανόμενης και της έκδοσης των κατά περίπτωση αδειών, που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

Κατά το σχεδιασμό λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικές, οικονομικές, τεχνικές, περιβαλλοντικές, καθώς και οι ειδικές συνθήκες της περιοχής.

30. Η παροχή γνωμοδότησης, από το περιφερειακό συμβούλιο, σχετικά με το χαρακτηρισμό και την οριοθέτηση εκτάσεων ως Π.Ο.Α.Π.Δ. (Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων) από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
31. Η παροχή γνωμοδότησης, από το περιφερειακό συμβούλιο, σχετικά με το χαρακτηρισμό Περιοχών Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων προς έκδοση της προβλεπόμενης από την κείμενη νομοθεσία κοινής υπουργικής απόφασης.
32. Η παροχή γνωμοδότησης, από το περιφερειακό συμβούλιο για Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (Σ.Ο.Α.Π.), όταν η διαδικασία κινείται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
33. Η σύνταξη, η παρακολούθηση της εφαρμογής και η αξιολόγηση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης για προστατευόμενες περιοχές.
34. Η παρακολούθηση εφαρμογής Ειδικών Χωροταξικών Μελετών και ΖΟΕ.
35. Η χορήγηση, από την περιφέρεια του τόπου, όπου βρίσκεται το μεγαλύτερο μέρος ακινήτου, των εγκρίσεων, αδειών, βεβαιώσεων και λοιπών εγγράφων που απαιτούνται για τη βιομηχανική, τουριστική και πολεοδομική ανάπτυξη εκτάσεων γης, που αποτελούν ή πρόκειται να συνενωθούν σε ενιαίο κτίριο, το οποίο τέμνεται από τα όρια δύο ή περισσότερων νομών, που ανήκουν σε πλείονες περιφέρειες.
36. Ο σχεδιασμός παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων από λιμενικές εγκαταστάσεις.
37. Η γνωμοδότηση για παρέκκλιση από τους όρους δόμησης για κατασκευή κτιρίων που προορίζονται για γεωκτηνοτροφικές, γεωπτηνοτροφικές ή υδατοκαλλιεργητικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, ιχθυοτροφών, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, στεγαστρών σφαγής ζώων και δεξαμενών από οποιοδήποτε υλικό.
38. Ο συντονισμός της υλοποίησης των προγραμμάτων εκτέλεσης έργων που προβλέπονται από τα γενικά πολεοδομικά σχέδια (Γ.Π.Σ.) και τις πολεοδομικές μελέτες.
39. Η έγκριση σημειακών – εντοπισμένων τροποποιήσεων των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων και των χρήσεων και όρων δόμησης αυτών, υπό την προϋπόθεση τήρησης των

διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 2831/2000 (ΦΕΚ 140 Α'), όπως ισχύει και υπό την προϋπόθεση, επίσης, ότι δεν εμπίπτουν σε ζώνη πεντακοσίων μέτρων από την ακτή, σε παραδοσιακούς οικισμούς, σε τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, σε αρχαιολογικούς χώρους, σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε περιοχές προστατευόμενες βάσει διεθνών συνθηκών (π.χ. RAMSAR) ή βάσει των άρθρων 18 και 19 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'), όπως ισχύει.

40. Η κύρωση πράξης εφαρμογής πολεοδομικής μελέτης, κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 1337/1983 (ΦΕΚ 33 Α'), όπως ισχύει.

Άρθρο 188: Παροχή γνώμης της Περιφέρειας για ειδικά θέματα

1. Προκειμένου η Κρατική Διοίκηση να εκδώσει οποιαδήποτε κανονιστική πράξη, η οποία αφορά την αιεφόρο ανάπτυξη, τα ρυθμιστικά ή χωροταξικά ή πολεοδομικά σχέδια και τις αποφάσεις χωροθέτησης εγκαταστάσεων και λοιπών δραστηριοτήτων, οφείλει να ζητά τη γνώμη των οικείων αιρετών συλλογικών οργάνων των περιφερειών.
2. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου η γνώμη πρέπει να παρέχεται στην αρμόδια αρχή μέσα σε ένα μήνα, από την περιέλευση του ερωτήματος στην περιφέρεια.
3. Στα συλλογικά όργανα της Διοίκησης που καταρτίζουν τα προγράμματα για την περιφερειακή ανάπτυξη, τη χωροταξία και την αιεφόρο ανάπτυξη μετέχουν υποχρεωτικά και εκπρόσωποι των περιφερειών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ/Α/114/8.6.2006) «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ – ΑΣΚΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 75: Αρμοδιότητες

Ι. β. Τομέας Περιβάλλοντος, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
2. Η προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία του εδάφους και των εσωτερικών υδάτων από την αλιεία (λιμνοθάλασσες, λίμνες, ιχθυοτροφεία, ποταμοί) και η καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιφέρειά τους.
3. Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών και κοινοτικών εργαστηρίων.
4. Η καθαριότητα όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής τους περιφέρειας, η αποκομιδή και διαχείριση των αποβλήτων, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού και η λήψη προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων για την προστασία των κοινόχρηστων χώρων και ιδιαίτερα των χώρων διάθεσης απορριμμάτων από εκδήλωση πυρκαγιάς, σύμφωνα με την κείμενη σχετική νομοθεσία.
5. Η παροχή συνδρομής στην αρμόδια πυροσβεστική υπηρεσία, με κάθε πρόσφορο μέσο που διαθέτουν, για την αντιμετώπιση πυρκαγιών, ιδίως σε περιοχές που έχουν δασικό χαρακτήρα.
6. Η ίδρυση και λειτουργία σφαγείων.
7. Η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης.

8. Η λήψη μέτρων για την αποκατάσταση και ανάπλαση των περιοχών της περιφέρειάς τους, κυρίως σε περιοχές όπου αναπτύσσεται εκμετάλλευση ορυκτού πλούτου και εγκαθίστανται μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων.
9. Η συμμετοχή τους σε θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσεων γης, όπως αυτή προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.
10. Ο καθορισμός των χώρων για τη δημιουργία κοιμητηρίων και η παροχή γνώμης για τον καθορισμό χώρων αποτέφρωσης νεκρών.

Άρθρο 76: Άσκηση αρμοδιοτήτων

1. Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές ασκούν τις αρμοδιότητές τους, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των νόμων, των κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης και των κανονιστικών διατάξεων που θεσπίζουν οι ίδιες, σύμφωνα με το άρθρο 79. Κατά την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη:
 - α. Τις εθνικές, περιφερειακές και ευρωπαϊκές πολιτικές που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές τους.
 - β. Την ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού με άλλες τοπικές ή δημόσιες αρχές και οργανισμούς, οι οποίοι έχουν την αρμοδιότητα να δρουν και να διαθέτουν πόρους στην περιφέρειά τους.
 - γ. Τους διαθέσιμους πόρους για την κάλυψη της αρμοδιότητας και την ανάγκη να διασφαλισθεί η επωφελής, η αποτελεσματική χρήση και η ισόρροπη κατανομή τους.
 - δ. Την ανάγκη να οργανώνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια, η ποιότητα και αποτελεσματικότητά τους, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων.
 - ε. Την ανάγκη για υψηλής ποιότητας περιβαλλοντική προστασία και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και την ανάγκη προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης των περιοχών τους.
2. Οι αρμοδιότητες της παρ. 1 του άρθρου 75 μπορούν να ασκηθούν προς όφελος:
 - α. ολόκληρης ή τμήματος της εδαφικής τους περιφέρειας,
 - β. όλων ή μέρους των κατοίκων της περιφέρειάς τους.

γ. σε διαδημοτικό επίπεδο μέσω σχετικών συμβάσεων ή διαδημοτικής συνεργασίας, σύμφωνα με τις προβλέψεις του παρόντος.

3. α. Για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των κατοίκων των Δήμων και Κοινοτήτων και για την εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών μπορεί να συσταθεί, με τους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας, Δημοτική Αστυνομία, η οποία λειτουργεί ως αυτοτελής υπηρεσία.

β. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Δημόσιας Τάξης, μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται οι προϋποθέσεις σύστασης της Δημοτικής Αστυνομίας, οι αρμοδιότητές της, καθώς και ο χρόνος έναρξης άσκησης τους σε σχέση με την οργάνωσή της, ο τρόπος με τον οποίο ασκούνται, η διάρθρωση των υπηρεσιών της, τα προσόντα και οι θέσεις κατά κατηγορίες, βαθμούς και κλάδους του προσωπικού της, καθώς και το σύστημα πρόσληψης, εκπαίδευσης, επιμόρφωσης τούτου, περιλαμβανομένων των καθηκόντων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, είναι δυνατή η παροχή ειδικών κινήτρων και προβλέψεων ειδικών χρηματοδοτήσεων για την κάλυψη άσκησης αρμοδιοτήτων από ορεινούς ή νησιωτικούς Δήμους ή Κοινότητες ή από Δήμους ή Κοινότητες σε φθίνουσες και μειονεκτικές περιοχές, όπως αυτές καθορίζονται από τις κείμενες διατάξεις, ανάλογα εάν αυτές ασκούνται από τους ίδιους ή σε διαδημοτικό επίπεδο. Οι ενισχύσεις αυτές παρέχονται εντός των πλαισίων της υφιστάμενης εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.
5. Όταν αιρετό όργανο Δήμου ή Κοινότητας απέχει παράνομα από την άσκηση της αρμοδιότητάς του, θέτοντας σε σοβαρό και προφανή κίνδυνο το δημόσιο συμφέρον, ο Γενικός Γραμματέας, με ειδικώς αιτιολογημένη απόφασή του, αναθέτει την άσκηση της, για τον απολύτως αναγκαίο χρόνο, σε αντίστοιχο όργανο της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Αν στην περίπτωση αυτή δεν ασκηθεί η ανατεθείσα αρμοδιότητα μέσα στον απαιτούμενο από τις περιστάσεις χρόνο, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μία εβδομάδα, τότε αυτή ασκείται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας ή ανατίθεται από τον ίδιο σε άλλο όργανο της Διοίκησης.

6. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, είναι δυνατόν να κωδικοποιούνται οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την άσκηση κάθε αρμοδιότητας και να ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διαδικασία και τον τρόπο άσκησής τους.

Άρθρο 77: Γνώμη των δημοτικών και κοινοτικών αρχών για ειδικά θέματα

1. Προκειμένου οι κρατικές αρχές να εκδώσουν οποιαδήποτε διοικητική κανονιστική πράξη, που αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, τα ρυθμιστικά ή χωροταξικά σχέδια και τις αποφάσεις χωροθέτησης εγκαταστάσεων και λοιπών δραστηριοτήτων, οφείλουν να ζητούν τη γνώμη των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων των Δήμων ή των Κοινοτήτων ή των διοικητικών συμβουλίων των Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων, στην περιφέρεια των οποίων πρόκειται να ισχύσουν, κατά τις ακόλουθες διακρίσεις:
 - α) Για πράξεις που αφορούν την περιφέρεια έως δέκα (10) Δήμων και Κοινοτήτων απαιτείται η γνώμη όλων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.
 - β) Για πράξεις που αφορούν την περιφέρεια περισσότερων από δέκα (10) Δήμων και Κοινοτήτων του νομού, απαιτείται η γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Τοπικής Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων.
 - γ) Για πράξεις που αφορούν την περιφέρεια Δήμων και Κοινοτήτων που υπάγονται σε περισσότερους νομούς, απαιτείται η γνώμη του διοικητικού συμβουλίου των τοπικών ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων.
 - δ) Για πράξεις που αφορούν την περιφέρεια ολόκληρης της Χώρας, απαιτείται η γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας.
2. Όταν οι πράξεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο αφορούν τα πολεοδομικά σχέδια, για την έκδοσή τους απαιτείται η γνώμη μόνο των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων των Δήμων ή των Κοινοτήτων, στη διοικητική περιφέρεια των οποίων πρόκειται να ισχύουν οι πράξεις αυτές.
3. Σε όλες τις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2 η γνώμη πρέπει να παρέχεται στην αρμόδια αρχή μέσα σε δύο (2) μήνες, από τότε που ο Δήμος ή η Κοινότητα ή η ένωση έλαβε το σχετικό ερώτημα.

4. Η διαφοροποίηση από τη γνώμη των οργάνων, που προβλέπουν οι παράγραφοι 1 και 2, πρέπει να στηρίζεται σε ειδική αιτιολογία.
5. Στα όργανα που καταρτίζουν τα προγράμματα για την περιφερειακή ανάπτυξη, τη χωροταξία και την προστασία του περιβάλλοντος μετέχουν και εκπρόσωποι των Δήμων ή Κοινοτήτων ή των ενώσεων αυτών. Κατά την κατάρτιση των προγραμμάτων αυτών λαμβάνονται υπόψη οι γνώμες των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων ή των διοικητικών συμβουλίων των Ενώσεων των Δήμων και Κοινοτήτων της περιφέρειας, την οποία αφορούν τα προγράμματα, όπως ορίζει προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Με το ίδιο διάταγμα καθορίζεται ο αριθμός των εκπροσώπων των Δήμων ή Κοινοτήτων ή των ενώσεων αυτών στα όργανα που καταρτίζουν τα προγράμματα και ο τρόπος με τον οποίο ορίζονται οι εκπρόσωποι αυτοί.
6. Δεν επιτρέπεται απαλλοτρίωση, διάθεση, δέσμευση ή οποιουδήποτε είδους επέμβαση ή περιορισμός στη διοίκηση, στη διαχείριση και στη διάθεση δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων, έργων, υπηρεσιών και υδάτων αρδεύσεως ή υδρεύσεως, χωρίς προηγούμενη γνώμη του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 79: Κανονιστικές Αποφάσεις

1. Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές ρυθμίζουν θέματα της αρμοδιότητάς τους εκδίδοντας τοπικές κανονιστικές αποφάσεις, στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας, με τις οποίες:
 - α) Θέτουν κανόνες:
 - α1. Για την προστασία του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, των θαλασσών από πηγές ξηράς και των υπόγειων και επίγειων υδάτινων αποθεμάτων από τη ρύπανση.
 - α2. Για την προστασία της υγείας των κατοίκων από οχλούσες δραστηριότητες και ειδικότερα στις τουριστικές περιοχές κατά την τουριστική περίοδο.
 - α3. Για την τήρηση της καθαριότητας σε κοινόχρηστους και ιδιωτικούς υπαίθριους χώρους της εδαφικής τους περιφέρειας και γενικότερα για τη διασφάλιση και αναβάθμιση της αισθητικής των πόλεων και των οικισμών, λαμβάνοντας υπόψη

ιδιαίτερα τη διατήρηση και ανάδειξη των παραδοσιακών, ιστορικών και τουριστικών περιοχών.

α4. Για τη ρύθμιση της κυκλοφορίας, των μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, τον προσδιορισμό και τη λειτουργία των χώρων στάθμευσης των οχημάτων, καθώς και για την τοποθέτηση και λειτουργία μετρητών ή εγκαταστάσεων ρύθμισης της στάθμευσης οχημάτων σε κοινόχρηστους χώρους.

β) Καθορίζουν τον τρόπο εφαρμογής των αναγκαίων, κατά περίπτωση, μέτρων για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών σε κοινόχρηστους χώρους και ιδιαίτερα στους χώρους διάθεσης των απορριμμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές πυροσβεστικές διατάξεις.

γ) Προσδιορίζουν τους όρους και τις ώρες λειτουργίας μουσικής σε καταστήματα που λειτουργούν στην πόλη, λαμβάνοντας υπόψη τις χρήσεις γης, τις ιδιαίτερες τοπικές συνθήκες και την προστασία των κατοίκων από την ηχορύπανση.

δ) Καθορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις:

δ1. Για τη χρήση και λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών αγορών, των εμποροπανηγύρεων, παραδοσιακού ή μη χαρακτήρα, των ζωοπανηγύρεων, των χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά των υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων.

δ2. Για τη χρήση των αλσών και των κήπων, των πλατειών, των παιδικών χαρών και των λοιπών κοινόχρηστων χώρων.

δ3. Για τη χρήση και λειτουργία των συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης.

δ4. Για τη λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών κατοικιών, των θερέτρων, των κατασκηνώσεων και τουριστικών εγκαταστάσεων.

ε) Καθορίζουν τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τις θέσεις που επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου στάσιμου εμπορίου και τους κοινόχρηστους, δημοτικούς ή κοινοτικούς χώρους, που επιτρέπεται να τοποθετηθούν τα μέσα προβολής υπαίθριας διαφήμισης. Μπορούν επίσης να καθορίζουν ειδικότερες προδιαγραφές και προϋποθέσεις κατασκευής και τοποθέτησης διαφημιστικών

πλαισίων και επιγραφών σε επαγγελματικούς χώρους, ανάλογα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες, λαμβάνοντας υπόψη τη φυσιογνωμία και την αισθητική του χώρου.

στ) Προσδιορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, για τη χορήγηση της άδειας των οποίων είναι αρμόδιοι, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος, του αιγιαλού και της παραλίας, της δασικής νομοθεσίας, της νομοθεσίας για την πυροπροστασία, για τους αρχαιολογικούς και ιστορικούς τόπους, τις διατάξεις του γενικού πολεοδομικού σχεδίου, του οικοδομικού κανονισμού και τους γενικούς όρους που προβλέπονται από τις σχετικές υγειονομικές διατάξεις. Μπορούν, επίσης, πέραν των ανωτέρω, να προσδιορίζουν ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις για την ίδρυση και εγκατάσταση των ανωτέρω επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων σε περιοχές, που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, την αισθητική φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες των πόλεων και των οικισμών, εκτός των περιοχών, για τις οποίες έχουν προσδιορισθεί ειδικότεροι όροι χρήσεων γης.

2. Οι αποφάσεις της ανωτέρω παραγράφου λαμβάνονται από τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, το συντομότερο δυνατό διάστημα από την έναρξη της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου. Την έκδοση των τοπικών κανονιστικών αποφάσεων των Δήμων εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο η δημορχιακή επιτροπή. Εάν η κανονιστική διάταξη αφορά αποκλειστικά την περιφέρεια ενός τοπικού διαμερίσματος ή οικισμού, η δημορχιακή επιτροπή διαμορφώνει την εισήγησή της, μετά από γνώμη του οικείου τοπικού συμβουλίου. Για τη διαμόρφωση της εισήγησης, η δημορχιακή επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις των αρμόδιων κοινωνικών και επαγγελματικών φορέων και ομάδων πολιτών της περιφέρειας του Δήμου, με τους οποίους έρχεται σε διαβούλευση, καθώς και τυχόν ειδικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί για την αντιμετώπιση των ανωτέρω ζητημάτων.
3. Με τις κανονιστικές αποφάσεις της παραγράφου 1 μπορεί να καθορίζονται οι περιπτώσεις, για τις οποίες επιβάλλονται διοικητικά μέτρα και πρόστιμα, ορίζοντας το ύψος του προστίμου και τη διαδικασία επιβολής τους.
4. Οι τοπικές κανονιστικές αποφάσεις δημοσιεύονται υποχρεωτικά, κατά το πλήρες κείμενό τους, στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα του Δήμου ή της Κοινότητας,

σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 284 και περίληψη αυτών σε μια ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα. Οι αποφάσεις αυτές παραμένουν συνεχώς εκτεθειμένες σε χώρο του δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος, που είναι προσιτός στο κοινό. Οι ίδιες αποφάσεις, με φροντίδα του προέδρου του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, μπορεί να καταχωρούνται στην ιστοσελίδα του Δήμου ή της Κοινότητας. Επιπλέον, το δημοτικό και κοινοτικό συμβούλιο λαμβάνει μέτρα για την όσο το δυνατόν ευρύτερη δημοσιοποίηση των αποφάσεων αυτών, μέσω των τοπικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, εκδίδοντας ειδικούς οδηγούς ενημέρωσης των κατοίκων και των οικείων επαγγελματικών τάξεων και χρησιμοποιεί, για τον ίδιο σκοπό, οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο.

Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ/Α/87/7.6.2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

ΜΕΤΑΒΙΒΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

Άρθρο 94: Πρόσθετες αρμοδιότητες δήμων

1. Στο άρθρο 75 παρ. Ι του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και υπό τον τομέα β' («Περιβάλλον») προστίθενται οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

- «11. Η έκδοση οικοδομικών αδειών, ο προέλεγχος για την έκδοσή τους, ο έλεγχος μελετών για οικοδομικές άδειες, συναφούς χαρακτήρα πολεοδομικές αρμοδιότητες, καθώς και ο έλεγχος και η επιβολή προστίμων για την κατασκευή αυθαιρέτων κτισμάτων, κατά την κείμενη νομοθεσία, υπό την επιφύλαξη της περίπτωσης 45 του άρθρου 280 του παρόντος.
12. Ο έλεγχος των αρχιτεκτονικών, των στατικών, των υδραυλικών και των ηλεκτρομηχανολογικών μελετών, της μελέτης θερμομόνωσης, της μελέτης παθητικής πυροπροστασίας και των σχετικών φορολογικών στοιχείων για την έκδοση ή αναθεώρηση οικοδομικών αδειών βιομηχανικών κτιρίων, κατά τις ρυθμίσεις των παραγράφων 1 έως & 3 του άρθρου 5 του π.δ.78/2006 (ΦΕΚ 80 Α).
13. Ο έλεγχος εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων στο έδαφος πριν την έγκριση των πινακίδων εφαρμογής.

14. Η σύνταξη διαγραμμάτων εφαρμογής και διαγραμμάτων διαμορφωμένης κατάστασης.
15. Ο έλεγχος τοπογραφικών διαγραμμάτων που προορίζονται για σύνταξη πράξεων τακτοποιήσεως και αναλογισμού ή πράξεων εφαρμογής.
16. Επίβλεψη τοπογραφικών μελετών και μελετών Πράξεων Εφαρμογής Σχεδίου Πόλεως.
17. Η σύνταξη Πράξεων Εφαρμογής.
18. Η παρακολούθηση του Προγράμματος Καθαρές Ακτές – Καθαρές Θάλασσες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
19. Η έκδοση απόφασης για τον καθορισμό μεμονωμένων κτιρίων ή των περιοχών, εντός των οποίων οι όψεις των κτιρίων πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) έτη από την έκδοση της οικοδομικής άδειας ή της ανωτέρω απόφασης, σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 6 του ν. 1577/1985 (ΦΕΚ 210 Α΄).
20. Η προκαταρκτική πρόταση ανάπλασης ορισμένης περιοχής, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των άρθρων 9 και 10 του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 124 Α΄).
21. Η γνωμοδότηση για παρέκκλιση από τους όρους δόμησης κατασκευής κτιρίων που προορίζονται για γεωκτηνοτροφικές, γεωπτηνοτροφικές ή υδατοκαλλιεργητικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, ιχθυοτροφών, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, στεγάστρων σφαγής ζώων και δεξαμενών από οποιοδήποτε υλικό.
22. Η εφαρμογή πολεοδομικών σχεδίων και συναφών εκτελεστών πράξεων, που δεν έχουν γενικότερο χαρακτήρα.
23. Ο έλεγχος εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων στο έδαφος, κατ' άρθρο 115 Κ.Β.Π.Ν. (Κώδικας Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας).
24. Η εφαρμογή εγκεκριμένων σχεδίων επί του εδάφους, κατά την πρόβλεψη της παρ. 1 του άρθρου 155 Κ.Β.Π.Ν.
25. Η διαχείριση στερεών αποβλήτων, σε επίπεδο προσωρινής αποθήκευσης, μεταφόρτωσης, επεξεργασίας, ανακύκλωσης και εν γένει αξιοποίησης, διάθεσης, λειτουργίας σχετικών εγκαταστάσεων, κατασκευής μονάδων επεξεργασίας και

αξιοποίησης, καθώς και αποκατάστασης υφιστάμενων χώρων εναπόθεσης (Χώροι Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων - Χ.Α.Δ.Α.). Η διαχείριση πραγματοποιείται, σύμφωνα με τον αντίστοιχο σχεδιασμό, που καταρτίζεται από την Περιφέρεια κατά την ειδικότερη ρύθμιση του άρθρου 186 παρ. ΣΤ' αριθμ. 29 του παρόντος νόμου.

26. Η μέριμνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες πυροσβεστικές διατάξεις, για την τήρηση των υποχρεώσεων καθαρισμού, από τους ιδιοκτήτες, νομείς, και επικαρπωτές, των οικοπεδικών και λοιπών ακάλυπτων χώρων, που βρίσκονται εντός πόλεων, κωμοπόλεων και οικισμών και σε απόσταση μέχρι 100 μέτρων από τα όριά τους, καθώς και η υποχρέωση αυτεπάγγελτου καθαρισμού από τους δήμους, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των υπόχρεων. Σε βάρος εκείνων που δεν συμμορφώνονται επιβάλλεται πρόστιμο πενήντα (50) λεπτών, ανά τετραγωνικό μέτρο του οικείου χώρου, το οποίο και αποτελεί έσοδο του οικείου δήμου, βεβαιούται εις βάρος τους η ισόποση σχετική δαπάνη του δήμου προς καθαρισμό και υποβάλλεται μήνυση για το αδίκημα του άρθρου 433 του Ποινικού Κώδικα.
27. Η διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων, προκειμένου να διαπιστωθεί η ποιότητα των χαλύβων οπλισμού σκυροδέματος.
28. Η διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων, προκειμένου να διαπιστωθεί η ποιότητα των προϊόντων τσιμέντου.
29. Η χορήγηση άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας στεγνοκαθαριστηρίων, πλυντηρίων ρούχων, σιδηρωτηρίων ρούχων και ταπητοκαθαριστηρίων.»

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright©ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Allrightsreserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Καραγιάννη Φωτεινή, [2014]